



Жул Верн

# Архипелагът в пламъци

## I. КОРАБ В ОТКРИТО МОРЕ

На 18 октомври 1827 година, към пет часа следобед, един малък левантпнски кораб държеше курс по посока на вятъра, за да се опита да достигне преди падането на нощта пристанището Итилон в началото на Коронийския залив.

Това пристанище, древният Итилос на Омир е разположено в едно от онези три дълбоки врязвания ка Йонийско и Егейско море, които назъбват яворовия лист, на какъвто с право са оприличавали Южна Гърция. Върху този лист се простира древният Пелопонес. Първият от тези зъбци, западният, е Коронийският залив, който се открива между Месения и Мани. Вторият е Маратонският залив, който широко се врязва в бреговете на суровата Лакония. Третият е Навплионският, чиито води разделят Лакония от Арголида.

В първия от тези три залива се намира пристанището Итилон. Вдълбано в ръба на източния му бряг, в дъното на малък залив с неправилна форма, то заема първите крайморски предпланини на Тайгет, чието орографско продължение образува скелета на областта Мани. Безопасното му дъно, разположението на проливите му, възвишенията, които го закриват, го превръщат в едно от най-сигурните убежища на този бряг, шибан от всички ветрове на двете морета.

Корабът, който се възползуваше от доста силния вятър от север-северозапад, не можеше да се види от кея на Итилон. Шест-седем мили го делиха още от него. Макар че времето беше много ясно, контурите на най-високите му платна едва се очертаваха на светлия фон на далечния хоризонт.

Но, това, което не можеше да се види от ниско, можеше да се види от високо, сиреч от билото на възвишенията, които се издигаха над градеца. Итилон е разположен амфитеатрално по стръмни скалисти склонове, защитени от древния акропол на Керафа. Над него стърчат няколко срутени стари кули от по-късно време, отколкото интересните останки на един храм на Серапис, чиито колони и капители в йонийски стил все още украсяват църквата в Итилон. Близо до тези кули се издигат също така и две-три малко посещавани параклиската, обслужвани от монаси.

Трябва да се уточним по отношение на думата „обслужвам“ и дори по определението „монаси“, приложени спрямо тези калугери от месенийското крайбрежие. За един от тях впрочем, който току-що бе

напуснал своето параклисче, ще можем да си изградим представа „от натура“.

По онова време религията в Гърция беше все още някаква странна смесица от езически митове и християнски поверия. Много от вярващите гледаха на древните богини като на светици от новата религия. Дори и днес, както е отбелязал господин Анри Бел, „те смесват полубоговете със светците, духовете от очарователните долини с ангелите на рая и призовават както сирените и фурните, така и Богородицата“. От това са произлезли и някои чудновати обичаи, парадокси, предизвикващи усмивки, и се е създало духовенство, което твърде трудно се оправя в този не особено православен хаос.

През първата четвърт на този век /Има се пред вид XIX век. – Б. пр./

Едва петдесет години са изминали от началото на тази история – духовенството на гръцкия полуостров беше още по-невежо, а монасите, безгрижни, простодушни, непринудени, същински „добри деца“, бяха почти неспособни да ръководят едно по природа суеверно население. Да бяха поне само невежи калугерите! В някои области на Гърция обаче, особено в дивите краища на Мани, тези бедни хорица, които произлизаха зпочем от най-долните слоеве на населението, просяци по рождение и по необходимост, подлагащи нахално ръка за някоя драхма, подхвърлена им от милостиви пътници, отчаяни от малките си доходи от десятъка, изповедите, погребенията и кръщенията – тъй като единственото им занимание беше да поднасят на вярващите да целуват някоя апокрифна икона на светец или да се грижат за кандилото на някоя светица – никак не се гнусяха да стават съгледвачи – и то какви съгледвачи! В услуга на жителите на крайбрежието.

Затова итилонските моряци, изтегнати на пристанището като онези лазарони /Просяци, скитници в Италия. – Б. пр./, на които им трябват цели часове, за да си починат след няколко минути работа, се надигнаха, когато видяха, че един от техните калугери се спуска бързо към селото, размахвайки ръце.

Той беше около петдесет – петдесет и пет годишен човек, не просто дебел, но направо тлъст и то затлъстял от безделие, а хитрата му физиономия не вдъхваше особено доверие.

– Ей, какво има, отче, какво има? – извика един от моряците, като се затича към него.

Итилонецът говореше с гъгнив глас, та човек можеше да си помисли, че Назон е бил един от прадедите на елините, и при това на

манийско наречие, в което гръцки, турски, италиански и албански се смесват така, като че ли този диалект бе възникнал още при строежа на Вавилонската кула.

– Да не би войниците на Ибрахим да са завладели планината Тайгет? – попита друг моряк, като махна нехайно с ръка, жест, в който не личеше много патриотизъм.

– Освен ако не са французите, които също не са ни много-много притрябвали – отвърна първият моряк.

– От трън, та на глог! – обади се трети. Този отговор показваше, че борбата е навлязла тогава в най-страшната си фаза – слабо интересуваха тези жители от покрайнините на Пелопонес, съвсем различни от северните маниотн, така бляскаво отличили се във Войната за независимост.

Но, дебелият калугер не можеше да отвърне нито на единия, нито на другия. Той се беше запъхтял от спускането по стръмните склонове на крайбрежния рид. Астматичните му гърди се задъхваха. Искаше да говори, а не можеше. Един от гръцките му прадеди, маратонският войник, беше успял да съобщи за победата на Милтиад, преди да падне мъртъв. Но, сега не ставаше вече дума нито за Милтиад, нито за войната между атиняните и персите.

– Ей, кажи де, отче, говори иай-сетне! – извика един стар моряк на име Гоцо, по-нетърпелив от другите, сякаш беше отгатнал какво ще съобщи калугерът.

Монахът най-сетне успя да си поеме дъх. След това посочи към хоризонта и произнесе:

– Кораб в морето!

При тези думи всички безделници наоколо изведнъж скочиха на крака, замахаха с ръце и се спуснаха към една скала, която се извисяваше над пристанището. Оттук можеха да обгърнат с поглед голяма част от откритото море.

Някой чужденец би помислил, че това тяхно поведение се дължи на интереса, който всеки кораб, пристигащ от открито море, естествено поражда у моряците, пристрастени към всичко морско. Но, съвсем не беше така или по-скоро, ако въобще нещо можеше да събуди интерес у тези хора, то той би бил от съвсем особена гледна точка.

И наистина в момента, когато се пише – а не когато се е случила тази история, Мани все още представлява една съвсем особена област в Гърция, станала независима държава по волята на европейските велики сили, подписали Одринския договор от 1829 година. Маниотите или

поне хората, които живеят на тези Дълги ивици земя между заливите, са си останали досега полудиви, загрижени повече за собствената си свобода, отколкото за свободата на своята страна. Открай време тази владена в морето суша на вътрешен Пелопонес никога не е могла да бъде покорена. Нито турските еничари, нито гръцките жандарми са успели да излязат наглава с маниотите. Свадливи, отмъстителни, предаващи си като корсиканците от поколение на поколение стари семейни вражди, които завършват винаги само с кръв, разбойници по рождение и все пак гостоприемни, убийци, когато враждата налага убийство, тези сурови планинци при все това се смятат за преки потомци на спартанците; но затворени в тези разклонения на Тайгет, където се наброяват с хиляди от онези малки, почти непристъпни крепости или „пиргос“, те охотно изпълняват подозрителната роля на някогашните средновековни войници-плячкаджии, които са налагали феодалните си права с кама и куршум.

Така че, ако и днес маниотите са все още полудиви, лесно можем да си представим какви са били преди петдесет години. Преди параходите да почнат да кръстосват моретата и да станат сериозна пречка за морските им грабежи, през първата третина на този век, маниотите наистина бяха най-смелите пирати, които заплашваха търговските кораби по всички ширини на Изтока.

А тъкмо пристанището в Итилон, разположено в края на Пелопонес на излиза към две морета, поради близостта си до острови Антикитира, любимо убежище на пиратите, беше много удобно за всички тези злосторници, които браздяха Архипелага и съседните райони на Средиземно море. Сборният пункт на жителите на тази част на Мани беше една област, която тогава се наричаше Каковуни и каковуниотите, яхнали тази владена в морето суша, завършваща с нос Матапан, се намираха в много изгодно положение, за да предприемат своите действия. По море те нападаха корабите. А от сушата ги привличаха, като ги заблуждаваха със светлинни сигнали. Но неизменно ги ограбваха и ги изгаряха. Нямаше никакво значение какъв беше екипажът им – турски, малтийски, египетски или дори гръцки. Всички биваха безмилостно избивани или продавани като роби по бреговете на Северна Африка. Ако работата нещо не вървеше, ако крайбрежни кораби почваха рядко да се появяват във водите на Коронийския или Маратонския залив, около остров Китира или нос Гало, веднага се устройваха молебени към бога на бурите да благоволи да им изпрати някой голям кораб с богат товар. Самите калугери също не отказваха да участвуват в тези молебени за благополучието на

своите миряни.

А от няколко седмици разбойничеството не беше донесло нищо. Никакъв кораб не беше спрял край бреговете на Мани. Затова сякаш взрив от радост избухна, когато калугерът изрече прекъсваните от астматични задъхвания думи: „Кораб в морето!“

Почти веднага след това се чуха глухите удари на клепалото, особено вид дървена камбана, разпространена по онези места, където турците не позволяват използването на металически камбани. Но, тези зловещи звуци бяха достатъчни, за да съберат цяла тълпа алчни мъже, жени и деца, свирепи и опасни кучета, всички еднакво способни в разбойничеството и кланетата.

А в това време итилонците, струпани върху голямата скала, разискваха и крещяха. Какъв беше този кораб, забелязан от калугера?

Морският бриз от север-северозапад, който все повече се усилваше с падането на нощта, тласкаше бързо кораба. Може би щеше да успее дори да прехвърли нос Матапан? Ако се съдеше по направлението муг навярно идеше откъм Крит? Долната му част започваше да се появява над бялата следа, която топ оставяше зад себе си. Но, платната му все още бяха като неясно петно. Така, че трудно можеше да се разпознае какъв вид плавателен съд беше. Това предизвика най-различни догадки, които с всяка измината минута се променяха.

– Това е шебек! – каза един моряк. – Току-що различих квадратните му платна на предната мачта.

– Шебек или пинк! / Тримачтов кораб с кръгла задна част, на времето изполау--ван най-вече в Средиземно море. – Б. пр./ Кой би твърдил, че може да ги различи един от друг от такова разстояние!

– Не е ли по-скоро полак с квадратни платна? – обади се друг моряк, който беше поставил присвитите си пръсти като далекоглед пред очите си.

– Дано господ ни помогне! – отвърна старият Гоцо. – Полак, шебек или пинк, това са все тримачтови кораби и по-добре три мачти, отколкото две, щом става въпрос да го накараме да спре на нашия бряг с богат товар от критски вина или смирненски платове!

След тази остроумна забележка всички се вгледаха още по-внимателно. Корабът се приближаваше и постепенно растеше, но тъкмо защото държеше изцяло курс по посока на вятъра, не можеха да го видят отсрани. Така, че трудно беше да се каже дали има трк или две мачти, сиреч дали можеха да се надяват, че тонажът му е по-голям.

– Ех, за нас е само мизерията и дяволът има пръст з тая работа! –

каза Гоцо, като изтърси една от онези многоезични ругатни, с които подсилваше всяко свое изречение. – Ще излезе някоя фелука!

– Или дори сперонара! – извика калугерът, не по-малко разочарован от своето паство.

Няма нужда да подчертаваме с какви разочаровани викове бяха посрещнати тези две мнения. Но какъвто и да беше този кораб, вече можеше да се лрецени, че имаше повече от сто – сто и двайсет тона. В края на краищата нямаше значение дали товарът му не е голям, стига да беше ценен. Има понякога обикновени гемии или дори платноходки, натоварени със скъпи вина, хубаво дървено масло или редки тъкани. В такъв случай заслужава си да бъдат нападнати, защото донасят голяма печалба с малко труд. Така че не биваше да се отчайват още. Впрочем, най-опитните от бандитите, намираха нещо изящно във външния вид на кораба, което говореше добре за него.

Слънцето беше започнало да потъва зад хоризонта на Йонийско море, но октомврийският залез продължи да разпръсква още цял час достатъчно светлина, та корабът да бъде разпознат преди настъпването на нощта. Впрочем, след като заобиколи нос Матапан, той се извърна така, че да заеме най-изгодно положение спрямо входа на залива, но с това застана и в най-благоприятни условия за наблюдение откъм брега.

И миг след това от устата на стария Гоцо се изтръгна думата „саколева“ /Някогашен лек кораб с платна в Средиземно море. – Б. пр./

– Саколева! – извикаха и неговите другари, чието разочарование се изрази с цял куп ругатни.

Но, нямаше място за спор по този въпрос, защото не можеше да има грешка. Корабът, който маневрираше при входа на Коронийския залив, беше наистина саколева. Все пак жителите на Итилон не бяха прави, като твърдяха, че нямат късмет. На борда на такива саколеви често пъти се откриваха много ценни товари. Саколева се нарича един особен вид левантински кораб с малък тонаж, палубата му постоянно се издига към задната му част. Има три мачти, всяка направена от едно-единствено дърво и квадратни несиметрични платна. Гротмачтата му, много наведена напред и поставена в средата, носи триъгълно платно, един марсел и един фок. Два кливера отпред и две триъгълни платна на двете нееднакви мачти на задната част му придават заедно с останалите платна твърде странен вид. Ярките цветове на корпуса му, източения му вълнорез, разнообразните мачти, причудливите форми на платната му правят от него един от най-интересните образци на онези грациозни кораби, „които лавират из тесните пространства на Егея. Няма нищо по-

елегантно от този лек кораб, когато се снишава и се издига на гребена на вълните сред венец от пяна, когато лети без никакво усилие като огромна птица, чиито криле сякаш бръснат морето, блещукащо под последните слънчеви лъчи.

Макар че вятърът все повече се усилваше, а небето се покриваше с тъмни буреносни облаци, саколевата не бе свила нито едно от платната си. Беше оставила дори гротбрамсела, който по-малко смел моряк непременно би прибрал. Очевидно, за да стигне по-бързо до брега, капитанът не се боеше да прекара нощта сред развълнуваното море, което заплашваше да стане още по-бурно. Но, макар за итилонските моряци вече да нямаше никакво съмнение, че корабът навлиза в залива, те не преставаха да се питат дали се отправя към тяхното пристанище.

– Я! – извика един от тях. – Човек би казал, че този търси по-скоро да улови вятъра, отколкото да стигне до брега!

– Дявол да го вземе дано! – обади се друг. – Дали пък няма да завие и да поеме отново към открито море?

– Да не би да се отправи към Корони?

– Или към Каламата?

Тези две предположения бяха еднакво приемливи. Корони е пристанище на манийското крайбрежие и е много посещавано от търговските кораби на Изтока; значителна част от дървеното масло на Южна Гърция се изнася именно оттук. Същото е и Каламата, разположена в дъното на залива – нейните пазари преливат от манифактурни стоки, платове и съдове които се получават от най-различни западноевропейски страни. Така, че възможно беше корабът да носи товар за някое от тези две пристанища, нещо, което би разстроило много итилонците, винаги готови за грабеж и разбойничество.

А през това време корабът, предмет на такова съвсем не безкористно внимание, бързо се носеше по водата. Скоро той се изравни с пристанището на Итилон. Това беше мигът, в който се решаваше неговата съдба. Ако продължеше да плува към вътрешността на залива, Гоцо и неговите другари трябваше да загубят всяка надежда да го заловят. И наистина, дори ако почнеха да го преследват с най-бързите си кораби, нямаше никаква вероятност да го настигнат, защото – безбройните му платна, които той с лекота носеше, му придаваха много по-голяма скорост.

– Идва насам!

Тези думи се изтръгнаха от устата на стария моряк, който същевременно замахна с хищно извити пръсти към малкия кораб като с абордажна кука.



Гоцо не се лъжеше. Кормилото на кораба явно себе завъртяло и сега той се носеше към Итилон. Същевременно гротбрамселът и вторият кливер бяха свити, след това марселът му бе събран на въжетата си Облекчен по този начин от част от платната си, корабът стана още по-послушен з ръцете на кормчията.

Беше станало почти съвсем тъмно. Саколевата едва имаше време да се промъкне през ръкава на Итилон. Тук-там се срещаха подводни скали, които трябваше да се избягват, защото застрашаваха с пълно унищожение всеки кораб. Но, въпреки това върху гротмачтата на малкия кораб не се издигна никакъв пилотски флаг. Това означаваше, че неговият капитан навярно отлично познаваше тези твърде опасни води, щом се осмеляваше да плува по тях, без да поиска съдействие. А може би пък не се доверяваше и с право, на итилонските негодници, които никак не биха се стеснявали да го принудят да заседне в някоя плитчина, където са били погубвани много други кораби по същия начин.

Освен това в онази епоха все още никакъв фар не осветяваше крайбрежието в тази част на Мани. Само един съвсем обикновен фенер на пристанището служеше за ориентир в тесния ръкав.

И все пак саколевата се приближаваше. Скоро тя стигна на малко повече от половин миля от Итилон. Щеше да акостира без никакво колебание. Чувствуваше се, че я управлява опитна ръка.

А това съвсем не се нравеше на всички тези нечестивци. Те имаха интерес корабът, за който ламтяха, да се натъкне на някоя подводна скала. При подобни случаи рифовете ставаха техни неволни съучастници. Те именно започваха работата, а на итилонците им оставаше само да я довършат. Първо – корабокрушение, а след това – грабеж. Това беше техният начин на действие. Така си спестяваха борба с оръжие в ръка, пряко нападение, при което някои от тях сигурно щяха да загинат. Имаше и такива кораби, чиито смели екипажи се отбраняваха и не позволяваха да бъдат нападнати безнаказано.

Другарите на Гоцо напуснаха наблюдателния си пост и слязоха отново на пристанището, без да губят нито минутка. Трябваше да се поставят в действие онези уловки, познати на всички морски разбойници от изтока и запада.

Нищо по-лесно от това да принудят кораба да заседне в теснините на морския ръкав, като се насочи погрешно в тъмнината, която макар и непълна, беше достатъчна, за да затрудни движенията му.

– Да се запали светлина на пристанището! – произнесе само Гоцо, на когото всички бяха свикнали да се подчиняват безпрекословно.

Старият моряк бе правилно разбран. Две минути по-късно тази светлина – обикновен фенер, запален на върха на една мачта, издигната на малкия вълнолом, изведнъж угасна.

В същия миг тази светлина бе заменена от друга, която първоначално бе поставена в същата посока. Но, докато първата светлина стоеше неподвижно върху вълнолома и за кормчията представляваше определена опорноточка, втората, поради своята подвижност, трябваше да го отклони от тесния ръкав и да го накара да се натъкне на някоя подводна скала.

Тази светлина беше в действителност един фенер, който не се отличаваше по нищо от фенера на пристанището, само че беше прикрепен за рогата на една коза, която бавно подкарваха по най-долната част на скалистия бряг. Така че светлината се местеше заедно с животното и трябваше да подведе кораба да маневрира неправилно.

Хората от Итилон не за първи път постъпваха така. Съвсем не! И трябва да се каже, че престъпните им замисли твърде рядко не се осъществяваха.

Междувременно саколевата току-що бе навлязла в ръкава. След като бе събрала грота си, тя се движеше само с няколко триъгълни платна на задната част и с кливера си, но те бяха достатъчни, за да стигне до мястото, където щеше да хвърли котва.

За голяма изненада на моряците, които го наблюдаваха от сушата, малкият кораб се движеше с невероятна сигурност сред криволиците на ръкава. Изглежда, че той не обръщаше никакво внимание на светлината, закачена на рогата на козата. И посред бял ден не би могъл да извърши по-точно маневрите си. Навярно капитанът му бе идвал често в Итилон и познаваше морето около него до такава степен, че беше в състояние да плува по него дори и посред най-дълбока нощ.

Този смел моряк можеше вече даже да се види – силуетът му се открояваше ясно в полумрака на предната част на саколевата. Беше загърнат в широката си аба, вид вълнено наметало, чиято качулка беше нахлупена на главата му. Всъщност в държането на този капитан нямаше и следа от поведението на скромните собственици на корабчета за крайбрежно плаване, които през време на маневрирането прехвърлят непрекъснато в ръцете си едрите зърна на някоя броеница – обичайна гледка за тази част на Средиземно море. Не! Този човек беше застанал неподвижно, даваше със спокоен и тих глас нарежданията си на кормчията, които се намираше на кърмата на кораба.

В този миг фенерът, който се движеше в подножието на скалистия

бряг, изведнъж угасна. Но, това съвсем не обърка саколевата, която невъзмутимо продължи своя път. За миг на итилонците им се стори, че едно по-рязко отклонение на кораба ще го запрати право върху един коварен риф, едва покрит от водата, на около 200 метра от пристанището, който не можеше да се види в тъмнината.

Но, само едно леко завъртане на кормилото беше достатъчно, за да промени посоката на саколевата, която избягна подводната скала, минавайки бръснещо край нея.

Кормчията прояви отново същата сръчност, когато се наложи да избегне една плитчина, която стесняваше извънредно много проходимостта на ръкава – плитчина, където не един кораб беше засядал на път за пристанището, независимо дали лоцманът беше, или не съучастник на итилонци.

Сега вече те не можеха да разчитат на корабокрушение, благодарение на което корабът би паднал в техни ръце. Само след няколко минути той щеше да хвърли котва в пристанището. За да го пипнат, налагаше се да го нападнат чрез абордаж.

Така и решиха след кратка уговорка тези негодници и пристъпиха към изпълнение на това решение сред най-дълбока тъмнина, която благоприятствуваше подобен вид операции.

– На лодките! – заповяда старият Гоцо, чиито нареждания никога не биваха оспорвани, особено когато командуваше някой грабеж.

Тридесетина яки мъже, някои въоръжени с пищови, но повечето размахващи ками и брадви, скочиха в завързаните за кея лодки и се отправиха към саколевата – те явно превишаваха по численост екипажа на кораба.

В този миг на борда се чу кратко нареждане. Сега, след като бе излязъл от ръкава, корабът се намираще в средата на пристанището – вжжетата му бяха отпуснати, котвата току-що спусната, едно последно разтърсване след напъването на веригата и той застана неподвижно.

Лодките бяха вече само на няколко разтега от, него. Без да бъде проява на някакво изключително недоверие, все пак всеки друг екипаж, след като имаше пред вид лошата слава на итилонци, би се въоръжил, за да бъде готов за отбрана в случай на нужда.

Но, нищо подобно не стана. След като корабът хвърли котва, капитанът отиде към кърмата, а в това време хората му, без да обръщат внимание на приближаването на лодките, спокойно се заеха да оправят платната, за да освободят палубата.

Ала опитното око можеше да забележи, че моряците не пристягаха

платната – така че достатъчно беше само да се изпънат въжетата, за да бъде корабът веднага готов за отплаване.

Първата лодка стигна до саколевата. Останалите почти веднага след нея се блъснаха също в корпуса ѝ. И тъй като фалшбордът на кораба не беше висок, нападателите, като надаваха диви крясъци, лесно се прехвърлиха през него и се озоваха на палубата.

Най-настървените се втурнаха към кърмата. Един от тях грабна запален фенер и го вдигна към лицето на капитана.

Само с един замах капитанът отметна качулката върху раменете си и светлината падна върху лицето му.

– Е, какво – каза той – нима итилонци не познават вече своя съгражданин Николас Старкос?

Докато произнасяше тези думи, капитанът спокойно бе скръстил ръце на гърдите си. Само миг след това лодките с пълна скорост летяха към кея на пристанището.

## II. ЛИЦЕ С ЛИЦЕ

Десет минути по-късно една малка лодка се отдели от кораба и скоро спря до кея – от нея слезе без никакъв придружител, без никакво оръжие човекът, пред когото итилонци преди малко така бързо бяха отстъпили.

Това беше капитанът на „Кариста“ – така се наричаше малкият кораб, който току-що беше хвърлил котва в пристанището.

Този човек, среден на ръст, имаше високо и гордо чело, което се очертаваше под дебелия моряшко кепе. Суровите му очи гледаха втренчено. Върху горната устна хайдушките му мустаци, изпънати съвсем хоризонтално, завършваха не с остри, а с бухнали краища. Имаше широки гърди и яки крайници. Черните му коси падаха на къдрици върху раменете му. Само преди няколко месеца беше преминал тридесет и пет години. Но, загорелият от ветровете тен, суровата му физиономия, дълбоката бръчка, която прорязваше челото му като бразда, но в която нищо честно не можеше да покълне, го правеха да изглежда по-стар, отколкото беше.

Облеклото му нямаше нищо общо с наметалото, нито с елека, нито с фустанелата на паликаретата. Кафтанът му с тъмна качулка, обшит с гайтани също с убити цветове, зеленикавите му бухлати гащи, напъхани във високи ботуши, напомняха повече одеянието на моряците от бреговете на Северна Африка.

И все пак Николас Старкос беше грък по народност и родом от същото това градче Итилон. Тук беше прекарал първите години на своята младост. Като дете и юноша именно сред тези скали се бе научил на морския живот. По тези води беше плувал, носен от теченията и ветровете. Нямаше нито едно заливче, чиито стръмни брегове и размери той да не бе сам обходил и проверил. Нямаше нито един риф, нито едно крайбрежно съоръжение, нито една подводна скала, чието разположение във водата да не познаваше. Нямаше място в тесния ръкав, през чиито безкрайни лъ-катушения не би могъл да премине без компас или лоцман. Така, че лесно разбираемо е как успя да преведе кораба си със сигурна ръка въпреки измамните сигнали на съгражданите си. Впрочем той добре знаеше доколко може да се доверява на итилонци. Беше ги виждал как действуват. И изобщо може би не ги укоряваше за хищническите им инстинкти, след като лично той никак не беше засегнат от

това.

Но, ако той ги познаваше добре, то и те не по-малко добре знаеха кой е Николас Старкос. След смъртта на баща му, една от първите хиляди жертви на турската жестокост, майка му, изгаряща от омраза, едва дочака часа на първия бунт, за да се хвърли в борба срещу османската тирания. А той още на осемнадесет години беше напуснал Мани, за да кръстосва моретата и най-вече Архипелага, като се учеше не само на моряшкия, но и на пиратския занаят. На борда на какви кораби се бе подвизавал той през този период от живота си, под заповедите на кои пиратски главатари бе служил, под чие знаме бе направил бойното си кръщение, каква кръв бе проляла ръката му – кръвта на враговете на Гърция или кръвта на нейните защитници, която течеше и в неговите вени – никой не би могъл да каже това. Все пак няколко пъти го бяха виждали в различни пристанища на Короний-ския залив.

Някои от неговите сънародници бяха разказали пиратските му подвизи, в които бяха участвували и те – нападнати и унищожени търговски кораби, богати товари, превърнати в дялове плячка. И все пак името на Николас Старкос беше обгърнато с известна тайнственост. Във всеки случай той се ползуваше с такава благоприятна известност в областта Мани, че пред това име всички се преклониха.

Така се обяснява приемът, който жителите на Итилон оказаха на този човек, защо той им вдъхна респект само с присъствието си и защо всички се отказаха от намерението да разграбят кораба, когато разбраха кой е неговият капитан.

Когато „Кариста“ акостира на пристанищния кей, малко по-назад от вълнолома, мъжете и жените, които се бяха стекли да посрещнат капитана, застанаха почтително при преминаването му. Никакъв звук не се чу, когато той стъпи на сушата. Изглежда, че Николас Старкос се ползуваше с достатъчно авторитет, за да наложи тишина със самия си вид. Чакаха той да заговори първи, а ако не заговореше – а това беше възможно – никой не би си позволил да го заприказва.

След като заповяда на моряците си да се върнат на борда, Николас Старкос се отправи към ъгъла, който кеят образуваше в дъното на пристанището. Но, едва направил двайсетина крачки в тази посока, той се спря. После погледна стария моряк, който го следваше, сякаш очакваше някаква заповед, която трябваше да изпълни.

– Гоцо – каза той – трябва ми десет яки мъже, с които да попълня екипажа си.

– Ще ги имаш, Николас Старкос – отвърна Гоцо.

Дори сто души да бе поискал, капитанът на „Кариста“ би ги намерил сред това морско население и то все подбрани. И тези сто души, без да попитат къде ги водят, за каква работа ги наемат, за чия сметка ще плуват или ще се бият, биха последвали сънародника си, готови да споделят съдбата му, тъй като знаеха, че, така или иначе, ще имат изгода от това.

– След един час тези десет души да бъдат на борда на „Кариста“ – добави капитанът.

– Ще бъдат – отвърна Гоцо.

Като махна с ръка, за да даде да се разбере, че не желае да го придружават, Николас Старкос продължи по кея, който се извиваше в края на вълнолома, и потъна в една от тесните улички на пристанището.

Зачитайки волята му, старият Гоцо се върна при другарите си и се зае да подбере десетте души, които трябваше да попълнят екипажа на кораба.

А в това време Николас Старкос се изкачваше постепенно по склона на стръмния скалист бряг, върху който е разположен градецът Итилон. На тази височина долиташе само лаят на свирепите кучета, не помалко опасни за пътника от чакалите и вълците, кучета с огромни челюсти, с широка муцуна на дог, които не се плашат от тоягата. Няколко големи чайки се рееха във въздуха с лек замах на широките си криле и една по една се отправяха към гнездата си на брега.

Николас Старкос скоро отмина и последните къщи на Итилон и пое по стръмната пътека, която заобикаля керафийския акропол. След като повървя край развалините на една крепост, издигната на това място от Вилардуен по времето, когато кръстоносците владеели някои части от Пелопонес, той трябваше да заобиколи основите на старите кули, които все още увенчават скалистия бряг. Тук се спря за малко и се извърна.

На хоризонта, отвъд нос Гало, лунният сърп скоро щеше да угасне във водите на Йонийско море. Няколко звезди блещукаха през тесните пролуки на облаците, носени от свежия вечерен вятър. През кратките мигове, когато вятърът стихваше, около Акропола се възцаряваше пълна тишина. Едва видими, две-три малки платноходки браздяха повърхността на залива – едни го прекосяха по посока на Корони, а други навлизаха навътре, към Каламата. Без големия фенер, който се люлееше на върха на мачтата на всяка от тях, може би щеше да бъде невъзможно да се различат. Отгоре се виждаха още седем-осем светлини, пръснати по крайбрежието и удвоени от трептящото отражение на водата. Дали бяха светлини на рибарски лодки, или бяха запалени за нощта в някои

къщи? Не би могло да се каже.

С очи, привикнали на тъмнината, Николас Старкос оглеждаше това огромно пространство. Моряшкото око е надарено с голяма острота на зрението, която му позволява да вижда там, където друг не би съзрял нищо. Но, в момента външният свят като че ли не вълнуваше капитана на „Кариста“, привикнал очевидно на съвсем други гледки. Да, той се бе вгълбил в себе си. Вдишваше почти несъзнателно родния въздух – дишането на всеки край. Стоеше неподвижно, замислен, скръстил ръце, с отметната назад качулка, без да помръдва главата си, сякаш издялана от камък.

Близко четвърт час изтече така. Николас Старкос продължаваше да наблюдава запада, очертан от далечния морски хоризонт. После пристъпи няколко крачки нагоре по стръмния склон. Не случайно бе тръгнал така. Някаква тайна мисъл го водеше, но човек би казал, че погледът му още избягваше да види това, заради което Старкос се бе изкачил тук по итилонските ридове.

Впрочем няма нищо по-печално от този бряг – като се почне от нос Матапан и се стигне чак до дъното на залива. Тук не растяха нито портокалови, нито лимонови дървета, нямаше шипкови храсти, олеандри, арголідски ямин, смокини, къпини, черници, нищо от онова, което е превърнало някои части на Гърция в цветущи, потънали в зеленина краища. Нито един дъб, нито един явор, нито един нар, който да се откроява върху тъмната завеса от кипариси и кедри. Навред само скали, които при някое ново срутване в тези вулканични области биха могли да се сгромоляшат във водите на залива. Навред някаква дива суровост се излъчваше от тази манийска земя, бедна хранителна на своето население. Само няколко мършави бора, разкривени, причудливи, останали без сок, на които сякаш бяха извлекли всичката смола, разкриваха дълбоките рани, нанесени по стволите им. Тук-таме хилави кактуси, същински тръни, чиито листа приличат на малки, полуостъргани таралежи. Най-сетне никъде, нито по изродените храсти, нито по земята, съставена повече от камъни, отколкото от пръст, нямаше с какво да се хранят местните кози, чиято непридирчивост ги прави лесни за отглеждане.

След около двадесетина крачки Николас Старкос отново се спря. После се обърна на североизток, там, където далечният хребет на Тайгет се очертаваше върху по-светлия фон на небето. Една-две звезди, които изгряваха по това време, бяха кацнали на самата линия на хоризонта като големи светулки.

Николас Старкос стоеше неподвижно. Той гледаше една ниска



дървена къщурка, разположена върху една по-широка издатина на скалистия бряг, на петдесетина крачки оттам. Това беше скромно жилище, усамотено над градеца, до което се стигаше по стръмни пътеки, построено сред няколко полуоголени дървета, оградени с плет от тръни.

Виждаше се, че жилището е отдавна изоставено. Плетът беше в лошо състояние, тук гъст, там разбит и не представляваше преграда, която да може да го предпази напълно. Бездомните кучета и чакалите, които навестяваха понякога този край, неведнъж бяха опустошавали този кът манийска земя. Бурени и трънаци – това беше приносят на природата в този пущинак, откакто човешката ръка бе престанала да се намесва.

Защо беше изоставен този къс земя? Защото собственикът му беше починал преди много години. Защото неговата вдовица, Андроника Старкос, беше напуснала своя край, за да застане сред редиците на онези храбри жени, които се отличиха във Войната за независимост. Защото, откакто бе заминал, синът никога не бе стъпил повече в бащината си къща.

А при това Николас Старкос беше роден тук. Тук бяха преминали първите години на детството му. След дълъг и изпълнен с честен труд живот на моряк баща му се бе оттеглил в това убежище, но се бе държал настрана от жителите на Итилон, чиито крайности го отвращаваха. Впрочем по-образован и с повече възможности от хората от градеца, той бе съумял да си изгради отделно свой собствен живот с жена си и с детото си. Така живееше той, неизвестен и спокоен в усамотението на своя дом, но веднъж в пристъп на ярост старият Старкос се опита да се опълчи срещу насилието и плати с живота си за своята съпротива. Човек не можеше да се изплъзне от ръцете на турците дори и в най-отдалечените краища на полуострова!

Тъй като бащата вече го нямаше, за да напътствува сина си, майката бе безсилна да го удържи. Николас Старкос напусна дома си и тръгна да скита по моретата, като постави в услуга на пиратството и на пиратите великолепните си качества на моряк, които дължеше на своя произход.

Така, че преди десет години синът бе напуснал къщата, а преди шест и майката я бе изоставила. Но, се говореше, че все пак Андроника на няколко пъти се бе завръщала в нея. Бяха я забелязали или поне така им се беше сторило, да се появява съвсем нарядко и за много кратко време, но без да се обади на когото и да било от жителите на Итилон.

Що се отнася до Николас Старкос, никога преди това, макар че един-два пъти при неговите набези случаят го бе отвел в Мани, той не

бе проявявал желание да види отново скромното жилище на скалистия бряг. Никога не бе запитал в какво състояние се намираше старият му дом. Никога и намек за майка си, за да разбере дали се завръщаше понякога в празната къща. Но, през страшните събития, които тогава заливаха с кръв Гърция, името на Андроника може би бе стигнало и до него – име, което би трябвало като угризение да се вреже в съвестта му, ако съвестта му не беше непроницаема.

И все пак този ден Николас Старкос не беше се отбил в пристанището на Итилон само за да попълни с десет души екипажа на кораба си. Някакво желание – дори нещо по-силно от желание – един непреодолим инстинкт, който той навярно сам не можеше да осъзнае напълно го бе довел тук. Беше почувствувал нужда да види, може би за последен път, бащината си къща, да стъпи отново върху тази земя, където бе направил първите си стъпки, да вдъхне въздуха сред тези стени, където бе поел първия си дъх, където бе изрекъл първите си детски думи. Да, ето защо се бе изкачил току-що по стръмните пътеки на скалистия бряг, ето защо се бе озовал в този час пред малкото оградено място.

И тук той се поколеба. Колкото и да е закоравяло, няма сърце, което да не се свие при някои спомени от миналото. Човек не е роден просто някъде си и не може да не се развълнува при вида на мястото, където го е люляла майчината ръка. Фибрите на нашето същество не биха могли да се изхаят до такава степен, че дори едничка да не трепне, когато някой подобен спомен я докосне.

Това почувствува и Николас Старкос, застанал пред прага на изоставената къща, тъмна, тиха и пуста.

– Да влезем!... Да!... Да влезем!...

Това бяха първите думи, произнесени от Николас Старкос. При това той едва ги прошепна, сякаш се боеше някой да не го чуе, да не предизвика появата на някое видение от миналото.

Нищо по-лесно от това да се влезе в заграденото място! Оградата се беше разпаднала, коловете и се търкаляха на земята. Нямаше дори нужда да се отваря някаква порта, да се бутна някакъв прът.

Николас Старкос влезе. Спря се пред къщата, чиято стряха, почти прогнила от дъждовете, се крепеше само на някакви ръждясали и разядени железни остатъци.

В този миг кукумявка изпищя и излетя от китка сакъзови храсти, които преграждаха прага на къщата.

Тук Николас Старкос отново се поколеба. И все пак беше твърдо решил да огледа и последното кътче на старото си жилище. Но, тайно в

себе си се ядоса от това, което ставаше в него, от това, че изпитваше нещо като угризение. Беше не само развълнуван, но и раздразнен. Струваше му се, че изпод бациния покрив ще се разнесе някакъв ропот срещу нещо, някакво последно проклятие!

И затова, преди да влезе в къщата, реши да направи една обиколка около нея.

Нощта беше тъмна. Никой не го виждаше, а и „сам той не виждаше себе си“. Може би не би дошъл посред бял ден! Но, посред нощ чувствуваше повече смелост да се сблъска със спомените си.

И ето, той се промъква крадешком, подобно на злосторник, който се стреми да опознае подстъпите на жилището, където ще донесе разруха, плъзга се покрай пропуканите по ъглите стени, свива край изронените им, покрити с мъх ръбове, опипва с ръка разклатените камъни, сякаш иска да види дали има още малко живот в тази къща – труп, ослушва се най-сетне, ако сърцето му все още бие! Откъм задната страна на къщата дворът беше още по-тъмен. Косо падащият светлик на лунния сърп, който вече изчезваше, не можеше да стигне дотам.

Николас Старкос беше направил бавно обиколката си. В тъмното жилище цареше някаква тревожна тишина. Сякаш беше навестено от духове и призраци. Старкос се отправи към фасадата, която гледаше на запад. После се приближи към вратата, за да я блъсне, ако беше запряна само с резе или да я изкърти, ако случайно езичето на бравата все още беше впито в жлебчето си.

Но, изведнъж кръв нахлу в главата му. Той „кипна“, както се казва и здравата кипна. Не смееше вече да влезе в тази къща, която искаше да види още веднаж. Струваше му се, че баща му и майка му ще се появят на прага с протегнати ръце, за да го прокълнат, него, лошия син, лошия гражданин, предателя на семейството, предателя на родината!

В този миг вратата бавно се отвори. На прага се появи една жена. Беше облечена в манийска носия – черна памучна фуста, поръбена с червено. Тъмна ками-зола, пристегната на кръста, а на главата – широко кафеникаво боне, обвито в ешарп с цветовете на гръцкото знаме.

Тази жена имаше енергично лице, големи черни очи, в чиято живот имаше нещо диво, и загорял тен като на рибарите от крайбрежието. Беше висока на ръст и изправена, макар че имаше повече от шейсет години.

Това беше Андроника Старкос. Майката и синът, разделени телом и духом от толкова години, сега се озоваха лице с лице.

Николас Старкос не очакваше да види тук майка си. Той беше

изплашен от нейната поява.

Протегнала ръце към сина си, Андроника му препречи пътя и с глас, който правеше думите й страшни, произнесе:

– Николас Старкос никога вече няма да стъпи в бащината си къща! Никога!

И синът, свел глава под тази заповед, заотстъпва малко по малко. Тази, която го бе носила в утробата си, сега го гонеше, както се прогонва предател.

Тогава той понечи да пристъпи напред ... Едно още по-енергично движение с ръка, жест на проклятие го спря на място.

Николас Старкос отскочи назад. След това се измъкна от двора и се запуска с големи крачки по стръмната пътека, без да се извърща, сякаш невидима ръка го буташе по гърба.

Застанала неподвижно на прага, Андроника го гледаше как изчезва в мрака.

Десет минути по-късно, без да покаже с нищо, че е развълнуван, овладял се, Николас Старкос стигна на пристанището, повика лодката си и скочи в нея. Десетте души, които Гоцо беше подбрал, се намираха вече на борда на кораба.

Без да произнесе дума, Николас Старкос се качи на палубата на „Кариста“ и даде знак за отплаване.

Нареждането бе бързо изпълнено. Трябваше само да се вдигнат платната, приготвени за бързо потегляне. Вятърът, който току-що бе задухал откъм сушата, улесняваше излизането от пристанището.

Пет минути по-късно „Кариста“ премина през проливите между подводните скали уверено, тихо, без да се чуе нито вик от екипажа или от итилонците.

Но, корабът не бе изминал и миля в морето, когато пламъци осветиха билото на скалистия бряг.

Домът на Андроника Старкос гореше из основи.

Ръката на майката беше запалила този пожар. Тя не искаше да остане и следа от къщата, в която се бе родил синът ѝ.

Цели три мили капитанът не можа да откъсне поглед от този огън, който гореше там далеч на манийска земя и не престана да го следи в мрака до последния му проблясък.

Андроника беше казала:

– Николас Старкос никога вече няма да стъпи в бащината си къща! Никога!

### III. ГЪРЦИ СРЕЩУ ТУРЦИ

В праисторическо време, когато земната кора се е оформяла постепенно под действието на вътрешните сили, вулканични или водни, Гърция дължи появата си на един катаклизъм, който повдигнал този къс земя над водите, като същевременно потопил в Егейско море друга част от сушата, от която са останали само върховете във вид на острови. И наистина Гърция се намира в района на вулканичния пояс, който се проточва от Тоскана чак до Кипър.

Изглежда, че гърците дължат на неустойчивата земя на страната си онзи заряд от физически и нравствен кипез, благодарение на който в героичните дела могат да достигнат до най-големи крайности. И не по малко вярно е, че именно благодарение на природните си качества, на неудържимата си храброст, на патриотичното си чувство и на любовта си към свободата те успяха да създадат една независима държава от тези потиснати от векове под османско владичество области.

Пеласгийска в най-старо време, сиреч населена с азиатски племена. Елинска от XVI до XIV век преди нашата ера с появата на елините, едно от племената на които, граите, ѝ дава името си през тези почти митологични времена на аргонавите, на хераклидите и на Троянската война. Напълно гръцка най-сетне след Ликург, Милтиад, Темистокъл, Аристид, Леонид, Есхил, Софокъл, Аристофан, Херодот, Тукидит, Питагор, Сократ, Платон, Аристотел, Хипократ, Фидий, Перикъл, Алкивиад, Пелопид, Епаминонд, Демостен, после македонска при Филип и Александър, Гърция накрая става римска под името Ахайя в 146 г. пр.н.е. и то за цели четири века.

Преживяла последователно нашествията на вестготите, на вандалите, на остготите, на българите, на славяните, на арабите, на норманите, на сицилийците, завладяна от кръстоносците в началото на XIII век, разделена на голям брой феодални владения през XI в., тази страна, преминала през толкова изпитания в старата и новата ера, накрая пада в ръцете на турците под мюсюлманска власт.

Може да се каже, че в продължение на почти два века политическият живот в Гърция е напълно замрял. Деспотизмът на османските управници, представители на централната власт, преминавал всякакви граници. Гърците не били нито присъединени, нито завоювани, нито дори победени – те били направо роби, държани под тоягата на пашата, от

едната страна на когото стоял имамот, а от другата – джелатинът, сиреч палачът.

Но, животът не напуснал съвсем тази агонизираща страна. И наистина тя отново потръпнала от нечуваните страдания. Епирските планинци през 1766 г., маниотите през 1769 г., сулиотите най-сетне се надигнали и обявили своята независимост. Но, през 1804 г. този опит за отхвърляне на игото бил окончателно смазан от янинския паша Али от Тепелени.

Крайно време било великите сили да се намесят, ако не искали да присъствуват на пълното унищожение на Гърция. И наистина, оставена на собствените си сили, тя не би могла да постигне друго, освен да загине в борба за своята независимост.

През 1821 г. Али паша Янински на свой ред се разбунтувал срещу султан Махмуд и повикал гърците на помощ, като им обещал свобода. Те се надигнали масово. От всички краища на Европа филелините / Буквално: „Приятели на гърците“, сиреч симпатизиращи, съчувстващи на тяхното дело. – Б. пр./ им се притекли на помощ. Италианци, поляци, немци, но най-вече французи се включили в борбата срещу поробителите. Имената на Ги дьо Сент-Елен, дьо Гайар, на Шовасен, на капитаните Балест и Журден, на полковник Фавие, на командира на ескадрон Реньо дьо Сен-Жан-д'Анжели, на генерал Мезон, към които трябва да се прибавят и имената на трима англичани, лорд Кокрен, лорд Байрон, полковник Хастингс, са оставили незаличими спомени в тази страна, за която те дошли да се бият и да умрат.

На тези имена, прославили се с най-героичните дела, които саможертвата за каузата на угнетените може да извърши, Гърция отвърна с други, измежду пай-видните си семейства: тримата идриоти – Томбазис, Цамадос и Мяулис, а така също и Колокотронис, Маркос Боцарис, Маврокордатос, Мавромихалис, Константинос Канарис, Негрис, Константинос и Димитриос Ипсилантис, Одисевс и още много други. Още от самото си начало въстанието се превърна във война на живот и смърт – зъб за зъб, око за око, – която предизвика най-ужасни репресалии и от двете страни.

В 1821 г. сулиотите и маниотите се вдигат на оръжие. В Патрас владиката Германос, с кръст в ръка, пръв издигна бунтовен глас. Пелопонес, Молдавия, Архипелагът застават под знамето на независимостта. Победители по море, гърците успяват да превземат Триполища. На тези първи успехи на гърците турците отвърщат с кланета на сънародниците им в Цариград.

През 1822 година, обсаден в крепостта си в Янина, Али паша бива коварно убит при една среща, предложена му от турския генерал Куршид. Малко по-късно Маврокордатос и филелините са разбити в битката при град Арта. Те отново вземат превес при първата обсада на Мисолонги, която армията на Омер-Вриони е принудена да вдигне, след като дава значителни жертви.

През 1823 година европейските сили започват да се намесват по ефикасно. Предлагат посредничеството си на султана. Султанът отказва и за да подкрепи отказа си, стоварва десет хиляди азиатски войници на остров Евбея. След това поверява върховното командване на турската армия на своя васал Мехмед-Али, паша на Египет. Именно в една от битките през тази година загива Маркос Боцарис, този голям патриот, за когото се казва: „Живя като Аристид и умира като Леонид.“

През 1824, година на големи несполуки за каузата на независимостта, лорд Байрон слиза на брега на Мисолонги на 24 януари, а на Великден умира при Ле-панте, без да види сбъднат своя блян. Ипсариотите биват избити от турците, а град Ираклион в Крит се предава на войниците на Мехмед-Али. Единствено успехите по море можели да утешат гръците след толкова поражения.

През 1825 година Ибрахим паша, син на Мехмед-Али, стоварва при Модон в Пелопонес, единадесет хиляди войници. Превзема Наварин и побеждава Колокотронис при Триполица. Именно тогава гръцкото правителство поверява командването на корпус от редовни войски на двама французи – Фавие и Реньо дьо Сен-Жак д'Анжели, но още преди тези части да бъдат в състояние да му се противопоставят, Ибрахим паша опустошава Месения и Мани. Той изоставя тези си действия само за да отиде да вземе участие във втората обсада на Мисолонги, който генерал Кютахя не успявал да превземе, макар че султанът му бил казал: „Или Мисолонги, или главата ти.“

През 1826 година, след като опожарява Пиргос, Ибрахим паша стига пред Мисолонги. Цели три дни, от 25-и, до 28-и той обстрелва града с осем хиляди бомби и гюлета, без да успее да проникне в него дори след три поредни шурма, макар че има срещу себе си само две хиляди и петстотин защитници, вече изтощени от глад. Но, накрая все пак успява, особено след като Мяулис и неговата ескадра, който идва на помощ на обсадените, биват отблъснати. На 23 април, след обсада, която струва живота на хиляда и деветстотин от бранителите му, Мисолонги пада в ръцете на Ибрахим и войниците му избиват наред мъже, жени и деца, почти всички останали живи от деветте хиляди жители на града. През

същата тази година, под водачеството на Кютахи, турците, след като опустошават Фокида и Беотия, достигат до Тива на 10 юли, навлизат в Атика, обкръжават Атина, завземат я и обсаждат Акропола, защищаван от хиляда и петстотин гърци. В помощ на тази крепост, ключ на Гърция, новото правителство изпраща Караисакакис, един от бойците при Мисолонги, и полковник Фавие с неговата редовна войскова част. Те загубват битката при Хайдари и Кютахи продължава обсадата на Акропола. В това време Караисакакис преминава проходите на Парнас, бие турците на 5 декември при Арахова и на самото бойно поле издига в знак на победата си пирамида от триста турски глави. Почти цяла Северна Гърция е отново освободена.

За жалост, поради тези борби, Архипелагът стана жертва на набезите на най-страшните пирати, опустошавали някога тези води. И между тях се споменаваше, като един от най-крвожадните и може би най-дръзкия, този пират Сакратиф /Прокълнат. – Б. пр./, чието име само всяваше ужас по всички ширини на Изтока.

Междувременно седем месеца преди началото на тази история турците бяха принудени да се оттеглят в някои крепости в Северна Гърция. През месец февруари 1827 година гърците бяха освободили територията от Амвракийския залив до границите на Атика. Турското знаме се вееше само в Мисолонги, във Воница и в Навпактос. На 31 март, под влиянието на лорд Кокрен, гърците от Севера и пелопонеските гърци се отказаха от вътрешните си борби, събраха представителите на нацията в една обща асамблея в Трезена и съсредоточиха властта в ръцете на един-единствен човек, чужденец, руски дипломат от гръцки произход, Капо д'Истрия, родом от остров Корфу.

Но, Атина беше още в турски ръце. Акрополът бе капитулирал на 5 юни. Тогава Северна Гърция бе принудена да се подчини напълно. Но, все пак на 6 юли Франция, Англия, Русия и Австрия подписаха спогодба, според която се приемаше съюзеренството на Високата порта, но същевременно се признаваше и съществуването на гръцка нация. Освен това, съгласно една тайна клауза, подписалите спогодбата сили се задължаваха да се обединят срещу султана, ако той откажеше да приеме мирно уреждане на въпроса.

Това са главните събития в тази кървава война, които читателят трябва да си припомни, защото те имат пряко отношение към онова, което ще последва.

Ето сега пък кои са другите събития, с които са най-пряко свързани познатите ни вече лица в тази драматична история и тези, с които



тепърва ще се запознаем.

Трябва да отбележим първо Андроника, вдовицата на патриота Старкос.

Борбата за извоюване независимостта на Гърция бе създавала не само герои, но и жени героини, чиито имена са славно свързани със събитията от тази епоха.

Така се появява името на Бубулина, родена на един малък остров при входа на Навплионския залив. През 1812 година нейният мъж бива заловен, откаран в Цариград и набит на кол по заповед на султана. Разнася се първият боен вик в борбата за независимост. През 1821 г. Бубулина въоръжава със собствени средства три кораба и както разказва г. Анри Бел, според думите на един стар клефт<sup>1</sup> издига свое знаме, върху което бил написан старият спартански израз: „Или с него или на него!“ и започва да кръстосва моретата чак до малоазийския бряг, като пленява и подпалва турските кораби с неустрашимостта на истински Цамадос или Канарис, след това щедро подарява корабите си на новото правителство, участва в обсадата на Триполица, организира морската блокада на Навплион, която продължава цели четиринадесет месеца, и накрая принуждава крепостта да се предаде. Тази жена, целият живот на която е същинска легенда, завършва дните си, като пада под ударите на ножа на своя брат при някаква семейна разпра.

Друга една голяма фигура може да бъде поставена наравно с храбрата идриотка. /Жителка на остров Идра. – Б. пр./ И пак същите причини пораждат същите последици. По заповед на султана в Цариград бива удушен бащата на Модена Мавройенис, жена, чиято красота не отстъпвала на произхода ѝ. Модена се хвърля веднага в огъня на освободителната борба, призовава на бунт жителите на Микона, екипира и въоръжава кораби, организира въстанически чети, които командува, спира армията на Селим паша в теснините на Пелион и не престава да се отличава блестящо до края на войната, като напада непрекъснато турците в проходите на планините на Фтиотида.

Трябва да споменем също така и Кайдос, разрушила чрез миниране стените на Вилия и била се с невиджана храброст при манастира „Света Венеранда“. Москос, нейна майка, била се рамо до рамо със съпруга си и премазвала турците, като хвърляла върху тях цели късове скали.

---

1. През османското робство клефтите или арматолите, планинци от Олимп и Пинд, се занимавали главно с грабежи и разбойничество, но при избухването на гръцкото въстание те се сплотили срещу турците и играли голяма роля в освободителната борба. – Б. пр.

Деспо, която, за да не падне в ръцете на мюсюлманите, се взривила заедно с дъщерите, снахите и внуците си. И сулиотските жени, и онези, които защитили новото правителство, настанено в Саламин, като поели командването на една флотилия и онази Констанца Захариас, която първа дала сигнал за въстание в равнините на Лакония и се хвърлила върху Леондари начело на петстотин селяни, и още толкова други, проливали щедро кръвта си в тази война, през която светът видял на какво били способни потомците на елините!

Така бе постъпила и вдовицата на Старкос. Известна само под името Андроника, тъй като не искаше да носи вече името, което синът ѝ позореше, тя се включи в движението, водена колкото от любов към свободата, толкова и от неудържимото си желание за възмездие. Вдовица, като Бубулина, на човек, екзекутиран само защото бе дръзнал да защити своята страна, тя нямаше възможност като Модена и Захариас да въоръжи със свои средства кораби или да организира чети от доброволци, но допринесе за победата с личното си участие в големите събития на това въстание.

Още през 1821 година Андроника се присъедини към онези маниоти, които Колокотронис, осъден на смърт и потърсил убежище на Ионийските острови призова да го последват, когато на 18 януари същата година слезе на брега при Скардамула. Тя участва в онова първо сражение в Тесалия, когато Колокотронис нападна жителите на Фанари и Каритена, присъединили се към турците край река Руфя. Участва също така и в битката при Валтецио на 17 май, завършила с поражение за армията на Мустафа бей. Тя се отличи особено при известната обсада на Триполица, където жителите на Спарта наричали турците „страхливи персийци“, а турците на свой ред викали на гърците „слаби лаконийски зайци“. Но, този път зайците ги били. На 5 октомври главният град на Пелопонес, след като турската флота не успяла да разкъса обсадата му, бил принуден да капитулира и въпреки спогодбата бил подложен на огън и сеч в продължение на три дни – което струвало живота както в града, така и в околностите му, общо на десет хиляди турци без разлика на възраст и пол.

Следващата година на 4 март, Андроника взе участие в една морска битка под командването на адмирал Мяулис, в която след петчасов бой турските кораби побягнаха и потърсиха убежище в пристанището Закинтос. Но, на един от тези кораби тя бе разпознала сина си, който водеше турската ескадра през Патраския залив! Смазана от този позор, Андроника се хвърли в най-опасното място на боя, за да намери смъртта.

Но, смъртта не пожела да я вземе.

Николас Старкос щеше да отиде още по-далеч по този престъпен път! Само няколко седмици по-късно не се ли присъедини към Кара-Али, който обстрелваше град Хиос, разположен на едноименния остров? Не бе ли взел и той участие в онези ужасни кланета, в които загинаха двайсет и три хиляди християни, без да се смятат четиридесет и седемте хиляди, продадени като роби на смирненските пазари? А един от корабите, отнасящи част от тези нещастници към бреговете на Северна Африка, не беше ли командван от същия този син на Андроника – грък, който предаваше братята си!

През следващия период, през който гърците трябваше да се бият срещу съединените армии на турци и египтяни, Андроника не престана нито за миг да следва примера на онези героични жени, чиито имена преди малко споменахме.

Страшни времена, особено за Пелопонес. Ибрахим паша току-що беше хвърлил своите диви араби, по-жестоки и от турците дори. Андроника беше един от онези четири хиляди бойци, които Колокотронис, назначен за главнокомандуващ войските в Пелопонес, бе успял да събере. Но, след като бе стоварил единадесет хиляди души на месенийския бряг, Ибрахим се бе заел най-напред да освободи от морска блокада Корони и Патрас, после бе превзел Наварин, чиято крепост му бе нужна като база за по-нататъшни действия, а пристанището – като сигурно убежище за флотата му. След това опожари Аргос и превзе Триполица, нещо, което му даде възможност да продължи да разорява до зимата околиците области. Месения най-много пострада от тези страшни опустошения. Затова Андроника често трябваше да бяга чак до най-отдалечените краища на Мани, за да не падне в ръцете на арабите. И все пак тя съвсем не смяташе да си откъдне. Би ли могъл човек да си откъдне в една угнетена страна? Отново участва във военните действия през годините 1825 и 1826, в битката при прохода Верга, след която Ибрахим отстъпи към Полиаравос, където северните ма-ниоти успяха да го отблъснат още по-далеч. След това тя се присъедини към редовните части на полковник Фавие в битката при Хайдари през юли 1826 година. Тежко ранена при това сражение, тя успя да се спаси от безпощадните войници на Кютахы само благодарение на смелостта на един млад французин, застанал под знамето на филелините.

Няколко месеца животът на Андроника бе в опасност. Здравата й природа я спаси, но 1826 година изтече, без Андроника да възстанови достатъчно силите си, за да се включи отново в борбата.

При тези именно обстоятелства тя се завърна Мани през август 1827 година. Искаше да види отново къщата си в Итилон. По една странна случайност синът ѝ се върна в същия ден ... Знаем вече какво последва при срещата на Андроника с Николас Старкос и как тя за се-тен път го прокле от прага на бащината му къща.

И сега, тъй като нищо повече не я задържаше в родното ѝ място, Андроника щеше да продължи да се бие дотогава, докато Гърция въз-върне независимостта си.

Така стояха нещата на 10 март 1827 година, когато вдовицата на Старкос пое отново по пътищата на Мани, за да се присъедини към пе-лопонеските гърци, които се биеха за всяка педя земя с войниците на Ибрахим.

## IV. ТЪЖНАТА КЪЩА НА ЕДИН БОГАТАШ

Докато „Кариста“ се отправяше на север към местоназначение, известно само на капитана й, на остров Корфу стана едно събитие, което, макар и от частен характер, щеше не по-малко да привлече всеобщото внимание върху главните действащи лица в тази история.

Известно е, че от 1814 година, въз основа на договорите, подписани през същата тази година, Йонийските острови бяха поставени под английски протекторат, след като преди това бяха под френски до 1814 година./ Йонийските острови не са попадали никога под турска власт. Били са византийски, венециански, под френски протекторат, образували са Понийската република под английски протекторат и са се присъединили към Гърция в 1864 г. – Б. пр./

От цялата тази група, която обхваща Китира, Закинтос, Итака, Кефалония, Левкас, Паксос и Корфу, най-северният, именно Корфу, има най-голямо значение. Това е древният остров Коркира. А един остров, чийто владетел е бил цар Алкиной, щедрият домакин на Язон и Медея, и който по-късно, след Троянската война, посрещна гостоприемно мъдрия Одисей, има наистина право да заема достойно място в древната история. Водил борба срещу франките, българите, сарацините и неаполитанците, разграбен през XVI век от Барбароса /Прозвище на двама братя, прочути пирати през XVI век – Арудж и Каир ед-Дин (Хайредин). Каир ед-Дин станал началник на флотата на султан Селим I. – Б. пр./, закрилян през XVIII в. от граф Шулембург, отбранявай към края на Първата империя /Така е прието да се нарича във френската история епохата на царуването на Наполеон Бонапарт – от 1804 до 1815 г. – Б. пр./ от генерал Донзло, сега островът беше резиденция на английския върховен комисар.

По онова време върховен комисар беше сър Фредерик Адам, управител на Йонийските острови. Като съобразяваше, че борбата на гърците срещу турците би могла да предизвика непредвидени случаи, той винаги имаше подръка няколко фрегати, предназначени за полицейска служба из водите около тези острови. Необходими бяха многопалубни военни кораби, за да се поддържа редът в този архипелаг, из който сновяха гърци, турци, военни кораби, получили някаква задача, да не говорим за пиратите, които си присвояваха единствено задачата да ограбват по своя угода кораби от всички националности.

По онова време в Корфу имаше известен брой чужденци, по-точно хора, които от три-четири години бяха привлечени тук от превратности-те на Войната за независимост. Именно от Корфу тръгнаха тези, които отиваха да се присъединят към борците за свобода. И пак в Корфу се завръщаха онези, които идваха да си отдъхнат за известно време от изтощителните походи. Между тях трябва да споменем един млад французин. Отдал се на тази благородна кауза от пет години, той беше взел дейно и славно участие в най-важните събития, театър на които бе станал гръцкият полуостров.

Анри д'Албаре, лейтенант от Кралската marina, един от най-младите офицери сред равните си по чин, сега в безсрочен отпуск, се беше наредил още в началото на войната под знамето на френските филелини. Двадесет и девет годишен, среден на ръст, със здраво телосложение, което му позволяваше да понася всички несгоди на моряшкия занаят, този млад офицер, благодарение на изтънчените си обноски, благородната си външност, открития си поглед, приятното си лице и увереността си в отношенията с хората, вдъхваше още от първия досег симпатия, която при по-продължително общуване можеше само да нарасне.

Анри д'Албаре произхождаше от богато семейство от Париж. Той едва помнеше майка си. Баща му беше починал около пълнолетието му, сиреч две-три години след излизането му от Морското училище. Макар, че притежаваше доста солидно богатство, Анри д'Албаре не бе сметнал, че заради това би трябвало да изостави моряшката си професия. Напротив, продължи кариерата си – една от най-хубавите на света – и беше вече лейтенант, когато гръцкото знаме се издигна срещу турския полуме-сец в Северна Гърция и Пелопонес.

Анри д'Албаре не се поколеба. Както толкова много други млади хора, неудържимо повлечени от това движение, той се присъедини към доброволците, които бяха отведени от френски офицери до границите на Източна Европа. Той бе един от първите филелини, които проляха кръвта си за делото на независимостта. Още през 1822 година той беше сред онези славни победени на Маврокордатос в прочутата битка при Арта и сред победителите при първата обсада на Мисолонги. Тук беше и през следващата година, когато загина Маркос Боцарис. През 1824 година Анри взе блестящо участие в онези морски битки, които възмезди-ха гърците за победите на Мехмед-Али. След поражението при Триполища през 1825 година той командуваше една от редовните войскови части, поставени под заповедите на полковник Фавие. През юли 1826 година той се би при Хайдари, където спаси живота на Андроника

Старкос, стъпкана от конете на Кютаху – страшна битка, в която филелините понесоха непоправими загуби.

Но, Анри д'Албаре не пожела да изостави своя началник и скоро след това се присъедини отново към него в Метена.

По същото това време Акрополът беше отбраняван от хиляда и петстотин души под командуването на майор Гурас. В крепостта бяха потърсили убежище петстотин жени и деца, неуспели да избягат, когато турците бяха превзели града. Гурас имаше хранителни припаси за една година, разполагаше с четиринадесет топа и три гаубици, но нямаше достатъчно муниции.

Товага Фавие реши да снабди с бойни припаси Акропола. Той потърси доброволци, които да изпълнят този смел план. Петстотин и тридесет души се отзоваха на призива му и сред тях четиридесет филелини и сред тези четиридесет души – на първо място Анри д'Албаре. Всеки от тези смели четници нарами по една торба с барут и под заповедите на Фавие цялата група тръгна с кораб от Метена.

На 13 декември тази малка част се стоварва почти в подножието на Акропола. Светлината на луната я издава. Турците я посрещат с гъста стрелба. Фавие извиква: „Напред!“ Участниците, без да изпускат торбите с барут, от които могат да полетят всеки миг във въздуха, прескачат рова и влизат в крепостта, чиито врати са разтворени. Обсадените победоносно отблъскват турците. Но, Фавие е ранен, заместникът му е убит, Анри д'Албаре пада, ударен от куршум.

Редовните войници и техните командири сега оставаха затворени в крепостта заедно с тези, на които се бяха притекли така смело на помощ и които вече не ги пускаха да излязат.

Младият офицер, чиято рана за щастие не беше тежка, бе принуден да споделя несгодите на обсадените, чиято единствена храна беше малко ечемик. Шест месеца изтекоха така, докато най-сетне капитулацията на Акропола, уговорена с Кютаху, му възвърна свободата. Едва на 5 юни 1827 година Фавие, доброволците му и обсадените напуснаха атинската крепост и се качиха на кораби, които ги пренесоха в Саламин.

Анри д'Албаре, който се чувствуваше все още много слаб, не пожела да остане на този остров и отплава за Корфу. От два месеца насам той се съвземаше от своята отпадналост и чакаше часа, когато ще заеме отново своя пост в първите редици на борбата, но случаят внесе нов подтик в живота му, който дотогава беше само живот на войник.

В Корфу, в края на Страда Реале, имаше една стара къща без особен външен вид – наполовина гръцки, наполовина италиански. В тази

къща живееше една личност, която малко се появяваше сред хората, но за която много се говореше. Това беше банкерът Елизундо. На колко години беше този човек? На шейсет или на седемдесет? Никой не можеше да каже. От около двадесетина години той живееше в това мрачно жилище, от което почти не излизаше. Той наистина не излизаше, но за сметка на това твърде много хора от различни страни и с различно положение – постоянни клиенти на неговата банка го посещаваха непрекъснато. Без съмнение в тази банка, чиято почтеност беше неопетнена, се сключваха големи сделки. Впрочем Елизундо минаваше за изключително богат човек. Никой кредитен институт в Йонийските острови и дори от далматинските му събрата в Задар и Дубровник не можеше да се мери с него. Полица, приета от него, струваше злато. Безспорно той не се хвърляше непредпазливо. Напротив, изглеждаше труден в сделките. Изискваше отлични препоръки и пълна гаранция, но касата му сякаш беше неизчерпаема. Обстоятелство, което трябва да се отбележи – Елизундо вършеше почти всичко сам. Държеше само един човек, за когото ще стане дума по-нататък, който се занимаваше само с някои сметки без особено значение. Елизундо си беше сам и касиер и счетоводител. Нямаше полица, чийто текст да не беше съставен лично от него, нямаше писмо, което да не беше написано собственооръчно от него. Така, че никога външен човек не беше сядал на бюрото на неговата банка. А това много допринасяше за опазването на тайната на сделките му.

От какъв произход беше този банкер? Говореше се, че е от Далмация, но никой не знаеше нищо положително. Няма за своето минало, няма и за настоящето си, Елизундо не поддържаше никакви връзки с корфуанското общество. Когато островите бяха поставени под френски протекторат, неговото съществуване беше вече такова, каквото си остана и при английския губернатор. Безспорно не биваше да се приема дословно това, което се говореше за неговото богатство – мълвата твърдеше, че то възлиза на стотици милиони, но Елизундо беше наистина много богат, макар че начинът му на живот беше на човек, умерен в нуждите и вкусовете си.

Елизундо беше вдовец още когато беше дошъл да се установи в Корфу с малката си двегодишна дъщеричка. Сега дъщеря му, която се казваше Хаджина, беше вече на двадесет и две години, живееше в бащиния си дом и беше изцяло отдадена на грижите за домакинството.

Навсякъде, дори и в тези страни на Ориента, където красотата на жените е неоспорима, Хаджина Елизундо би минала за забележително красива въпреки сериозното си и малко тъжно лице. А и как би могло да



бъде другояче в тази среда, където бе преминало моминството ѝ, без майка, която да я напътствува, без приятелка, на която би поверила първите си съкровени мисли на девойка? Хаджина Елизундо беше средна на ръст, но изящна. Поради гръцкия си произход по майчина линия тя напомняше онзи красив женски тип от Лакония, който превъзхожда всички останали в Пелопонес.

Между бащата и дъщерята нямаше и не можеше да има дълбока близост. Банкерът живееше сам, мълчалив, сдържан – от онези хора, които обикновено извърщат глава и притварят очи, сякаш светлината ги дразни. Необщителен както в личния си, така и в обществения си живот, той не се доверяваше на никого дори и в отношенията си с клиентите на банката. Какво хубаво би могла да намери Хаджина Елизундо в едно такова затворено сред стени съществуване, след като сред тези стени не откриваше поне едно истинско бащинско сърце!

За щастие край нея имаше едно добро, предано, любещо същество, което живееше само заради своята млада господарка, тъжеше, когато и тя беше тъжна, и просветваше, когато я виждаше да се усмихва. Целият му живот се ограничаваше в живота на Хаджина. От това описание читателят би помислил, че става дума за някое смело и вярно куче, един от онези „кандидати за човек“, както е казал Мишле, „един скромнен приятел“, както е казал Ламартин. Не, това беше човек, който знаеше Хаджина от рождение, не беше я напускарал никога, беше я люлял като малко дете и продължаваше да ѝ служи и сега, когато тя беше вече девойка.

Той беше грък, казваше се Ксарис и беше млечен брат на майката на Хаджина, която беше последвал след брака ѝ с банкера от Корфу. Така че той живееше вече над двайсет години в този дом и се считаше за нещо повече от обикновен слуга, защото помагаше дори на Елизундо, когато трябваше да се отнесат някои книжа.

Както някои хора от Лакония, Ксарис беше висок на ръст, с широки рамене и притежаваше изключителна сила. Красиво лице, хубави открити очи, дълъг орлов нос, под който се очертаваха великолепни черни мустаци. На главата си носеше тъмно вълнено кепе, а около кръста си – изящна национална фустанела.

Когато Хаджина Елизундо излизаше, било по покупки за домакинството, било за да отиде в католическата църква „Свети Спиридон“, било за да подиша малко морски въздух, който не стигаше до дома на Страда Реале, Ксарис винаги я придружаваше. Така че много млади корфуанци бяха вече успели да я видят на градския площад и дори по улиците на квартал Кастратес, разположен край залива, който носи същото име. Не

един се бе опитал да стигне до баща й. Но кой ли не би бил привлечен от красотата на младото момиче, а може би и от милионите на банката „Елизундо“?

Но, Хаджина беше отговорила отрицателно на всички подобни предложения. От своя страна банкерът никога не се бе намесил, за да я подтикне да промени решението си. А достойният Ксарис би дал, за да бъде младата му господарка щастлива на този свят, целия свой дял от блаженство, на което безграничната му преданост му даваше право на другия!

Такава беше, значи, тази строга, тъжна къща, сякаш уединена в един ъгъл на столицата на древната Коркира. Такава беше и средата, в която превратностите на живота щяха да въведат Анри д'Албаре.

Между банкера и френския офицер първоначално се установиха чисто делови отношения. Когато напусна Париж, Анри д'Албаре бе взел със себе си чекове за значителни суми, платими от банката „Елизундо“. И именно в Корфу бе дошъл да ги осребри. Пак от Корфу по-късно изтегли парите, които му бяха нужни за делото на филелините. Идвал бе няколко пъти на острова и по този начин се бе запознал с Хаджина Елизундо. Той беше удивен от красотата на младото момиче. Споменът за него го преследваше по бойните полета на Пелопонес и Атика.

След падането на Акропола Анри д'Албаре счете, че би било най-добре да се завърне в Корфу. Още не се беше оправил напълно от раната си. Умората и несгодите на обсадата бяха разклатили здравето му. Макар, че не живееше в къщата на банкера, всеки ден го приемаха гостоприемно в нея за няколко часа, нещо, което никои чужденец дотогава не бе успял да постигне.

Вече около три месеца Анри д'Албаре живееше така. Постепенно посещенията му при Елизундо, отначало само делови, започнаха да стават все по-приятни с всеки изминат ден. Хаджина се харесваше много на младия офицер. Как би могла девойката да не забележи това, като виждаше с какво постоянство я търси, изцяло в плен на очарованието да я гледа и чува! От своя страна тя не се бе поколебала да му отвърне с онези грижи, които неговото доста разклатено здраве изискваше. И Анри д'Албаре се чувствуваше много добре от подобен режим.

Впрочем и Ксарис никак не скриваше симпатията, която откритият и приятен характер на Анри д'Албаре бе породил в него и към когото той все повече се привързваше.

– Права си, Хаджина – казваше той често на младото момиче. – Гърция е твое и мое отечество и не бива да забравяме, че този млад

офицер сега страда именно защото се е бил за нея!

– Той ме обича! – каза тя един ден на Ксарис. Девојката произнесе тези думи с онази простота, която влагаше във всяко нешто.

– Така е, трябва да бъдеш обичана! – отвърна Ксарис. – Баща ти старее, Хаджина! А и аз няма да бъда вечно до теб!... Как ще намериш по-сигурен закрилник в живота си от Анри д'Албаре?

Хаджина не отговори нищо. Би трябвало да кажем, че девојката не само чувствуваше, че я обичат, но и самата тя беше влюбена. Една съвсем естествена сдържаност не ѝ позволяваше да разкрие чувствата си дори на Ксарис.

Така стояха нещата. Но всичко това не бе тайна за обществото в Корфу. Още преди да стане официално въпрос за това, вече се говореше за женитбата между Анри д'Албаре и Хаджина Елизундо, сякаш тя беше решена.

Трябва да отбележим, че банкерът съвсем не се бе противопоставил на тези непрекъснати посещения на младия офицер при дъщеря му. Както бе казал Ксарис, банкерът чувствуваше, че старее, и то бързо. Колкото и да бе сурово сърцето му, навярно Елизундо се страхуваше, че Хаджина би могла да остане сама в живота, макар че той добре знаеше какво да направи с богатството, което тя щеше да наследи. Впрочем паричният въпрос съвсем не интересуваше Анри д'Албаре. Не се бе замислил нито за миг дали дъщерята на банкера беше богата, или не. Любовта, която той изпитваше към девојката, беше породена от други, съвсем възвишени чувства, а не от груб интерес. Обичаше я колкото заради красотата ѝ, толкова и заради добротата и. Обичаше я заради силната симпатия, която положението на Хаджина в тази тъжна среда предизвикваше в него, заради благородството на нейните идеи, заради възвишените ѝ възгледи, заради душевната сила, на която я чувствуваше способна, ако някога станеше нужда да я прояви.

И това проличаваше веднага щом Хаджина заговореше за угнетената Гърция и за нечовешките усилия, които нейните чеда полагаха, за да я освободят. По този въпрос двамата млади бяха в пълно съгласие.

И наистина колко вълнуващи часове бяха прекарвали те в разговор за всички тези неща, и то на гръцки – език, който Анри д'Албаре говореше вече като роден! Каква задушевно споделена радост, когато някой успех по море възмездяваше неуспехите в Пелопонес или Атика! Анри д'Албаре трябваше да разкаже подробно за всички действия, в които бе взел участие, да повтори имената на гръците и на чужденците, които се бяха проявили в тези кръвопролитни борби, а също така и имената на

онези жени, чийто пример Хаджина би искала да последва, ако разполагаше със себе си – Бубулина, Модена, Захариас, Кайдос и разбира се, храбрата Андроника, която младият офицер бе спасил от клането в Хайдари.

И дори веднъж, когато Анри д'Албаре произнесе името на тази жена, Елизундо, който също слушаше, направи едно движение, което привлече вниманието на дъщеря му.

– Какво ви стана, татко? – запита го тя.

– Нищо – отвърна банкерът.

После се обърна към младия офицер с тон на човек, който иска да се покаже равнодушен към това, което казва.

– Познавате ли тази Андроника? – запита той.

– Да, господин Елизундо.

– А знаете ли какво е станало с нея след това?

– Не знам – отвърна Анри д'Албаре. – Струва ми се, че след битката при Хайдари тя замина за родния си край, Мани. Но, сигурен съм, че рано или късно тя отново ще се появи по бойните полета на Гърция.

– Да – добави Хаджина – там, където трябва да бъде човек!

Защо Елизундо беше задал този въпрос за Андроника? Никой не го попита. Навярно той би отвърнал уклончиво. Но, този факт не престана да занимава мислите на дъщеря му, която не беше много в течение на неговите връзки. Възможно ли беше да има някаква връзка между баща ѝ и тази Андроника, от която тя се възхищаваше?

Впрочем към Войната за независимост Елизундо проявяваше пълна сдържаност. На кого симпатизираше – на угнетителите или на угнетените? Трудно беше да се каже – ако въобще можеше да се приеме, че беше човек, който би проявил симпатия към някого или към нещо. Едно беше положително – пощата му носеше не по-малко писма от Турция, отколкото от Гърция.

Но, необходимо е да повторим – макар че младият офицер бе отдал силите си на делото на гърците, Елизундо все пак му бе оказал добър прием в дома си.

Но, Анри д'Албаре не можеше да продължи повече своя престой тук. Възстановил напълно здравето си, той бе решил да изпълни докрай това, което считаше за свой дълг. И често говореше за намеренията си на младото момиче.

– Това наистина е ваш дълг! – отвръщаше му Хаджина. – Колкото и голяма да бъде мъката, която вашето заминаване ще ми причини, напълно разбирам, че трябва да отидете при вашите бойни другари, Анри. Да,

докато Гърция не си възвърне независимостта, трябва да се борим за нея!

– Ще замина, Хаджина, ще замина! – каза веднъж Анри д'Албаре. – Но, ако можех да отнеса със себе си увереността, че и вие ме обичате така, както аз ви обичам...

– Анри, нямам никакви причини да крия чувствата, които породихте в мен – отвърна Хаджина. – Не съм вече дете и гледам сериозно на бъдещето, така както подобава. Имам ви доверие – добави тя.

– И вие имайте доверие в мен.

– Каквато ме оставите на заминаване, такава ще ме намерите и при завръщането ви!

Анри д'Албаре бе притиснал ръката, която Хаджина му бе подала, за да го увери в чувствата си.

– Благодаря ви от цялата си душа! – отвърна той. – Да, ние си принадлежим един на друг ... вече! И макар, че от това нашата раздяла става само по-мъчителна, поне ще отнеса със себе си увереността, че ме обичате ... Но, преди да си замина, Хаджина, бих искал да поговоря с баща ви! Бих искал да бъда сигурен, че той ще одобри нашата любов и че от негова страна няма да има никакви пречки...

– Вие постъпвате мъдро, Анри – отвърна младото момиче. – Получете обещание и от него, както получихте от Мен.

Анри д'Албаре не закъсня да стори това, защото беше решил да се постави отново под заповедите на полковник Фавие.

И наистина работите вървяха от зле по-зле за каузата на независимостта. Лондонската спогодба не беше дала още никакъв полезен ефект и човек можеше да а запита дали великите сили няма да се задоволят да направят пред султана някакви съвсем неофициални декларации и следователно свършено безрезултатни.

Впрочем турците, станали самонадеяни от успехите си, не изглеждаха много склонни да отстъпят каквото и да било от своите претенции. Макар, че две ескадри, еднага английска, командувана от адмирал Кодрингтън, другата френска, под заповедите на адмирал дьо Риин кръстосваха тогава Егейско море и при все, че гръцкото правителство се бе установило в Егина, за да обсъжда въпросите при по-голяма сигурност, турците проявяваха опасна упоритост.

Впрочем това беше лесно разбираемо, когато човек видеше деветдесет и двата кораба, турски, египетски и туниски, които широкият наварийеки залив бе приютил на 7 септември. Тази флота носеше огромно количество хранителни и бойни припаси, които Ибрахим щеше да

използува за военните действия, подготвяни срещу остров Идра.

А Анри д'Албаре беше решил да се присъедини към доброволческия корпус именно на Идра. Разположен чак на края на Арголида, този остров е един от най-богатите в Архипелага. След като беше дал толкова кръв и толкова средства за общогръцкото дело, за което се бореха смелите идриотски моряци Томбазис, Мяулис и Цамадос, страшилища за турските капитани, сега островът беше заплашен с най-ужасни репресалии.

Така, че Анри д'Албаре не можеше да се бави повече в Корфу, ако искаше да пристигне там преди войниците на Ибрахим. Затова и бе окончателно определил заминаването си за 21 октомври.

Няколко дни преди това, както се бяха уговорили с Хаджина, младият офицер отиде при Елизундо и поиска ръката на дъщеря му. Не скри от него, че Хаджина би била щастлива, ако той одобри предложението му. Впрочем ставаше въпрос само да се получи неговото съгласие. Женитбата щеше да стане едва след завръщането на Анри д'Албаре. Отсъствието му, поне той така се надяваше, нямаше да бъде вече толкова дълго.

Банкерът познаваше положението на младия офицер, състоянието на богатството му, уважението, с което семейството му се радваше във Франция. Нямаше нужда да изисква никакви обяснения в това отношение. А що се отнася до самия Елизундо, почтеността му беше безупречна и никога досега не се бе чуло нищо лошо за неговата банка. Тъй като Анри д'Албаре не каза нито дума за богатството му, Елизундо също не сломена нищо. Що се отнася до самото предложение, банкерът отвърна, че го приема благосклонно. Този брак можел само да го радва, тъй като щял да направи дъщеря му щастлива.

Всичко това бе казано доста хладно, но важното беше, че беше казано. Сега Анри д'Албаре имаше вече думата на Елизундо, а в замяна на това пък Хаджина изказа на баща си своята благодарност, която банкерът прие с обичайната си сдържаност.

И тъй, всичко се нареждаше за най-голяма радост на двамата млади хора и трябва да се добави, и за най-голямо задоволство на Ксарис. Този прекрасен човек плака като дете и с радост би притиснал младия офицер до гърдите си.

Но на Анри д'Албаре му оставаше да стои още малко при Хаджина Елизундо. Беше решил да замине с един левантински бряг, който трябваше да отплува от Корфу за Идра на 21 същия месец.

Можем да си представим как преминаха тези последни дни, които

Анри д'Албаре прекара в къщата на? Страда Реале, без да е необходимо да се спираме на това. Анри и Хаджина не се откъсваха един от друг дори за час. Те дълго разговаряха в долния салон, на партера на това тъжно жилище. Благодарството на техните чувства придаваше на тези разговори трогателна прелест, която смекчаваше малко сериозния им тон. Казваха си, че бъдещето е тяхно, макар че настоящето, така да се каже, все още им убягваше. Именно това настояще те искаха хладнокръвно да разгледат.

И двамата прецениха шансовете, добри и лоши, но без да се обезкуражават, без да проявяват слабост. И докато разговаряха така, те не преставаха да изразяват своята пламенна привързаност към каузата, на която Анри д'Албаре щеше отново да се посвети.

Вечерта на 20 октомври те си повтаряха за последен път тези неща, но може би с повече вълнение. На другия ден младият офицер трябваше да замине.

Неочаквано Ксарис влезе в салона. Не можеше да произнесе ни дума. Беше се запъхтял. Беше тичал, и то как! Само за няколко минути с яките си крака бе-прекосил целия град, от крепостта до другия край на Страда Реале.

– Какво искаш? Какво ти е, Ксарис? Защо си толкова развълнуван? – запита Хаджина.

– Трябва да ви ... трябва да ви ... кажа една новина! Важна ... сериозна новина!

– Говорете! Говорете, Ксарис! – подкани го на свой ред Анри д'Албаре, който не знаеше дали трябва да се радва или да се тревожи.

– Не мога! Не мога! – отвърна Ксарис, почти задушаваш се от вълнение.

– За някаква военна новина ли става дума? – попита младото момиче, като го хвана за ръка.

– Да! Да!

– Но, говори най-сетне! – повтори тя. – Говори най-сетне, добри ми Ксарис! Какво има?

– Турците ... днес ... бити ... при Наварин!

Така Хаджина и Анри д'Албаре научиха вестта заз морската битка, станала на 20 октомври.

Привлечен от шумното втурване на Ксарис, банкерът Елизундо току-що също беше влязъл в салона. Като чу за какво се касае, той стисна неволно устни и свъси чело, но не прояви нито задоволство, нито недоволствие, докато двамата млади открито изразяваха радостта си.

И наистина вестта за битката при Наварин току-що бе пристигнала в Корфу. Едва се бе разпространила из целия град и вече се знаеха всички нейни подробности, предадени телеграфически посредством въздушните апарати на албанския бряг.

Английската и френската ескадра, към които се бе присъединила и руската ескадра, наброяващи общо двадесет и седем кораба с хиляда двеста седемдесет и шест топа, бяха нападнали турската флота, като бяха форсирали входа на Наваринския залив. Макар, че турците ги превъзхождаха по численост, тъй като имаха шестдесет кораба от всички величини, въоръжени с хиляда деветстотин деветдесет и четири топа, те бяха по-убедени. Много от техните кораби бяха потопени или хвърлени във въздуха заедно с голям брой офицери и моряци. Така, че Ибрахим не можеше вече да очаква от султанската флота да му окаже помощ в действията му срещу остров Идра.

Това беше събитие от голямо значение. И наистина то се превърна в начална точка на един нов период за работите на Гърция. Макар, че трите сили бяха предварително решили да не се възползват от тази победа, за да смажат Портата, несъмнено беше, че благодарение на тяхното споразумение страната на елините в края на краищата щеше да бъде изтръгната от османско владичество, и също така, че рано или късно независимостта на новата държава щеше да бъде постигната.

Така мислеха в дома на банкера Елизундо. Хаджина, Анри д'Албаре и Ксарис бяха поздравили победата. Радостта им бе отекнала из целия град. Топовете при Наварин бяха осигурили независимостта на чедата на Гърция.

Победата на съюзените сили или по-скоро – тъй като изразът е по-добър – поражението на турската флота изцяло промениха плановите на младия офицер. Вследствие на това Ибрахим трябваше да се откаже от похода, който той възнамеряваше да предприеме срещу Идра. И наистина за него не стана повече въпрос.

Това повлече и промяна в плановите, които Анри д'Албаре имаше преди 20 октомври. Нямахме вече нужда да се присъедини към доброволците, притекли се на помощ на идриотите. Така, че той реши да изчака в Корфу събитията, които щяха да бъдат естествена последица от битката при Наварин.

Каквото и да станеше, съдбата на Гърция беше вече извън съмнение. Европа нямаше да позволи тя да бъде смазана. Скоро из целия гръцки полуостров полумесеца щеше да отстъпи място на знамето на Независимостта. Ибрахим, чиято власт бе ограничена вече в центъра и



крайбрежните градове на Пелопонес, сега щеше да бъде принуден да се оттегли от тях.

При това положение към кой край на полуострова щеше да се отпрати Анри д'Албаре? Полковник Фавие се готвеше да напусне Лесбос, за да се бие с турците на остров Хиос. Но, приготовленията му не бяха привършили – щяха да приключат след известно време. Така, че нямаше защо да се мисли за незабавно заминаване.

Така прецени положението младият офицер. Така го прецени и Хаджина. Нямаше, значи, никаква причина да се отлага женитбата им. Впрочем и Елизундо не възрази тя да се състои без повече отлагане. Тя бе определена за след десет дни, сиреч към края на месец октомври.

Излишно е да се спираме на чувствата, които близкото им свързване породило в сърцата на годениците. Нямаше да се ходи вече на война, където Анри д'Албаре можеше да загуби живота си! Нямаше да има това мъчително очакване, през което Хаджина щеше да брои дните и часовете! Може да се каже, че Ксарис пак беше най-щастливият в цялата къща. Надали радостта му щеше да бъде по-голяма дори ако се касаеше за неговата собствена женитба! Даже и банкерът, въпреки обичайната си студенина, беше видимо доволен. Бъдещето на дъщеря му беше осигурено.

Уговорено бе всичко да се извърши скромно, тъй като беше напълно излишно целият град да бъде поканен на сватбата. Нито Хаджина, нито Анри д'Албаре бяха от онези хора, които биха искали да има толкова много свидетели на тяхното щастие. Но все пак женитбата им изискваше някои неща, с които те се заеха без желание за парадиране.

Беше 23 октомври. Оставаха само седем дни до отпразнуването на женитбата им. Нищо не показваше, че може да се появи някаква пречка или да се наложи някакво отлагане. И все пак случи се нещо, което би разтревожило много Хаджина и Анри д'Албаре, ако бяха узнали за него.

Този ден със сутрешната поща Елизундо получи едно писмо, което му нанесе неочакван удар. Той го смачка, скъса го и дори го изгори – нещо, което издаваше дълбока тревога у човек с такова самообладание като банкера.

Можеше да се чуе как той измърмори:

– Защо това писмо не пристигна осем дни по-късно. Проклет да бъде този, който го е написал!

## V. БРЕГЪТ НА МЕСЕНИЯ

След като напусна Итилон, през цялата нощ „Кариста“ беше държала курс към югозапад, за да преплува косо Коронийския залив. Николас Старкос беше слязъл отново в каютата си и нямаше да се появи преди разсъване.

Вятърът беше благоприятен – от ония силни югоизточни ветрове, които обикновено духат по тия морета в края па лятото и в началото на пролетта, около периода на слънцестоенето, когато изпаренията на Средиземно море се превръщат в дъжд.

Нос Гало, на южния край на Месения, бе заобиколен сутринта и последните върхове на Тайгет, които очертават стръмните му склонове, скоро потънаха в сиянието на изгряващото слънце.

Когато крайната точка на морския нос бе премината, Николас Старкос се появи на мостика на кораба, Той отправи поглед първо на изток.

Брегът на Мани вече не се виждаше. Нататък сега се издигаха огромните предпланини на Агиос Димитриос, малко по-назад от високия нос.

За миг капитанът протегна ръка към Мани. Беше ли това заплашителен жест? Или сбогом завинаги, отправено към родната земя? Кой би могъл да каже? Но, в погледа, който Николас Старкос в момента хвърли нататък, не се четеше нищо добро!

Здраво опрян на платната си, корабът направи завой на дясната си страна и пое на северозапад. И тъй като вятърът духаше откъм сушата, морето предлагаше всички условия за бързо плуване.

Островите Сапиенца и Венетико останаха откъм лявата страна на „Кариста“, после корабът се отправи направо през пролива между Сапиенца и сушата, така че да мине пред Метони.

Отсреща се разгръщаше месенийският бряг с великолепната панорама на планините си, които имат силно подчертан вулканичен характер. Месения щеше да стане след окончателното образуване на новата държава един от номите или окръзите, от които се състои съвременна Гърция. Но, по това време тя беше само един от многобройните театри на борбата ту в ръцете на Ибрахим, ту в ръцете на гърците, според изхода на битките, както някога в древността е била театър на трите Месенийски войни, водени срещу спартанците и в които се прославили имената на Аристомен и Епаминонд.

След като беше проверил по компаса посоката на кораба и беше огледал небето, за да прецени какво ще бъде времето, без да произнесе нито дума, Николас Старкос беше седнал на кърмата. А в това време на носа на кораба екипажът на „Кариста“ и десетте души, наети от Итилон предната вечер, водеха най-различни разговори – общо двадесет моряка под командуването на един обикновен началник, изпълнител на заповедите на капитана. Помощник-капитанът не беше на борда.

И ето какво се каза по повод сегашното местоназначение на малкия кораб и посоката, която следваше край бреговете на Гърция. От само себе си се разбива, че въпросите бяха зададени от новодошлите, а отговорите бяха дадени от стария екипаж.

– Капитан Старкос не говори много!

– Колкото се може по-рядко, но когато говори, добре говори и тогава трябва само да му се подчиниш!

– Ами за къде отива „Кариста“?

– Никой никога не знае за къде отива „Кариста“.

– По дяволите! Наехме се на доверие и в края на краищата няма значение за къде отива!

– Да, и бъдете сигурни, че където ни води капитанът, тъкмо там трябва да се отиде!

– Но, само с тези две топчета отпред „Кариста“ не може да си позволи да напада търговските кораби в Архипелага!

– Тъкмо затова тя не е предназначена да бразди моретата! Капитан Старкос има други кораби, добре въоръжени и добре екипирани за гонитба! „Кариста“ е така да се каже, неговата яхта за развлечение! И затова вижте какъв престорено невинен вид има, който ще подведе и френските и английските и гръцките и турските кръстосвачи!

– Ами дяловете от плячката?

– Дяловете от плячката са за тези, които плячкосват и вие също ще бъдете от тях, когато корабът си свърши работата. Хайде, няма да останете без работа, а щом има риск, ще има и облаги!

– Значи, сега няма какво да се прави из водите на Гърция и островите?

– Няма ... Нито във водите на Адриатическо море, ако на капитана му хрумне да ни отведе нататък! Така, че до ново нареждане, ето ни почтени моряци на борда на един почтен кораб, който плува почтено по Йонийско море! Но няма да бъде все така!

– И колкото по-скоро, толкова по-добре! Очевидно както новите, така и старите моряци на „Кариста“ не бяха хора, които биха се

мръзили от възложената им работа, каквато и да е тя. Скрупули, угриzenia, дори обикновени предразсъдъци – такива неща не биваше да се търсят у това морско население на Долно Мани. Всъщност те бяха достойни за този, който ги командуваше, а пък той знаеше, че може да разчита на тях.

Но, ако хората от Итилон познаваха капитан Старкос, те съвсем не познаваха неговия помощник, едновременно морски офицер и делови човек. Неговия зъл дух, с една дума. Той беше някой си Скопелос от Антикитира, малък остров с доста лоша слава, разположен на южния край на Архипелага, между Китира и Крит. Затова един от новодошлите се обърна към началника на екипажа на „Кариста“:

- Ами помощникът къде е? – запита той.
- Помощникът не е на борда – бе му отвърнато.
- Няма ли да го видим?
- Ще го видите.
- Кога?
- Когато трябва да го видите!
- Но, къде е?
- Където трябва да бъде!

Налагаше се да се задоволят с този отговор, който не казваше нищо. В този миг впрочем свирката на началника на екипажа призова всички горе, за да се обтегнат въжетата. Така, че разговорът на предната палуба бе прекъснат на това място.

И наистина корабът трябваше да се държи още повече в посоката на вятъра, така че да се движи на около миля от месенийския бряг. Около пладне „Кариста“ мина край Метони. Но това не беше местоназначението ѝ. Тя не се отби в този малък градец, построен върху развалините на древния Метони на края на висок морски нос, който протяга скалистия си завършек към остров Сапиенца. Фарът, който се издига при входа на пристанището, скоро се изгуби зад една извивка на стръмния бряг.

Все пак от борда на кораба бе даден сигнал. На върха на голямата мачта бе издигнато тясно черно знаме с червен полумесец. Но, от сушата не отвърнаха с нищо на това. Така че корабът продължи да плува на север.

Вечерта „Кариста“ стигна до Наваринския залив, който представлява нещо като голямо морско езеро, обградено като от рамка от високи планини. В миг градът, над който се извисяваше неясната грамада на неговата крепост, се появи през процепа на една гигантска скала. Това беше крайната точка на този естествен вълнолом, който задържа

яроствните северозападни ветрове, които този дълъг мях, Адриатическо море, издухва на вихри в Йонийско море.

Залязващото слънце все още огряваше най-високите върхове на изток, но мракът забулваше вече широкия залив.

Този път екипажът би могъл да помисли, че „Кариста“ ще се отбие в Наварин. И наистина тя навлезе право в пролива Мегало-Туро, южно от тесния остров Сфактерия, който се проточва по протежение на почти цели четири километра.

Тук вече се издигаха два гроба на две от най-доблестните жертви на тази война – на френския капитан Мале, убит през 1825 г. и в дъното на една пещера – на граф де Санта-Роза, италиански филелин, бивш пиемонтски министър, загинал през същата година за същата кауза.

Когато се намираше само на около миля от града, корабът постави напреко изложения си на вятъра кливер. Вместо черно знаме на върха на главната мачта сега се издигна червен фенер. На този сигнал също нищо не бе отговорено. „Кариста“ нямаше работа в този залив, където по това време се намираха много голям брой турски кораби. Тя започна да маневрира така, че да мине край белезникавото островче Кулонески, разположено почти в средата на залива. После, по заповед на началника на екипажа, възетата бяха леко отпуснати, кормилото завъртяно надясно – това позволи на „Кариста“ да се върне обратно към брега на Сфактерия.

Няколкостотин турци, пленени от гърците в началото на войната, бяха заточени през 1821 г. на това островче Кулонески и умряха на него от глад, макар че се бяха предали с уговорката да ги прехвърлят на турска територия.

Затова по-късно, през 1825 година, когато войските на Ибрахим обсадиха Сфактерия, отбранявана лично от Маврокордатос, като репресалии бяха изклани осемстотин гърци.

Тогава корабът се отправи към пролива Сикия, широк двеста метра, между най-северната точка на острова и нос Корифасион. Трябваше добре да се познава дъното на пролива, за да се навлезе в него, защото той е почти непроходим за корабите, чиято водоизместимост изисква по-голяма дълбочина. Но, както би го извършил най-добрият лощман от залива, Николас Старкос мина смело край стръмните скали на вдадената в морето ивица земя от острова и заобиколи високия нос Корифасион. След това, когато забеляза няколко ескадри, хвърлили котва извън залива – около тридесетина френски, английски и руски кораба, той благо-разумно ги избягна, продължи да плува през нощта край месенийския

бряг, промъкна се между сушата и остров Продана и при настъпването на утрото, носен от силния югоизточен вятър, корабът следваше извивките на крайбрежието в спокойните води на Аркадийския залив.

Слънцето вече се подаваше иззад прочутия ръх Итом, откъдето погледът, след като обгърне развалилите па древната Месения се рее от едната страна над Коронийския залив, а от другата – над залива, на който град Аркадия е дал името си. Морето блещукаше на дълги ивици, които бризът кдреше под първите лъчи на зората.

Още на разсъмване Николас Старкос беше маневрирал така, че да мине колкото се може по-близо край града, разположен в една от вдлъбнатините на брега, който извива и образува широк залив.

Към десет часа началникът на екипажа отиде на кърмата и застана пред капитана като човек, който очаква нареждания.

На изток се размотаваше огромното руло на аркадийските планини. Разположени наполовина по склоновете, се виждаха села, потънали в гори от маслинови и бадемови дървета и лозя, потоци, които течаха към коритото на някой приток сред букети от мирти и олеандри; след това, накацали по цялата височина на обратната страна на всички склонове и плъзнали във всички посоки – хиляди от онези прочути коринтски лози, които не оставят нито педя незаета земя. По-долу, върху най-ниската част на ската – червените къщи на града, които блестяха като големи парчета етамин на фона на стена от кипариси. Така изглеждаше великолепната панорама на една от най-живописните части на пелопонеското крайбрежие.

Но ако човек се приближеше повече до Аркадия – тази древна Кипарисия, главно пристанище на Месения по времето на Епаминонд, покъсно едно от феодалните владения на французина Вилардуен след Кръстоносните походи – каква тъжна гледка за очите би представлявала тя, какво мъчително чувство на жал би обхванало всеки, който свято та-чи миналото!

Преди две години Ибрахим беше разрушил града и бе избил децата, жените и старците! Старият му замък, издигнат на мястото на древния акропол, беше в развалини. В развалини беше и църквата „Свети Георги“, опустошена от фанатизирани мюсюлмани. В развалини бяха и къщите и обществените сгради!

– Личи, че нашите приятели египтяните са минала оттук! – измърмори Николас Старкос, чието сърце дори не трепна пред тази печална гледка.

– А сега турците го владеят! – обади се началникът на екипажа.

– Да ... за дълго ... и дори, да се надяваме завинаги! – добави капитанът.

– „Кариста“ ще акостира ли или ще продължим?

Николас Старкос заоглежда внимателно пристанището, което оттоеше вече само на няколко кабела./ Английска мярка за дължина, равна на 110 от морската миля – 185,3 м. Б. пр./ После той отправи поглед към самия град, разположен цяла миля по-навътре, върху първите склонове на планината Психро. Изглежда, че се колебаеше какво да направи сега, когато се намираше пред Аркадия – да акостира ли на кея, или да се отправи отново към открито море.

Началникът на екипажа продължаваше да чака отговор от капитана.

– Дайте сигнал! – каза най-после Николас Старкос.

Червен флаг със сребрист полумесец се издигна на върха на мачтата и се развя във въздуха.

След няколко минути подобен флаг се развя на върха на една мачта, поставена на края на вълнолома.

– Акостирай! – каза капитанът.

Кормилото се завъртя и корабът се отправи бавно към брега. Щом входът към пристанището се откри достатъчно, „Кариста“ се насочи право към него. Скоро платната на фокмачтата бяха прибрани, след това и гроят и корабът навлезе в прохода само с кливера и малкото си задно платно. Инерцията му беше достатъчна, за да стигне до средата на пристанището. Тук „Кариста“ хвърли котва и моряците ѝ се заеха с най-различни работи, свързани със закотвянето на един кораб.

Почти веднага спуснаха лодка, капитанът се качи в нея и тя се отдалечи под напора на четири весла. Скоро лодката спря до каменен стълбище, врязано в кея. Там го чакаше един човек, който го поздрави със следните думи:

– Скопелос е на заповедите на Николас Старкос! Едно фамилиарно махване с ръка от страна на капитана бе единственият му отговор. Той тръгна напред и се заизкачва по склона към първите къщи на града. След като премина през развалините от последната обсада, по претърпаните с турци и араби улици, Старкос се спря пред една почти незасегнатата странноприемица, на чиято табела пишеше „Минерва“ и влезе в нея, последван от Скопелос.

Малко по-късно капитан Старкос и Скопелос седяха на масата в една стая пред бутилка ракия и две чаши. Свиха си цигари от златистия и ароматичен мисолонгийски тютюн, запалиха ги и всмукнаха дима им.

След това започна разговорът между тези двама мъже, единият от които беше приел да бъде скромен и предан служител на другия.

Зло лице, подло, коварно, но все пак интелигентно имаше този Скопелос. Навярно беше навършил петдесет години, макар, че изглеждаше малко по-възрастен. Лице на лихвар, който дава заеми срещу залог. Лукави, но живи очи, къси коси, гърбав нос, ръце с извити пръсти, големи ходила, за които може да се каже това, което се казва за краката на албанците: „Когато палецът е вече в Македония, петата е още в Беотия.“ Кръгло лице, без мустаци, само със сива брадичка, глава на упорит човек, с голо теме, сухо тяло, среден на ръст. Този човек, който приличаше на арабски еврейин, но беше все пак християнин по рождение, носеше твърде скромно облекло – късо палто и гащи на левантински моряк, а върху тях особен вид плащ.

Скопелос наистина беше най-подходящият човек, който би могъл да се заеме с финансовите работи на тези пирати от Архипелага – беше много вещ в пласирането на плячката и в продажбата на пленниците по турските пазари и пренасянето им в Северна Африка.

Не беше много трудно да се предположи какъв би могъл да бъде един разговор между Николас Старкос и Скопелос, темите, които той щеше да обхване, начинът, по който щяха да бъдат преценени събитията в сегашната война, изгодите, които можеха да се извлекат от нея.

– В какво положение е Гърция? – запита капитанът.

– Навярно почти в същото, в което я оставихте! – отвърна Скопелос. – Горедолу вече цял месец „Кариста“ плува край бреговете на Триполитания и вероятно от заминаването ви насам не сте чули нищо ново.

– Нищо наистина.

– Трябва да ви кажа, капитане, че турските кораби са готови да пренесат Ибрахим и войските му в Идра ...

– Да – отвърна Старкос – забелязах ги снощи, когато прекосих Наваринския залив.

– Никъде ли не сте се отбивали, след като напуснахте Триполи? – запита Скопелос.

– Само веднаж! Спрях за няколко часа в Итилон, за да попълня екипажа на „Кариста“! Но, откакто бреговете на Мани се изгубиха от погледа ми, нито веднъж не бе отвърнато на сигналите ми до пристигането ми в Аркадия.

– Навярно е нямало защо да се отговори – отвърна Скопелос.

– Каж ми – поде Николас Старкос – какво правят в момента



Мяулис и Канарис?

– Принудени са, капитане, да се ограничат с отделни внезапни нападения, които могат да им донесат само частични успехи, но никога крайната победа! Така, че докато те гонят турските кораби, пиратите са в много благоприятно положение из целия Архипелаг!

– А говори ли се все още за ...

– За Сакратиф ли? – отвърна Скопелос, като сниши малко глас. – Да!

Навред ... Все така, Николас Старкос и само от него зависи да се говори още повече!

– Ще се говори!

Николас Старкос беше станал, след като пресуши чашата си, която Скопелос отново напълни. Той закричи напред-назад, после спря пред прозореца със скръстени ръце и се заслуша в долитащите отдалеч груби песни на турските войници. Накрая се върна отново на мястото си срещу Скопелос и промени внезапно разговора.

– По сигнала ти разбрах, че тук си приготвил товар от пленници, така ли е? – запита той.

– Да, Николас Старкос, товар, достатъчен за кораб от четиристотин тона! Това е всичко, което е останало от клането, последвало поражението при Кремиди! Дявол да го вземе, този път турците поизбиха малко повече! Ако не ги бяха спрели, нямаше да остане нито един пленник!

– Какви са? Мъже, жени?

– Да, и деца ... От всичко има!

– Къде са?

– В градската крепост.

– Скъпо ли плати за тях?

– Хм! Пашата не беше твърде отстъпчив – отвърна Скопелос. – Той мисли, че Войната за независимост е към своя край ... за жалост! А щом няма война, няма и битки! А щом няма битки, няма и раззия /Грабеж. – Б. пр./, както казват там в Африка. Щом няма раззия, няма нито човешка, нито друга стока! А щом пленниците са малко, цената им се повишава! Това е все пак една компенсация, капитане!

От сигурен източник знам, че в момента по пазарите на Африка се чувства липса на роби и ние ще продадем тези тук при изгодна цена.

– Добре! – отвърна Николас Старкос. – Готово ли е всичко и можеш ли вече да дойдеш на „Кариста“?

– Всичко е готово и нищо вече не ме задържа тук.

– Добре, Скопелос. След осем или десет дни най-късно корабът,

който ще бъде изпратен от Кариатос, ще дойде да вземе товара. Без трудности ли ще го предадат?

– Без никакви трудности, всичко е уговорено – отговори Скопелос, но срещу заплащане. Ще трябва, значи, да се разберем преди това с банкера Елизундо да приеме нашите полици. Подписът му е гаранция и пашата ще вземе ценните му книжа като пари в брой!

– Ще пиша на Елизундо, че скоро ще се отбия в Корфу, за да свърша тази работа ...

– Тази работа ... и още една, не по-малко важна, Николас Старкос! – добави Скопелос.

– Може би! – отвърна капитанът.

– И всъщност ще бъде справедливо! Елизундо е богат ... извънредно богат ... както казват! А кой го направи богат, ако не нашата търговия ... и ние с риск да завършим живота си на върха на някоя фокмачта. О, в такива времена добре е да бъдеш банкер на пиратите в Архипелага! И затова, повтарям пак, Николас Старкос, ще бъде напълно справедливо!

– Какво ще бъде напълно справедливо? – запита капитанът, като гледаше помощника си право в очите.

– Ех, нима не знаете? – отвърна Скопелос. – Всъщност признайте си, капитане, питате ме само за да ви го повтора за стотен път!

– Пфу!

– Дъщерята на банкера Елизундо ...

– Което е справедливо, ще бъде сторено! – отговори само Николас Старкос, като стана.

След това той излезе от странноприемницата „Минерва“, следван от Скопелос и се отправи към мястото, където го чакаше лодката му.

– Качвай се – каза той на Скопелос. – Ще преотстъпим полиците на Елизундо още щом стигнем в Корфу. След като свършим това, ти ще се върнеш в Аркадия, за да вземеш товара.

– Качвай се! – повтори Скопелос.

Един час по-късно „Кариста“ излизаше от залива. Но, още преди края на деня Николас Старкос чу далечен тътен, чийто ек долиташе от юг.

Това бяха топовете на съюзените ескадри, които гъмпяка в Наваринския залив.

## VI. НАПРЕД СРЕЩУ ПИРАТИТЕ НА АРХИПЕЛАГА

Посоката север–северозапад, следвана от кораба, щеше да му позволи да плува край живописния низ на Ионийските острови, където един остров изчезва от погледа, за да се появи друг.

За щастие със своя вид на почтен леваптински кораб, нещо средно между яхта за развлечения и търговски кораб, „Кариста“ по нищо не издаваше своята принадлежност. И наистина би било неблагодарумие от страна на капитана ѝ да се изложи на угрозата на британските фортове, да се остави да попадне в ръцете на фрегатите на Обединеното кралство.

Само петнадесетина морски мили делят Аркадия от остров Закин-тос, „цветето на Изтока“, както поетично го наричат италианците. От дъното на залива, който „Кариста“ в момента прекосяваше, могат да се зърнат дори потъналите в зеленина върхове на планината Скопос, по чиито склонове се редуват маслинови и портокалови градини, заместили някогашните гъсти гори, възпети от Омир и Вергилий.

Вятърът беше благоприятен, постоянен бриз откъм сушата, който духаше от югоизток. Така че корабът пореше бързо водите край Закин-тос, спокойни в този момент като водите на езеро.

Привечер той мина край главния град на острова, който носи неговото име. Това е красив италиански град, разцъфнал на земята на Закинт, син на троянеца Дардан. От палубата на „Кариста“ се забелязаха само светлините на града, който се извива по протежение на половин миля по брега на кръгообразния залив. Пръснати на различна височина – от кея на пристанището чак до върха на хълма, където се издигаше замък от венециански произход, построен на триста стъпки над морето, тези светлини образуваха огромно съзвездие, чиито най-ярки звезди бележеха мястото на дворците Възраждане на главната улица и на катедралата „Свети Дионисий Закинтски“.

С населението на Закинтос, така дълбоко повлияно от контактите му с венецианци, французи, англичани и руснаци, Николас Старкос не можеше да има търговски отношения, подобно на онези, които го свързваха с турците в Пелопонес. Така, че нямаше за какво да дава сигнал на дежурните наблюдатели на пристанището, нито да се отбива на този остров, родно място на двама прочути поети – единият италианец, Уго Fosколо, от края на XVIII век, другият – Дионисиос Соломос, едно от

най-прославените имена на съвременна Гърция.

„Кариста“ премина през тесния морски ръкав, който отделя Закин-тос от Ахайя и Елида. Навярно не едно ухо на борда бе раздразнено от песните, които бризът носеше, подобно на баркароли от Лидо! Но, пиратите трябваше да се примирят. Корабът премина сред тези италиански мелодии и на другия ден вече се намираше в Патраския залив, дълбоко врязване в сушата, продължено от Лепантския залив чак до Коринтския провлак.

В момента Николас Старкос беше застанал на носа на „Кариста“. Погледът му се плъзгаше по целия бряг па Акарнания, на северния край на залива. Това място пораждаше велики и незабравими спомени, при които сърцето на всеки син на Гърция би се свило, ако този син отдавна не се бе отрекъл и предал майка си!

– Мисолонги! – произнесе тогава Скопелос, като посочи с ръка на североизток. – Мръсно население! Хора, които се взривяват, вместо да се предадат!

И наистина купувачите на пленници и продавачите на роби не биха имали никаква работа тук преди две години. След десетмесечна борба обсадените в Мисолонги гърци, изнемощели от несгоди, изтощени от глад, бяха предпочели по-скоро да хвърлят във въздуха града и крепост-та, отколкото да се предадат на Ибрахим.

Мъже, жени, деца, всички бяха загинали от страшния взрив, който не пощади дори победителите!

А предната година, почти на същото място, където наскоро беше погребан Маркос Боцарис, един от героите на Войната за независимост, беше дошъл да умре, обезкуражен, отчаян, лорд Байрон, чиито останки сега почиват в Уестминстър. Единствено сърцето му остана в земята на тази Гърция, която той обичаше и която си възвърна свободата едва след неговата смърт!

Едно рязко движение беше единственият отговор на Николас Стар-кос на забележката на Скопелос. След това корабът се отдалечи бързо от Патраския залив и се отправи към Кефалония.

С този попътен вятър бяха достатъчни само няколко часа, за да пре-минат разстоянието, което дели Кефалония от остров Закинтос. Впро-чем „Кариста“ не се насочи към главния град на острова, Аргостоли, чи-ето пристанище е плитко наистина, но все пак си остава чудесно за ко-рабите с по-малък тонаж. Тя смело навлезе в тесните ръкави, които мият източните му брегове и към шест и половина вечерта наближи южния край на Итака.

Този остров, осем мили дълъг и една и половина широк, своеобразно скалист, с диво великолепие, богат на дървено масло и вино, които произвежда в изобилие, брой десетина хиляди жители. Макар, че няма своя собствена история, той е дал едно прочуто в древността име. Родно място е на Одисеи и Пенелопа, спомена за които все още пазят върховете на Аноги, дълбините на пещерата в планината Свети Стефан, развалините на връх Етос, полята на Евмей, скалата на Гарваните, от която навярно са се изливали поетичните водни струи на извора Аретуза.

При падането на нощта земята на сина на Лаерт малко по малко бе изчезнала в мрака, на петнадесети-на мили отвъд последния нос на Кефалония. През нощта, за да избегне тесния пролив, който дели северния край на Итака от южния край на остров Левкас, „Кариста“ навлезе малко навътре в морето и заплува край източния бряг на този остров, на не повече от две мили от него.

На лунната светлина смътно се забелязваше белезникав стръмен и скалист бряг, извисяващ се на сто и осемдесет стъпки над морето – това беше Левкадската скала, прославена от Сафо и Артемиза. Но, при изгрев слънце от този остров не бе останала и следа на юг, а корабът, като се приближи до албанския бряг, се отправи, вдигнал всичките си платна, към остров Корфу.

Трябваше да изминат още двадесетина мили през този ден, ако Николас Старкос искаше да навлезе преди падането на нощта във водите на главния град на острова.

Тези двадесет мили бяха бързо преминали от дръзката „Кариста“, която изду до такава степен платната си, че планширът ѝ се плъзгаше почти по повърхността на водата. Бризът се беше значително усилил. Кормчията трябваше да напрегне цялото си внимание, за да не допусне корабът да полегне под грамадата от платна.

За щастие мачтите бяха здрави, въжетата и платната нови и висококачествени.

Нито един риф не бе свит, нито едно спомагателно платно не бе прибрано.

Действуваха така, като че ли корабът участвуваше в някакво международно състезание по бързина.

„Кариста“ мина край малкия остров Паксос. На север вече се очертаваха първите върхове на Корфу. На хоризонта вдясно, на албанския бряг, се открояваше назъбената верига на Акрокеравнийските планини. Няколко кораба, плуващи под френско или турско знаме, бяха

забелязани в тази доста оживена част на Йонийско море. „Кариста“ не се опита да ги избегне. Ако ѝ бе подаден сигнал да спре, тя би се подчинила без колебание, тъй като на борда ѝ нямаше нито товар, нито някакъв документ, който би издал какъв кораб е.

Към четири часа следобед „Кариста“ започна да се придържа постепенно по посоката на вятъра, за да навлезе в пролива, който дели остров Корфу от континента. Въжетата бяха пристегнати и кормчията завъртя на една четвърт кормилото, за да заобиколи нос Бианко на южния край на острова.

Тази част на пролива е по-приятна от северната. И затова приятно контрастира с албанския бряг, тогава почти необработен и полудив. Няколко мили по-нагоре проливът се разширява чрез дълбоко врязване на морето в брега на Корфу. Корабът се насочи така, че да го премине косо. Тъй като крайбрежието е назъбено от многобройни и дълбоки заливи, островът има шестдесет и пет мили обиколка, макар че в най-дългата си част достига само двадесет, а в най-широката – шест.

Към пет часа „Кариста“ мина близо до островчето на Одисей, край входа на езерото Каликиопуло, който свързва някогашното хиланческо пристанище с морето. После започна да следва извивките на онази прелестна „каноне“, засадена с алое и столетници, по която вече сновяха коли и конници, които отиваха на една миля южно от града да се насладят па морската прохлада и на очарованието на великолепната панорама, чийто хоризонт е албанският бряг на отвъдната страна на пролива. Мина пред залива Кардакио и развалините, които се извисяват над него, пред летния дворец на върховния британски лорд комисар, като остави вляво залива Кастратес, където подковообразно е разположено предградието със същото име, Страда Марина, по-скоро място за разходка, отколкото улица, после затвора, някогашната крепост Салвадор и първите къщи на главния град на острова. След това „Кариста“ заобиколи нос Сидеро, на който се издига крепостта, нещо като малък военен град, достатъчно просторен, за да обхване седалището на коменданта, жилищата на офицерите, една болница и една гръцка църква, превърната от англичаните в протестантски храм. Най-сетне, насочвайки се право на запад, капитан Старкос обходи нос Сан-Николо и след като плува известно време край брега, на който, една над друга, са разположени къщите в северната част на града, хвърли котва на около половин кабел от вълнолома.

Спуснаха лодката. Николас Старкос и Скопелос се настаниха в нея, като преди това капитанът затъкна в пояса си един от онези широки и

къси ножове, които много се използванаха в Месения. Двамата отидоха в здравната служба и представиха документите на кораба, които бяха в пълна изправност. Така, че след това бяха свободни да отидат където и както си искат, като се уговориха да се срещнат в единадесет часа, за да се приберат па кораба.

Скопелос, натоварен да се грижи за финансовите интереси на „Кариста“, потъна в търговската част на града през криволичещи и тесни улички с италиански имена и сводести магазинчета – цялата онази познатата бъркотия на един неаполитански квартал.

Николас Старкос пък искаше да посвети тази вечер на водене па преговори, както се казва. Той се отправи към площада, към най-елегантния квартал на града.

Този площад, засаден от двете страни с хубави дървета, се простира между града и крепостта, от която го дели широк ров. Чужденци и местни жители сновяха непрекъснато по него, но в това сновене нямаше нищо празнично. Военни куриери влизаха в двореца, построен в северната част на площада от генерал Майтланд и излизаха през вратите Свети Георги и Свети Михаил, от двете страни на бялата му каменна фасада. По този начин се извършваше непрекъснатата размяна на сведения между двореца на губернатора и крепостта, чийто подвижен мост беше смъкнат пред статуята на маршал фон Шулембург.

Николас Старкос се смеси с това множество. Стана му ясно, че то е обхванато от необикновено вълнение. Тъй като не беше човек, който задава въпроси, той се задоволи само да слуша. Направи му впечатление едно име, постоянно повтаряно във всички групи с не твърде ласкави оценки – името Сакратиф.

Това име, изглежда, първоначално събуди известно любопитство в него, но след това Старкос вдигна леко рамене и продължи да върви по площада, като стигна чак до терасата, с която той завършва високо над морето.

Любопитни се бяха събрали тук около един малък храм с кръгла форма, издигнат наскоро в памет на сър Томас Майтланд.

Няколко години по-късно тук щеше да бъде издигнат и един обелиск в чест на един от приемниците му, сър Хауард Дъглас, за да хармонира със статуята на сегашния върховен британски лорд комисар, Фредерик Адам, мястото на която беше вече обозначено пред губернаторския дворец. Навярно ако английският върховен протекторат не беше зазършил с включването на йонийските острови в пределите на гръцката държава, улиците на Корфу щяха да бъдат претъпкани със статуите па

губернаторите му. При все това доста корфиоти съвсем не мислеха да порицаят това разточителство на хора от бронз или камък и може би не един от тях сега съжалява не само за стария порядък, но и за обичайните административни грешки на представителите на Обединеното кралство.

Но, макар по този въпрос да съществуват твърде различни мнения, макар от седемдесетте хиляди жители на древната Коркира и от двадесетте хиляди жители на главния ѝ град, една част от които са православни християни, гърци християни, а друга немалка част – евреи, които по това време заемаха отделен квартал, нещо като гето, макар в живота на тези хора от различни националности да съществуваха противоположни идеи по отношение на несходни интереси, този ден всяко разногласие сякаш се беше стопило в една всеобща мисъл, в нещо като проклятие, отправено по адрес на това непрекъснато повтаряно име:

– Сакратиф! Сакратиф! Напред срещу пирата Сакратиф!

Макар, че хората, които сновяха нагоре-надолу, говореха на английски, италиански или гръцки, макар че произнасяха по различен начин това ненавистно име, купищата проклетия, които те отправяха по негов адрес, бяха израз на всеобщо чувство на отвращение.

Николас Старкос продължаваше да слуша, без да казва нищо. Горе от терасата с поглед можеше лесно да обхване голяма част от пролива на Корфу, затворен като езеро чак до албанските планини, чиито върхове залязващото слънце позлатяваше.

След това капитанът на „Кариста“ се обърна към пристанището и забеляза някакво голямо раздвижване. Много лодки се отправяха към военните кораби.

Сигнали се разменяха между тези кораби и мачтата с флагвете, издигната на върха на крепостта, чиито батареи и укрепления закриваше стена от гигантски алое.

Тези признаци не можеха да заблудят никой моряк – очевидно един или няколко кораба се готвеха да напуснат Корфу. Ако това беше така, трябваше да се признае, че местното население проявява необикновен интерес към случая.

Слънцето беше вече изчезнало зад високите върхове на острова и нощта скоро щеше да падне, тъй като здрачът по тези ширини е твърде кратък.

Николас Старкос сметна, че вече е време да се махне от терасата. Той слезе отново на площада, като остави горе повечето от зрителите, задържани там от любопитство.

После се отправи със спокойна крачка към аркадите на онзи низ от



къщи по западната страна на площада.

Тук не липсваха нито кафенета, изпълнени със светлина, нито цели редици столове, поставени на улицата и заети вече от многобройни посетители. И трябва да се отбележи, че посетителите повече говореха, отколкото консумираха, ако можем да употребим тази твърде модерна дума за тогавашните корфиоти.

Николас Старкос седна на една масичка, ствърдото намерение да не изтърве нито думичка от разговорите, които се водеха на съседните маси.

– Всъщност – казваше един корабоприжател от Страда Марина – няма вече никаква сигурност за търговията, човек не може да рискува да изпрати ценен товар към пристанищата на Изтока!

– И скоро – добави събеседникът му, един от онези дебели англичани, които сякаш са седнали върху някакво денкче, като председателя на Камарата им – няма да може да се намерят моряци, които да се съгласят да служат на корабите, плуващи по Архипелага!

– Ох, този Сакратиф! Този Сакратиф! – повтаряха навред с истинско възмущение.

„Едно име, което добре дере гърлото“ – мислеше си кафеджията, който едва смогваше да разнася разхла-дителни напитки.

– В колко часа тръгва „Сифанта“? – запита търговецът.

– В осем часа – отвърна корфиотът. – Но, добави той с тон, в който се чувствуваше известно недоверие – не е достатъчно само да тръгне, а да се достигне целта!

– И ще бъде достигната! – извика един друг корфиот. – Къде е казано, че един пират ще държи в шах британската флота...

– И гръцката, и френската, и италианската! – добави флегматично един английски офицер, който искаше всяка страна да има своя дял от този неприятен случай.

– Часът приближава – поде отново търговецът, като стана – и ако искаме да присъствуваме на заминаването па „Сифанта“, струва ми се, че е време да отидем на площада.

– Не – отвърна събеседникът му, – няма защо да се бърза. Впрочем отплуването ще бъде оповестено с един топовен изстрел.

И разговарящите продължиха да внасят своя дял във всеобщия хор на проклятията, отправени срещу Сакратиф.

Николас Старкос навярно сметна, че моментът е подходящ, за да се

намеси и без по нищо да се издаде в произношението, че е от Южна Гърция, се обърна към съседите си по маса.

– Господа – каза той – мога ли да ви политам каква е тази „Сифанта“, за която днес всички гозорят?

– Това е един корвет, господине – отвърнаха му – корвет, закупен, екипирай и въоръжен от едно дружество, образувано от английски, френски и гръцки търговци, обслужван от екипаж, съставен от тези различни националности, и който ще отплува под командуването на смелия капитан Страдена! Може би той ще успее да постигне онова, което не можах да постигнат военните кораби на Англия и Франция!

– А! – възкликна Николас Старкос. – Този корвет заминава!... И за къде, моля ви се?

– Там, където би могъл да срещне, да залови и обеси прочутия Сакратиф!

– Ще ви помоля тогава – поде отново Николас Старкос – да имате любезността да ми кажете, кой е този прочут Сакратиф?

– Питате кой е Сакратиф? – извика смаян корфиотът, към когото се присъедини и англичанинът, като подсили отговора му с едно „ох!“, изпълнено с изненада.

Обстоятелството, че се намира човек, който да не знае кой е Сакратиф и то посред Корфу, когато това име беше във всички уста, можеше да се приеме като нещо съвсем необичайно.

Капитанът на „Кариста“ веднага забеляза какво въздействие произведе неговото незнание. Затова побърза да добави:

– Аз съм чужденец, господа. Току-що пристигнах от Задар, сиреч от другия край на Адриатика и не съм в течение на това, което става в Ионийските острови.

– Кажете по-добре: на това, което става в Архипелага! – извика корфиотът. Защото Сакратиф е избрал тъкмо Архипелага за театър на пиратските си действия!

– А! – възкликна Николас Старкос. – За някакъв пират ли става дума?

– Да, за един пират, корсар, морски разбойник! – отвърна дебелият англичанин. – Да, Сакратиф заслужава всички тези определения и дори всички други, които могат да се измислят, за да се окачества подобен престъпник! Англичанинът замълча за миг, за да си поеме дъх, и продължи:

– Изненадвате ме, господине – обстоятелството, че може да се намери европеец, който да не знае кой е Сакратиф!

– О, господине – отвърна Николас Старкос – това име не ми е съвсем непознато, повярвайте ми. Но, не знаех, че именно той е развълнувал днес така целия град. Нима Корфу е заплашен от нападение от страна на този пират?

– Не би посмял! – извика търговецът. – Никога не би дръзнал да стъпи на нашия остров!

– А! Наистина ли? – отвърна капитанът на „Кариста“.

– Разбира се, господине, а ако го стори, бесилките, да, бесилките сами ще се появят по всички краища на острова, за да го сграбчат, когато мине кран тях!

– Но, тогава защо е това вълнение? – запита Николас Старкос. – Пристигнах едва преди час и не мога да си обясня какво е породило това вълнение ...

– Ето какво, господине! – отвърна англичанинът. – Два търговски кораба, „Три Брадърс“ и „Кейр-ийтик“, бяха заловени преди около месец от Сакратиф и всички останали живи от двата екипажа бяха продадени по робските пазари в Триполитания!

– О! – отвърна Николас Старкос. – Това е отвратителна история, за която един ден Сакратиф може да съжалява!

– И тогава – поде отново корфиотът – известен брой търговци със съвместни усилия въоръжиха един военен корвет, отличен мореход, обслужван от подбран екипаж и командван от един неустрашим моряк, капитан Страдена, който ще се заеме да залови този Сакратиф! Този път можем да се надяваме, че пиратът, който разстройва цялата търговия в Архипелага, няма да избегне участието си!

– Това ще бъде трудно наистина – отвърна Николас Старкос.

– Ето защо – добави англичанинът – градът е така развълнуван и цялото население се е струпало на площада, за да присъствува на отплуването на „Сифанта“, която ще бъде поздравена с многохилядно „ура“, когато се спусне по пролива на Корфу!

Без съмнение Николас Старкос вече знаеше всичко, което искаше да узнае.

Той благодари на своите събеседници. После стана и отново отиде да се смеси с множеството, което изпълваше площада.

В това, което англичаните и корфиотите бяха казали, нямаше нищо преувеличено. Напротив, всичко беше твърде много вярно! От няколко години насам Сакратиф извършваше възмутителни грабежи. Много търговски кораби от всички националности бяха нападнати от този пират, колкото смел, толкова и кръвожаден. Откъде беше дошъл? От какъв

произход беше? Дали не принадлежеше към онези пирати, които идваха от северо-африканските брегове? Кой би могъл да каже това? Никой не го познаваше. Никой не го беше виждал досега. Никой от онези, които бяха попаднали под огъня на неговите топове, не се бе завърнал. Едни бяха убити, други – превърнати в роби. Кой би могъл да посочи корабите, с които той действуваше? Непрекъснато се прехвърляше от един борд на друг. Нападеше ту с бърз левантински бриг, ту с лек корвет, който никой не можеше да настигне и при това винаги под черно знаме. Ако при някоя от тези срещи се окажеше, че не е по-силният и че трябва да се спасява с бягство от някой опасен военен кораб, той изведнаж изчезваше. В кое ли неизвестно убежище, в кой ли непознат край на Архипелага биха могли да го търсят? Той познаваше най-скритите морски ръкави по тези брегове, за хидрографията на които имаше още много да се желае по онова време.

Пиратът Сакратиф беше не само добър моряк, но умееше и опасно да напада. Следван винаги от екипажи, които не отстъпваха пред нищо, той никога не забравяше след битката да им даде „пая на дявола“, сиреч няколко часа за клане и грабеж. И затова хората му го следваха навред, където и да ги водеше. Изпълняваха всичките му заповеди, каквито и да бяха те. Всеки от тях беше готов да се жертвува за него. Заплахата от най-страшни изтезания не би ги накарала да издадат своя главатар, който упражняваше над тях същинска хипнотизираща власт. На такива хора, хвърлили се на абордаж, рядко имаше кораб, който можеше да им устои, особено търговски кораб, който не е снабден с достатъчно средства за отбрана.

Във всеки случай, ако, въпреки своето умение, Сакратиф би бил изненадан от някой военен кораб, той по-скоро би се взривил, отколкото да се предаде.

Разправяше се дори, че при един случай, когато останал без гюлета, той натъпкал топовете с човешки глави, току-що отрязани от труповете, които покривали палубата.

Такъв беше човекът, когото „Сифанта“ имаше за задача да залови, такъв беше пиратът, чието ненавистно име предизвикваше такова силно възмущение в главния град на Корфу.

Скоро отекна топовен гърмеж, над насипа на крепостта след силен блясък се издигна дим. Това беше изстрелът за отплаване. „Сифанта“ потегли и се отправи към пролива на Корфу, за да премине през него и да достигне южната част на Йонийско море.

Цялото множество се струпва на края на площада, към терасата,

където се издигаше паметникът на сър Майтланд.

Повлечен неудържимо от някакво чувство, може би по-силно от обикновено любопитство, Николас Старкос се озова скоро в първите редици на изпращачите.

Постепенно под лунната светлина се появи корветът със сигналните си светлини. Той плуваше с издути платна, за да може да премине бързо край нос Бианко, който се проточва в южната част на острова. Откъм крепостта отекна втори гръм, след това трети – на тях бе отвърнато с три топовни изстрела, които за миг осветиха страничните отвори на „Сифанта“. Гърмежите бяха последвани от многохилядно „ура“, последните отзвуци от което достигнаха до корвета тъкмо когато минаваше край залива Кардакио.

После всичко отново потъна в тишина. Малко по малко множеството се изтегли по улиците на предградието Кастратес, освобождавайки място за малцината, които за удоволствие или по работа, все още се разхождаха по площада.

Още цял час Николас Старкос остана все тъй замислен на широкия и почти пуст площад. Но в главата л в сърцето му не беше настъпило спокойствие. В очите му гореше огън, който клепачите не можеха да прикрият. Погледът му сякаш неволно се насочваше по посока на корвета, който току-що беше изчезнал зад неясния масив на острова.

Когато часовникът на църквата „Свети Спиридон“ удари единадесет часа, Николас Старкос се сети, че трябва да отиде на срещата си със Скопелос, която двамата си бяха определили до здравната служба. Той пое по улиците, които водят към новия форт, и скоро стигна на кея.

Скопелос го чакаше.

Капитанът на „Кариста“ се отправи към него.

– Корветът „Сифанта“ току-що отплува! – каза той.

– А! – възкликна Скопелос.

– Да ... за да залови Сакратиф!

– Корветът или някой друг кораб – все това е! – отвърна просто Скопелос, като посочи лодката, която се полюляваше край каменните стъпала върху слабо блискащите се вълни.

Скоро след това лодката се опря до борда на „Кариста“ и Николас Старкос скочи на палубата, като каза:

– До утре, при Елизундо.

## VII. НЕОЧАКВАНТО

На другия ден към десет часа сутринта Николас Старкос слезе на кея и се отправи към банката. Той отиваше не за първи път там и винаги го приемаха като клиент, сделките с когото не са никак за пренебрегване.

Все пак Елизундо го познаваше. Навярно знаеше доста неща за живота му, и дори, че е син на онази родолюбка, за която Анри д'Албаре му бе говорил веднаж. Но, никой не знаеше и не можеше да знае какъв беше капитанът на „Кариста“.

Очевидно Николас Старкос беше очакван. И наистина той бе приет веднага. Писмото, пристигнало преди четиридесет и осем часа и изпратено от Аркадия, беше от него. Така че той бе въведен незабавно в кабинета на банкера, който се погрижи да заключи вратата. Елизундо и клиентът му сега бяха един срещу друг. Никой не можеше да ги обезпокои. Никой нямаше да чуе какво щяха да си кажат в този разговор.

– Добър ден, Елизундо – поздрави капитанът на „Кариста“, като се тръшна в едно кресло с непринудеността на човек, който се чувства у дома си. – Скоро ще станат шест месеца, откакто не съм ви виждал, макар че често ви се обаждах! Затова не можех да мина толкова близо край Корфу, без да се отбия тук, за да имам удоволствието да ви стисна ръката!

– Нито за да ме видите, нито за да ме поздравите сте дошли тук, Николас Старкос – отвърна банкерът с глух глас. – Какво искате от мен?

– Ехе! – възкликна капитанът. – Познавам си го аз моя стар приятел Елизундо! Нищо за чувствата, всичко за работата! Изглежда, че отдавна сте заврели сърцето си в най-тайното чекмедже на касата си – чекмедже, на което сте загубили ключа!

– Бихте ли ми казали какво ви води тук и защо ми писахте? – поде отново Елизундо.

– Въсщност имате право, Елизундо! Без празни приказки! Да бъдем сериозни! Днес ще трябва да разговаряме за много важни неща, които не търпят никакво отлагане!

– Във вашето писмо споменавате за две неща – отвърна банкерът. – Едното влиза в категорията на нашите обичайни отношения, другото е лично ваша работа.

– Така е, Елизундо.

– Добре, говорете, Николас Старкос! Нетърпелив съм да чуя и двете!

Както се вижда, банкерът се изразяваше много категорично. С това той искаше да принуди своя посетител да се обясни без увъртания и заобикалки. Но, яснотата на неговите въпроси контрастираше с малко глухия глас, с който бяха казани. Очевидно от тези двама души, застанали лице с лице, банкерът не беше този, който командуваше положението.

Затова и капитанът на „Кариста“ не можа да скрие една лека усмивка, която Елизундо не видя, защото беше свел очи.

– Кой от двата въпроса да разгледаме по-напред? – запита Николас Старкос.

– Първо този, който е чисто личен ваш въпрос! – отвърна доста живо банкерът.

– Предпочитам да почнем с другия – отвърна капитанът с рязък тон.

– Добре, Николас Старкос! За какво се касае?

– За един товар пленници, които ще получим в Аркадия. Брой двеста тридесет и седем души – мъже, жени и деца, които ще бъдат пренесени на остров Карпатос, откъдето аз ще имам грижата да ги прехвърля на североафриканския бряг. А вие знаете, Елизундо, тъй като често сме вършили сделки от този род, че турците предават стоката си само срещу пари в брой или документ при условие, че някой солиден подпис гарантира стойността му. Идвам да поискам подписа ви и разчитам, че ще го дадете, когато Скопелос ви донесе готовите полици. Няма да има никакви затруднения, нали така?

Банкерът не отговори, но млчанието му можеше да означава само, че е съгласен с искането на капитана. Впрочем и друг път бе имало подобни случаи и това го заангажирваше.

– Трябва да добавя – поде небрежно Николас Старкос – че няма да бъде лоша сделка. Османските действия в Гърция вземат лош обрат. Наваринската битка ще има пагубни последствия за турците, щом европейските велики сили се намесват.

Ако турците се откажат от борбата, няма да има вече нито пленници, нито продажби, нито печалби. Затова тези последни пратки, дадени ни все пак при доста изгодни условия, ще намерят по африканските брегове купувачи, които ще платят висока цена за тях. Така, че ние си имаме своята изгода от тази сделка, а следователно и вие вашата. Мога ли да разчитам на вашия подпис?

– Ще шконтирам полиците ви – отвърна Елизундо – така, че няма

да има нужда да ви давам подпи са си.

– Както ви е удобно, Елизундо – каза капитанът – но ние бихме се задоволили само с вашия подпис. Някога не се поколебахте да го дадете!

– Някога не е днес – каза Елизундо – а днес аз мисля по другояче за тези неща!

– А! Наистина ли! – извика капитанът. – Както ви е удобно в края на краищата! Но, вярно ли е, че сте искали да се оттеглите от сделките, както чух да се го вори?

– Да, Николас Старкос – отвърна bankerът с по твърд глас – и що се касае до вас, това ще бъде последната сделка, която ще направим заедно ... щом държите да я направя!

– Държа непременно на това, Елизундо! – каза Николас Старкос.

После капитанът се изправи, закрачи напред-назад из кабинета, като не преставаше да измерва банкера с не особено любезен поглед. Найсетне застана пред него и произнесе с подигравателен тон:

– Господин Елизундо, значи, сте много богат, щом вече мислите да се оттеглите от сделките?

Банкерът не отговори.

– Добре – поде отново капитанът – а какво ще ги правите всички тези милиони, които сте спечелили – няма да ги вземете на другия свят я? Ще бъде малко трудничко при това последно пътуване! Когато вие си отидете, на кого ще останат те?

Елизундо продължи да мълчи.

– Ще останат на дъщеря ви – подхвана отново Николас Старкос – на хубавата Хаджина Елизундо! Тя ще наследи богатството на баща си! Нищо по-справедливо от това! Но, какво ще направи тя с него? Сама в живота, собственица на толкова милиони?

Банкерът се изправи не без известно усилие и като човек, който признава нещо, което го е задушавало като бreme, произнесе бързо:

– Дъщеря ми няма да бъде сама!

– Ще я омъжите ли? – запита капитанът. – И за кого, моля ви се? Кой мъж ще поиска Хаджина Елизундо, когато узнае как е придобита по-голямата част от богатството на баща ѝ? И ще добавя: когато тя самата узнае това, на кого би посмяла Хаджина Елизундо да даде ръката си?

– Как ще научи това? – отвърна bankerът. – Тя, че го знае и досега и кой ще ѝ го каже?

– Аз, ако трябва!



– Вие?

– Аз! Слушайте, Елизундо и дръжете сметка за думите ми – отвърна капитанът на „Кариста“ със съзнателна наглост – защото няма да се върна повече на това, което сега ще ви кажа. Вие сте спечелили това огромно богатство главно чрез мене, чрез сделките, които заедно извършихме и в които аз залагах главата си! Търгувайки именно с ограбени товари, купувайки и продавайки пленници от Войната за независимост, вие натрупахте печалби, които наброяват милиони! И затова справедливо е тези милиони да принадлежат на мен! Аз съм човек без предразсъдъци, впрочем вие знаете това! Няма да ви питам за произхода на вашето богатство! Щом войната свърши, аз също ще се оттегля от сделките! Но, аз също не искам да бъда сам в живота и желая, разберете ме добре, желая Хаджина Елизундо да стане жена на Николас Старкос!

Банкерът се тръшна отново на креслото си. Чувствуваше, че е в ръцете на този човек, който отдавна беше негов съучастник. Знаеше, че капитанът на „Кариста“ няма да отстъпи пред нищо, за да постигне целта си. Не се съмняваше, че ако се наложи, той не би се подвоумил да разкрие цялото минало на неговата банка За да отговори отрицателно на искането на Николас Старкос, с риск да предизвика избухване, на Елизундо му оставаше да каже само едно нещо и той го каза не без колебание:

– Моята дъщеря не може да стане ваша жена, Николас Старкос, защото тя трябва да стане жена на друг!

– На друг! – извика Николас Старкос. – Наистина, дошъл съм твърде късно! А! Дъщерята на банкера Елизундо ще се омъжи?...

– След пет дни!

– И за кого се омъжва? – запита капитанът с треперещ от гняв глас.

– За един френски офицер.

– За един френски офицер! Навярно някой от онези филелини, които се притекоха на помощ на Гърция.

– Да!

– И как се казва?

– Капитан Анри д'Албаре.

– Добре, господин Елизундо – поде отново Николас Старкос, като се приближи до банкера и му заговори очи в очи – повтарям ви го пак, когато този капитан Анри д'Албаре узнае кой сте вие, той няма да иска повече дъщеря ви, а когато дъщеря ви научи произхода на богатството на баща си, тя не би могла повече да мисли да стане жена на този капитан Анри д'Албаре! Така, че ако вие не развалите още Днес този брак,

утре той сам ще се развали, защото утре годениците ще узнаят всичко! ... Да! ... Да ... Кълна се в дявола, че ще го узнаят!

Банкерът отново се изправи. Изглежда втръчено капитана на „Кариста“ и произнесе с отчаян глас, който не оставяше място за съмнение:

– Така да бъде! ... Ще се самоубия, Николас Старкос, и няма да бъде позор за дъщеря си!

– Не – отвърна капитанът – ще продължите и за в бъдеще да бъдете неин позор, както сте и сега и вашата смърт никога няма да промени обстоятелството, че Елизундо е бил bankerът на пиратите на Архипелага!

Елизундо, смазан, се тръшна отново на креслото си и не можа да отговори нищо, когато капитанът добави:

– Ето защо Хаджина Елизундо няма да стане жена на този Анри д'Албаре. И ще стане ще не ще, жена на Николас Старкос!

Този разговор продължи още половин час така – с молби от едната страна и със заплахи от другата. Разбира се и дума не можеше да става за любов – не затова Николас Старкос се натрапваше на дъщеря та на Елизундо! Касаеше се само за милионите, които този човек желаше да притежава изцяло и никакъв довод не би могъл да го накара да се откаже от намерението си.

Хаджина Елизундо не бе узнала за това писмо, което съобщаваше за пристигането на капитана на „Кариста“, но от този ден нататък баща ѝ се струваше по-тъжен, по-мрачен от обикновено, сякаш беше потиснат от някаква скрита грижа. Затова, когато Николас Старкос се появи в банката, Хаджина не можа да превъзмогне едно още по-силно чувство на тревога. И наистина тя познаваше тази личност, защото я бе виждала вече няколко пъти тук през последните години на войната. Николас Старкос винаги ѝ бе вдъхвал отвращение, което сама не можеше да си обясни. Гледаше я като че ли по начин, който винаги ѝ беше неприятен, макар да беше разменял с нея само най-незначителни думи, така както би могъл да стори това всеки от редовните клиенти на банката. Но, девойката беше забелязала, че след всяко посещение на капитана на „Кариста“ баща ѝ винаги изпадала за известно време в някакво състояние на отпадналост, примесено с ужас. Това беше причината за нейната антипатия към Николас Старкос, която поне досега нищо не оправдаваше.

Хаджина Елизундо още не беше споменала за този човек на Анри д'Албаре. Връзките му с банката не можеха да бъдат други освен делови. А за сделките на Елизундо, естеството на които впрочем тя не познаваше, не беше ставало никога въпрос при техните разговори. Така, че младият офицер не знаеше не само за връзките, които съществуваха

между банкера и Николас Старкос, но и между този капитан и храбрата жена, чийто живот той бе спасил в сражението при Хайдари и която му бе известна под единственото име Андроника.

Но както Хаджина, така и Ксарис на няколко пъти бе имал случай да види и приеме Николас Старкос в банката на Страда Реале. И той като девойката изпитваше същите чувства на отвращение към него. Но, тъй като по природа беше силен и решителен човек, тези чувства при него се изразяваха по друг начин. Докато Хаджина Елизундо отбягваше каквато и да била среща с този човек, Ксарис по-скоро търсеше среща, при условие, че „ще може да му разбие мутрата“, както той открито се изразяваше.

„Разбира се, аз нямам това право – казваше си той, – но и това ще стане може би!“

От всичко това следваше, че новото посещение на капитана на „Кариста“ при банкера Елизундо не беше приятно нито на Ксарис, нито на младото момиче. Напротив. Затова и двамата почувствуваха облекчение, когато след разговор, от който нищо не бяха могли да доловят, Николас Старкос си тръгна и пое към пристанището.

Цял час Елизундо остана затворен в кабинета си. Не го чуваха дори да се помръдне. Но заповедта му беше категорична: нито дъщеря му, нито Ксарис можеха да влязат при него, ако изрично не ги повикаше. И тъй като посещението на Старкос беше продължило този път много дълго, тревогата им бе нараствала с всяка измината минута.

Изведнъж се чу звънецът на Елизундо – разнесе се плах звън, като на неуверена ръка.

Ксарис отвърна на повикването, отвори вратата, която беше вече отключена и се озова пред банкера.

Елизундо седеше все тъй в креслото си, почти потънал в него, с вид на човек, който току-що е водил голяма борба със самия себе си. Той вдигна глава, погледна Ксарис, сякаш с мъка го разпозна, прекара ръка по челото си и произнесе с глух глас:

– Хаджина?

Ксарис кимна утвърдително и излезе. Миг след това девойката се озова пред баща си. Веднага, без никакво предисловие, но със сведени очи, Елизундо ѝ каза със задавен от вълнение глас:

– Хаджина, трябва ... трябва да се откажеш ет брака си с Анри д'Албаре!

– Какво приказвате, татко!... – извика девойката, която този удар засегна право в сърцето.

– Трябва, Хаджина! – повтори Елизундо.

– Татко, ще ми кажете ли защо си вземате обратно думата, която бяхте дали на мен и на него? – запита девойката. – Не съм свикнала да оспорвам вашите решения, знаете това и този път не ще ги оспоря, каквито и да са те!... Но, все пак няма ли да ми кажете причината, поради която трябва да се откажа от брака си с Анри д'Албаре?

– Защото трябва, Хаджина ... трябва да станеш жена на друг! – промълви Елизундо.

Дъщеря му чу думите му, макар че ги бе произнесъл много тихо.

– На друг! – извика тя, засегната не по-малко от гози втори удар. – И кой е този друг?

– Капитан Старкос!

Този човек ... този човек!

Тези слова се изтръгнаха неволно от устата на Хаджина, която се хвана за масата, за да не падне.

После, като последен изблик на бунт, който това решение предизвикваше в нея, тя каза:

– Татко, в това, което ми повелявате може би против волята си, има нещо, което не мога да си обясня? Тук има някаква тайна, която вие се колебаете да ми разкриете!

– Не ме питай за нищо – извика Елизундо – за нищо!

– За нищо? ... Татко! ... Тъй да бъде ... Но, ако приема, защото ви дължа послушание, да се откажа да стана жена на Анри д'Албаре ... дори и да умра?

Това ... не бих могла да се омъжа за Николас Старкос!... Невъзможно е да желаете наистина това.

– Трябва, Хаджина! – повтори Елизундо.

– Отнася се за моето щастие! – извика девойката.

– И за моята чест!

– Нима честта на един Елизундо може да зависи от някой друг освен от самия него? – запита Хаджина.

– Да ... от някой друг!... И този друг ... е Николас Старкос!

Като произнесе това, банкерът се изправи с безумен поглед, с разкрито лице, сякаш беше получил удар.

Пред тази гледка Хаджина си възвърна цялата твърдост. И все пак трябваше да направи усилие за да каже, оттегляйки се:

– Добре, татко!... Ще ви се подчиня!

Целият ѝ живот щеше да бъде съсипан, но тя бе разбрала, че в отношенията между банкера и капитала на „Кариста“ се криеше някаква

страшна тайна. Беше разбрала, че баща ѝ е в ръцете на тази отвратителна личност! Преклони се, пожертвува се! Честта на баща ѝ изискваше тази жертва!

Девојката се отпусна почти в несвяст в ръцете на Ксарис, който я отнесе в стаята ѝ. Тук той узна от нея зсичко, което се бе случило и от какво се бе съгласила да се откаже! И омразата му към Николас Старкос стана двойно по-силна!

Един час по-късно, както беше свикнал, Анри д'Албаре дойде в дома на банкера. Една от прислужниците му съобщи, че не е възможно да види Хаджина Елизундо. Тогава младият човек пожела да се види с банкера. Банкерът не можел да го приеме. Поиска да поговори с Ксарис. Ксарис не бил в банката. Анри д'Албаре се прибра в хотела си крайно разтревожен. Никога не му бяха отговаряли така. Той реши да отиде отново у Елизундо вечерта и зачака с дълбоко безпокойство.

В шест часа му предадоха едно писмо. Погледна адреса и позна, че бе написан собственоръчно от самия Елизундо. Писмото съдържаше само тези редове:

„Моля господин Анри д'Албаре да счита за недействителни всички уговорки по замисления между него и дъщерята на банкера Елизундо брак. Поради причини, с които господин Анри д'Албаре няма нищо общо, тази женитба не може да стане и затова моля господин Анри д'Албаре да преустанови посещенията си в банката.“

Първоначално младият офицер нищо не разбра от това, което токущо бе прочел. После препрочете писмото... Беше поразен. Какво се беше случило у Елизундо? Защо този обрат? Предната вечер беше посетил този дом, където се извършваха пригответленията за сватбата му! Банкерът се бе държал с него както винаги! А що се отнася до девојката, по нищо не личеше чувствата и да са се променили.

„Но все пак писмото не е подписано от Хаджина! – повтаряше си той. Подписано е от Елизундо!... Не. Хаджина не е знаела, не знае това, което баща ѝ ми е написал!... Променил е плановите си без нейно знание!... Но защо?... Не съм дал никакъв повод, който би могъл да... А! Ще узная коя е причината, която се възправя между мен и Хаджина!“

И понеже не го приемаха вече в къщата на банкера, той му писа, че „имал пълното право да узнае причините, поради които се отменя този брак тъкмо в навечерието на сключването му“.

Писмото му остана без отговор. Написа друго, трето – същото мълчание.

Тогава се обърна към Хаджина Елизундо. Умоляваше я в името на любовта им да му отговори, дори това да означава, че отказва да го види когато и да било! Никакъв отговор.

Допустимо е писмото да не е стигнало до девойката. Поне така си каза Анри д'Албаре. Познаваше достатъчно характера ѝ, за да бъде уверен, че би му отговорила.

Тогава отчаяният млад офицер се помъчи да се ви ди с Ксарис. Не се откъсна от Страда Реале. Обикаляше с часове около банката. Напрасно. Ксарис, подчинявайки се вероятно на нарежданията на банкера или може би на молбата на Хаджина, не излизаше вече навън.

В такива напрасни опити преминаха 24 и 25 октомври. Изпълнен с неопикуема тревога, Анри д'Албаре мислеше, че е достигнал върха на страданието!

Той се лъжеше.

И наистина на 26-и се разнесе една вест, която му нанесе още по-страшен удар.

Не само че бракът му с Хаджина Елизундо беше отменен – нещо, което целият град вече знаеше, – но Хаджина Елизундо щеше да се омъжи за друг!

Анри д'Албаре беше съсипан, когато научи тази новина. Не той, а друг щеше да стане мъж на Хаджина.

– Ще узная кой е този човек! – извика той. – Който и да е той, ще го открия! Ще отида при него! Ще му говоря и той ще трябва непременно да ми отговори.

Младият офицер скоро научи кой е неговият съперник. И наистина видя го, когато той влезе в банката, тръгна след него, когато излезе, проследи го тайно до пристанището, където до кея го чакаше лодката му, видя го, когато се качи на кораба, хвърлил котва на около половин кабел от брега.

Той беше Николас Старкос, капитанът на „Кариста“.

Това стана на 27 октомври. Анри д'Албаре получи гочни сведения, че женитбата на Николас Старкос с Хаджина Елизундо ще стане много скоро, защото се правеха трескави приготовления. Венчавката беше предвидена да се извърши в църквата „Свети Спиридон“ на 30 октомври, сиреч в същия ден, определен по-рано за женитбата с Анри д'Албаре. Само че сега женихът не беше той, а този капитан, който идваше кой знае откъде и щеше да отиде незнайно къде!

Обзет от ярост, която не можеше повече да овладява, Анри д'Албаре беше решил да предизвика Николас Старкос, да отиде при него дори пред самия олтар. Ако не го убиеше, щеше сам да бъде убит, но поне щеше да се свърши с това непоносимо положение!

Напразно си повтаряше, че женитбата се извършва само със съгласието на Елизундо! Напразно си казваше, че единствен баща ѝ се разпоглеждаше с ръката на Хаджина!

„Да, но това става против волята ѝ! Оказват давление върху нея, за да се съгласи да приеме този човек! Тя се жертвува!“

На 28 октомври Анри д'Албаре се опита да се срещне с Николас Старкос. Дебнеше го при слизането му на пристанището, дебнеше го и при входа на банката. Напразно! А след два дни този отвратителен брак щеше да бъде сключен – два дни, през които младият офицер направи всичко възможно, за да се срещне с Хаджина или да се озове лице с лице с Николас Старкос!

Но на 29-и, към шест часа вечерта, се случи нещо неочаквано, което ускори развързката на това положение.

През следобеда се пръсна слух, че банкерът е получил удар.

И наистина два часа по-късно Елизундо беше мъртъв.

## VIII. ДВАЙСЕТ МИЛИОНА, ПОСТАВЕНИ НА КАРТА

Никой не можеше още да предвиди какви щяха да бъдат последиците от това събитие. Когато узна за случилото се, Анри д'Албаре си помисли естествено, че тези последствия ще бъдат благоприятни за него. Във всеки случай това означаваше, че поне женитбата на Хаджина Елизундо щеше да бъде отложена. Макар че девойката навярно беше потънала в дълбока скръб, младият офицер не се поколеба да отиде в дома на Страда Реале, но не можа да види нито Хаджина, нито Ксарис. Оставаше му само едно – да чака.

„Ако Хаджина се е съгласила да се омъжи за този капитан Старкос – мислеше си той – само за да се подчини на бащината си воля, то сега, след като баща ѝ е мъртъв, този брак няма защо да стане!“

Това разсъждение беше правилно. Оттам и съвсем естественият извод, че ако сега шансовете на Анри д'Албаре бяха нараснали, то шансовете на Николас Старкос бяха намалели.

Така че няма защо да се учудваме, ако още на следния ден на борда на кораба, по инициатива на Скопелос, се състоя един разговор по този въпрос между него и капитана на „Кариста“.

Именно помощник-капитанът на „Кариста“ се бе върнал на борда на кораба към десет часа сутринта и бе донесъл вестта за смъртта на Елизундо – вест, която бе предизвикала голям шум в града.

Можеше да се помисли, че още при първите думи на Скопелос Николас Старкос ще избухне в гняв. Нищо подобно. Капитанът умееше да се владее и не обичаше да се ядосва пред свършения факт.

– А! Елизундо е умрял? – каза просто той.

– Да ... Умрял!

– Да не би да се е самоубил? – добави полугласно Николас Старкос, сякаш говореше на себе си.

– Не – отвърна Скопелос, който бе чул разсъждението на капитана – не! Лекарите са установили, че банкерът Елизундо е умрял от удар...

– Изведнъж ли?...

– Почти. Загубил веднага съзнание и не можал да произнесе нито дума, преди да почине.

– По-добре, че е станало така, Скопелос!

– Безспорно, капитане, особено ако аркадийската сделка е вече



свършена.

– Напълно – отвърна Николас Старкос – Полиците ни бяха шконтинирани и сега ти можеш да получиш срещу тези пари в брой товара от пленници.

– Ех, дявол да го вземе, време беше! – извика помощник-капитанът. – Добре, капитане, тази операция е завършена, ами другата?

– Другата ли? – отвърна спокойно Николас Старкос. – И другата ще завърши така, както трябваше да завърши! Не виждам с какво се е променило положението! Хаджина Елизундо ще се подчини на покойния си баща и то по същите причини!

– Значи, капитане – поде Скопелос – вие нямате никакви намерения да изпуснете тази партия?

– Да я изпусна ли! – извика Николас Старкос с тон, който показваше непоколебимата му воля да се справи с всички пречки. – Слушай, Скопелос, мислиш ли, че на света би се намерил човек, дори един-единствен, който ще реши да си затвори ръката, когато трябва само да я отвори, за да паднат в нея двадесет милиона?

– Двадесет милиона! – повтори Скопелос, като се усмихна, поклащайки глава. Да, тъкмо на двадесет милиона бях оценил богатството на нашия стар приятел Елизундо!

– Чисто богатство, ясно – продължи Николас Старкос – чието превръщане изцяло в пари може да стане незабавно.

– Щом станете негов притежател, капитане, защото сега цялото това богатство ще се падне на хубавата Хаджина...

– Която пък ще ми се падне на мен! Не се бой, Скопелос! Само с една дума мога да опозоря банкера, а дъщеря му ще държи повече на неговата чест, отколкото на богатството му, както преди смъртта му, така и след нея! Но, аз няма да кажа нищо, нямам какво да казвам! Давлението, което оказах върху баща й, сега ще оказвам върху нея! Тя ще бъде твърде много щастлива да донесе тези двадесет милиона в зестра на Николас Старкос и ако се съмняваш в това, Скопелос, тогава ти не познаваш капитана на „Кариста“.

Николас Старкос говореше с такава увереност, че неговият помощник, макар и не особено склонен да си прави илюзии, започна отново да вярва, че случилото се предния ден няма да попречи работата да стане. Щеше само да се позабави, нищо друго.

Но, колко щеше да продължи това забавяне – ето въпроса, който единствено занимаваше Скопелос и дори Николас Старкос, макар че той не искаше да признае това. На следния ден той не пропусна да

присъствува на погребението на богатия banker, което беше ушого скромно и събра малък брой хора. Тук се бе срещнал с Анри д'Албаре, но те си размениха само няколко погледа, нищо повече.

През първите пет дни след смъртта на Елизундо капитанът на „Кариста“ напразно се опитваше да се добере до Хаджина. Вратата на банката беше затворена за всички. Като, че ли банката беше умряла заедно с банкера.

Впрочем Анри д'Албаре не беше по-щастлив от Николас Старкос. Той не можа да се свърже с Хаджина нито лично, нито чрез писмо. Човек можеше да се запита дали девойката не е напуснала Корфу под закрилата на Ксарис, който не се появяваше никъде.

Междувременно капитанът на „Кариста“, далеч от мисълта да изостави намеренията си, постоянно повтаряше, че тяхното осъществяване е само отложено. Благодарение на него и на хитрите действия на Скопелос, на слуховите, които той умишлено пускаше, никой не се съмняваше в бъдещия брак между Николас Старкос и Хаджина Елизундо. Трябваше само да се изчака да мине определеното за траура време и може би също така финансовото положение на банката да бъде установено по реда.

Що се отнася до богатството, което банкерът оставяше, знаеше се, че то е огромно. Надуто естествено от махленските приказки и градските дърдорковци, то беше вече петократно преувеличено. Да, твърдяха, че Елизундо оставял не по-малко от сто милиона! И каква е само наследницата, тази млада Елизундо, и какъв щастливец е този Николас Старкос, комуто беше дадена ръката ѝ! В Корфу, в двете му предградия, та чак и в най-отдалечените селца на острова се говореше само за това! А и зяпачите се стичаха към Страда Реале. По липса на нещо по-интересно, искаха поне да погледат този прочут дом, където бяха влезли толкова пари и където навярно бяха останали също толкова много, тъй като съвсем малко от тях бяха излезли оттам.

Това богатство беше наистина огромно. То възлизаше на двайсет милиона, и то, както беше казал Николас Старкос при последния им разговор, богатство в ценности, които лесно можеха да бъдат превърнати в пари, а не богатство в недвижимо имущество.

Това откри и Хаджина Елизундо, а и Ксарис заедно с нея през първите дни след смъртта на банкера. Но, те неизбежно откриха и с какви средства беше натрупано това богатство. И действително Ксарис беше достатъчно обигран в банковите сделки, за да може да си даде сметка за миналото па банката, когато вече имаше на свое разположение

счетоводните книги и документите ѝ. Без съмнение Елизундо е имал намерение по-късно да ги унищожи, но смъртта го бе изненадала. Те бяха тук. И сами говореха за себе си.

Хаджина и Ксарис сега знаеха твърде много откъде бяха дошли тези милиони! Ясно им беше от какви долни спекулации, от какви нещастия бе натрупано това богатство! Ето, значи, как и защо Николас Старкос е държал в ръцете си Елизундо! Той е бил негов съучастник! Можел е да го опозори само с една дума! А после, ако му е било по-изгодно да изчезне, никой не би могъл да открие следите му! И бе принудил бащата да плати за мълчанието му, като му бе изтръгнал дъщерята!

– Негодник! Негодник! – викаше Ксарис.

– Мълчи! – отвръщаше Хаджина.

И Ксарис млъкваше, защото чувствуваше, че думите му ще засегнат не само Николас Старкос!

И все пак развръзката на това положение нямаше да закъснее. Впрочем Хаджина Елизундо трябваше да се заеме лично с ускоряването на тази развръзка, нещо, което беше от общ интерес.

На шестия ден след смъртта на Елизундо, към седем часа вечерта, Николас Старкос, когото Ксарис чакаше при стълбите на кея, беше помолен да дойде незабавно в банката.

Би било твърде пресилено да се каже, че тази покапа бе направена с любезен тон. В тона на Ксарис не личеше никаква вежливост, а в гласа му – никаква при-ветливост, когато посрещна капитана на „Кариста“. Но, Николас Старкос не беше човек, който можеше да се развълнува от такива дребни работи и последва Ксарис до банката, където бе веднага въведен.

За съседите, които видяха Николас Старкос да влиза в този дом, така упорито затворен дотогава, нямаше вече никакво съмнение, че шансовете бяха на негова страна.

Николас Старкос завари Хаджина Елизундо в кабинета на баща си. Тя беше седнала зад писалището, върху което се виждаха много книжа, документи и книги. Капитанът разбра, че девойката навярно вече е в течение на работите на банката – и не се мамеше. Но, дали бе узнала за връзките, които банкерът е имал с пиратите на Архипелага, ето какво се питаше Николас Старкос.

При влизането на капитана, Хаджина Елизундо стана – а това я избавяше от задължението да му предложи да седне – и направи знак на Ксарис да ги остави сами. Беше облечена в траур. Строгото ѝ лице, умерените ѝ от безсъние очи, цялото ѝ същество показваха голяма

физическа отпадналост, но никакво морално униние. През този разговор, който щеше да има такива важни последици за всички, за които щеше да стане въпрос в него, спокойствието ѝ не биваше да я напусне нито за миг.

– Ето ме, Хаджина Елизундо – каза капитанът – на вашите заповеди съм. Защо изпратихте да ме повикат?

– По две причини, Николас Старкос – отвърна девойката, която искаше да върви право към целта. – Най-напред бих искала да ви кажа, че трябва да считате за отменен замисления между нас брак, който моят баща ми бе наложил, знаете добре това.

– А пък аз ще се огранича да отговоря – възрази хладно Николас Старкос, че като говори така, Хаджина Елизундо може би не е помислила за последиците от своите думи.

– Помислила съм – отвърна девойката – и вие разбирате, че решението ми е безвъзвратно, тъй като няма какво повече да узнавам за естеството на сделките, които банката „Елизундо“ е сключвала с вас и вашите хора, Николас Старкос!

Капитанът на „Кариста“ посрещна с голямо неудоволствие този много ясен отговор. Безспорно той очакваше, че Хаджина Елизундо в подходяща форма ще му съобщи официално, че скъсва с него, но също така разчиташе да сломи съпротивата ѝ, като ѝ разкрие какъв е бил баща ѝ и какви са били връзките му с него. А ето, че тя знаеше всичко. Може би най-доброто му оръжие бе пречупено в ръката му. Все пак той не се сметна за обезоръжен и продължи с малко ироничен тон:

– И тъй, вие знаете от какво естество са сделките на банката „Елизундо“ и държите такъв език, след като го знаете?

– Държа и ще държа такъв език, Николас Старкос, защото мой дълг е да държа такъв език!

– Трябва ли тогава да смятам – отвърна Николас Старкос – че капитан Анри д'Албаре...

– Не намесвайте името на Анри д'Албаре във всичко това! – живо възрази Хаджина.

После, като се поовладя и за да предотврати всякакво друго предизвикателство, тя добави:

– Много добре знаете, Николас Старкос, че капитан д'Албаре никога няма да приеме да се свърже с дъщерята на банкера Елизундо!

– Трудно ще може да бъде убеден!

– Това ще бъде само честност от негова страна!

– Защо?

– Защото човек не се жени за една богата наследница, чийто баща е бил banker на пиратите! Не! Един честен човек не може да приеме богатство, придобито по позорен начин!

– Но – поде Николас Старкос – струва ми се, че разговаряме тук за неща, напълно чужди на въпроса, който трябва да се разреши!

– Този въпрос е решен!

– Позволете ми да забележа, че Хаджина Елизундо трябваше да се омъжи за капитан Николас Старкос, а не за капитан Анри д'Албаре! Смъртта на баща ѝ не би трябвало да промени намеренията ѝ, така както не е променила моите!

– Подчиних се на баща си – отвърна Хаджина, – подчиних му се, без да знам нищо за причините, които го принуждаваха да ме пожертвува! Сега знам, че подчинявайки му се, спасявах честта му!

– Добре, но ако знаете ... – започна Николас Старкос.

– Знам – поде Хаджина, като го прекъсна – знам, че именно вие, неговият съучастник, го въвлякохте в тези отвратителни сделки, че благодарение на вас тези милиони влязоха в банката, почтена дотогава! Знам, че навярно сте го заплашили да разкриете публично безчестието му, ако откаже да ви даде дъщеря си! Всъщност нима сте могли да помислите и за миг, Николас Старкос, че съм се съгласила да се омъжа за вас по друга причина, а не единствено за да се подчиня на баща си?

– Добре, Хаджина Елизундо, не бих могъл да ви кажа нищо повече от това, което знаете! Но, ако сте били загрижена за честта на баща си, докато беше още жив, то би следвало да бъдете не по-малко загрижена и след смъртта му и ако упорствувате да не удържите поетите към мен ангажименти ...

– Ще кажете всичко, Николас Старкос! – извика девойката с такова изражение на отвращение и презрение, че червенина заля челото на беззочливата личност.

– Да ... всичко! – отвърна той.

– Няма да го направите, Николас Старкос!

– А защо?

– Ще обвините сам себе си!

– Да обвиня сам себе си, Хаджина Елизундо! Нима мислите, че съм сключвал тези сделки под собственото си име? Нима си представяте, че именно Николас Старкос кръстосва Архипелага и търгува с военнопленници? Не! Ако проговоря, аз няма да се изложа, а ако ме принудите, ще проговоря!

Девойката погледна капитана право в лицето. Очите ѝ, изпълнени

със смелостта на честността, не се сведоха пред неговите, колкото и страшни да бяха те.

– Николас Старкос – поде отново тя – бих могла да ви обезоръжа само с една дума, защото не от симпатия или любов към мен настоявахте за този брак! А чисто и просто, за да станете притежател на богатството на моя баща! Да, бих могла да ви кажа: вие искате единствено тези милиони!... Добре тогава, ето ви ги!... Вземете ги!... И си вървете!... И повече никога да не ви видя!... Но, няма да кажа това, Николас Старкос!... Тези милиони, които аз наследявам... вие няма да ги имате!... Ще ги запазя за себе си!... Ще ги използвам, както ми е угодно!... Не, няма да ги имате!... А сега напуснете тази стая!... Напуснете този дом!... Вървете си!

Протегнала ръка, вдигнала гордо глава, Хаджина Елизундо сякаш проклинаше капитана, както Андроника го беше проклела преди няколко седмици на прага на бащината му къща. Но ако тогава беше отстъпил пред жеста на майка си, този път Николас Старкос пристъпи решително към девойката.

– Хаджина Елизундо – произнесе той с нисък глас – да, тези милиони ми трябват!... По един или друг начин, те ми трябват! И ще ги имам!

– Не!... По-скоро ще ги унищожа, по-скоро ще ги хвърля във водите на залива! – отвърна Хаджина.

– Ще ги имам, казвам ви!... Искам ги!

Николас Старкос беше сграбчил девойката за ръката. Гневът замъгляваше съзнанието му. Той не се владееше вече. Погледът му потъмня. Способен беше да я убие!

Всичко това премина за миг през съзнанието на Хаджина Елизундо. Да умре! Какво значение имаше сега това! Смъртта не би я изплашила никак! Но, енергичната девойка беше отредила друго за себе си ... Беше се обрекла да живее.

– Ксарис! – извика тя.

Вратата се отвори. Ксарис се появи.

– Ксарис, изгони този човек!

Николас Старкос няма време да се обърне, когато две железни ръце го сграбчиха. Дъх не можеше да си поеме. Искаше да говори, да вика ... Но, не беше в състояние, както не беше в състояние да се изтръгне от тази страшна прегръдка. А след това съвсем разнебитен, полузадушен, неспособен да крещи, той бе стоварен пред вратата на къщата.

Тогава Ксарис изрече само тези думи:

– Няма да ви убия, защото тя не ми каза да ви убия! Но, когато ми

каже това, ще го сторя!

И затвори вратата.

В този час улицата беше пуста. Никой не беше видял това, което бе станало – че Николас Старкос току-що бе изгонен от дома на банкера Елизундо. Но, го бяха видели, че влиза, а това беше достатъчно. Затова, когато Анри д'Албаре научи, че съперникът му е бил приет там, където него отказаха да го приемат, той си помисли като всички, че капитанът на „Кариста“ бе останал годеник на Хаджина Елизундо.

Какъв удар беше това за него! Николас Старкос приет в този дом, достъпът до който на него му бе категорично забранен! В първия момент изпита желание да прокълне Хаджина, а и кой ли на негово място не би го сторил?

Но, Анри д'Албаре съумя да се овладее, любовта му наистина надмогна гнева му и макар че наглед всичко беше против девойката, той се провикна:

– Не! Не! ... Това е невъзможно! ... Тя ... на този човек! ... Това не може да бъде! ... Не може да бъде!

Междувременно, въпреки заканите, които бе отправил към Хаджина Елизундо, Николас Старкос, след като размисли, бе решил да мълчи. Каза си, че няма да разкрива нищо от тайната, която тежеше върху живота на банкера. Това му даваше свобода на действие и винаги можеше да го направи по-късно, ако обстоятелствата го наложат.

Така се уговориха двамата, Скопелос и той. Старкос не скри от помощник-капитана на „Кариста“ нищо от това, което се бе случило при посещението му у Хаджина Елизундо. Скопелос одобри решението му да се въздържа и да не казва нищо, като все пак отбеляза, че работите вземат неблагоприятен за техните планове обрат. Най-много го тревожеше обстоятелството, че наследницата не бе пожелала да купи мълчанието им, като им отстъпи наследството! Защо? Всъщност нищо не можеше да разбере.

През следващите дни, чак до 12 ноември, Николас Старкос не напусна кораба си дори само за час. Обмисляше, комбинираше различни средства, които можеха да го изведат до целта му. Впрочем той разчиташе малко и на щастливия случай, който винаги му бе помагал в негово-то мерзко съществуване ... Но, този път напразно разчиташе на него.

От своя страна Анри д'Албаре също живееше настрана. Не считаше, че трябва да възобнови опитите си да види девойката. Но, не губеше надежда.

На 12 ноември вечерта в хотела донесоха едно писмо за него.

Някакво предчувствие му подсказа, че писмото е от Хаджина Елизундо. Отвори го и погледна подписа: не се бе излъгал. Това писмо съдържаше само няколко реда, написани от ръката на девойката. То гласеше:

„Анри, Смъртта на баща ми възвърна свободата ми, но вие трябва да се откажете от мен! Дъщерята на банкера Елизундо не е достойна за вас! Никога няма да стана жена на Николас Старкос, един мерзавец! Но, не мога да стана и ваша жена, жена на един честен човек! Простете ми и сбогом!

Хаджина Елизундо“

Когато прочете писмото, без да губи време за размисляне, Анри д'Албаре изтича до дома на Страда Реале...

Но, къщата беше затворена, пуста, сякаш Хаджина Елизундо я беше напуснала със своя верен Ксарис, за да не се върне никога.



## IX. АРХИПЕЛАГЪТ В ПЛАМЪЦИ

Остров Хиос е разположен в Егейско море на запад от Смирненския залив, близо до брега на Мала Азия. Заедно с Лесбос на север и Самос на юг той спада към Спорадските острови, разположени в източната част на Архипелага. Има почти четиридесет мили обиколка. Планината Илиас, най-високата му точка, се издига на две хиляди и петстотин стъпки над морското равнище.

По-важните градове на този остров са Волисос, Питие, Делфини, Левкония, Кавкаса, но Хиос е най-значителният от тях и негов главен град. Именно тук, на 30 октомври 1827 година, полковник Фавие беше стоварил на брега един малък експедиционен корпус, който се състоеше от седемстотин редовни войници, двеста конника, хиляда и петстотин нередовни войници, наети от самите хиосци, а също така и десет гаубици и десет топа.

Намесата на великите сили, след битката при Наварин, все още не беше разрешила окончателно гръцкия въпрос. Англия, Франция и Русия искаха на новата държава да се определят онези граници, до които се бе разпростряло въстанието.

А това решение не допаднаше никак на гръцкото правителство. То настояваше за цяла континентална Гърция, а така също и за Крит и Хиос, необходими за нейната независимост. Така че докато Мяулис се зае с Крит, Дукас – с континенталната част, Фавие дебаркира в Мавролимани на остров Хиос.

Естествено гръците искаха да отнемат от турците този чудесен остров, великолепен скъпоценен камък от огърлицата на Спорадите. Той има най-ведрото небе от цяла Мала Азия. Чуден климат, без прекомерни горещини, без изключителни студове. Повеите на умерен морски бриз го разхлаждат и го превръщат в най-здравословния от островите на Архипелага. В един химн, който приписват на Омир – а Хиос претендира, че той е едно от чедата му – поетът го нарича „много тлъст“. В западната му част се произвеждат прекрасни вина, които могат да съперничат на най-хубавите вина в древността, и мед, който по нищо не отстъпва на прочутия мед от планината Химет. В източния му край растат портокали и лимони, чиято известност достига чак до Западна Европа. На юг е покрит с различни видове сакъзови дървета, от които се добива много ценна дъвка, голямо богатство за острова, много използвана в

медицината и изкуството. Най-сетне в този благословен от боговете земен кът, освен смокини, фурми, бадеми, нарове и маслинови дървета, растат и най-красивите видове храсти в южните области на Европа.

И тъй, гръцкото правителство искаше да включи този остров в пределите на новата държава. Именно затова смелият Фавие, въпреки всички огорчения, причинени му от тези, заради които бе дошъл да пролива кръвта си, се беше заел да го завладее.

Междувременно през последните месеци на тази година турците не бяха престанали с кланетата и грабежите по целия гръцки полуостров и то в навечерието на пристигането на Капо д'Истрия в Навплион. Идваването на този дипломат трябваше да сложи край на вътрешните борби между гърците и да съсредоточи властта в ръцете на един-единствен човек. Но, макар че Русия обяви война на султана шест месеца по-късно и по този начин спомогна за създаването на новата държава, Ибрахим продължаваше да държи средната част на Пелопонес и крайбрежните му градове. И при все че осем месеца по-късно, на 6 юли 1828 година, той се готвеше да напусне страната, на която бе причинил толкова зло, а през септември същата година на гръцка земя не трябваше да остане нито един египтянин, неговите диви орди щяха да продължат да опустошават още известно време Пелопонес.

Но, тъй като турците и техните съюзници все още държаха някои от крайбрежните градове, както в Пелопонес, така и в Крит, не бива да се изненадваме, че много пирати кръстосваха моретата около тях. Те причиняваха големи щети на търговските кораби, които сновяха от остров на остров, макар че командирите на гръцките флотилии, Мяулис, Канарис, Цамадос и други, непрестанно ги преследваха. Но, тези корсари бяха многобройни и неуморими и в тези води нямаше вече никаква сигурност. От Крит до Лесбос и от Родос до Евбея Архипелагът беше в пламъци.

Най-сетне дори в самия Хиос тези банди, съставени от измета на всички нации, разбойничествуваха във водите около острова и подпомогнаха пашата, затворен в крепостта, обсадата на която полковник Фавие започваше при много лоши условия.

Спомняме си, че търговците от Йонийските острови, изплашени от това положение, обхванало цялото източно Средиземноморие, се бяха сдружили, за да въоръжат един корвет, предназначен за борба с пиратите. И така преди пет седмици „Сифанта“ беше тръгнала от Корфу, за да отиде във водите на Архипелага. Две-три схватки, които бяха приключили щастливо за нея, пленяването на няколко кораба, с право

заподозрени, бяха вдъхнали смелост на екипажа ѝ да продължи решително своето дело. Проявил се неведнъж във водите край островите Псара, Скирос, Кеа, Лимнос, Парос, Санторин, нейният капитан Страдена изпълняваше задачата си с не по-малко смелост, отколкото щастие. Само, че още не беше срещнал този неуловим Сакратиф, чиято поява бележеше винаги най-кръвави грабежи. Често се говореше за него, но никога не бяха го виждали.

Преди не повече от петнадесетина дни, около 13 ноември, „Сифанта“ беше забелязана близо до Хиос. През този ден пристанището на острова дори прие една от неговите плячки и Фавие бързо се разправи с този екипаж от пирати.

Но, оттогава нямаше никаква вест от корвета. Никоой не можеше да каже в момента в кои води преследваше пиратите на Архипелага. Дори се безпокояха за неговата участ. И наистина в тези осеяни с острови води и следователно с удобни за престой места рядко се случваше да изминат няколко дни, без да бъде забелязана „Сифанта“.

Именно така стояха нещата, когато на 27 ноември Анри д'Албаре пристигна в Хиос, осем дни след като беше напуснал Корфу. Беше дошъл да се присъедини към бившия си командир, за да продължи борбата срещу турците.

Изчезването на Хаджина Елизундо беше за него страшен удар. И така, девойката отблъскваше Николас Старкос като негодник, недостоеен за нея, но отказваше да стане жена и на този, когото беше вече приела, защото се считаше недостойна за него! Каква тайна се криеше във всичко това? Къде трябваше да се търси тя? В нейния личен живот ли, толкова спокоен, толкова чист? Не, разбира се! Дали пък не в живота на баща ѝ? Но какво общо можеше да има между банкера Елизундо и капитан Николас Старкос?

Кой би могъл да отговори на тези въпроси? Банката беше затворена. Ксарис навярно я беше напуснал заедно с девойката. А Анри д'Албаре можеше да разчита единствено на него, за да разкрие тайните на семейство Елизундо.

Тогава му хрумна да претърси град Корфу, а след това целия остров. Може би Хаджина беше потърсила убежище в някое неизвестно място? И наистина има не малко села, пръснати по целия остров, където човек лесно може да намери сигурно убежище. За онзи, който иска да избяга от света и да бъде забравен, Веница, Агия Дека, Левкимни и още двамайсет други села предлагат спокойно уединение. Анри д'Албаре се втурна по всички пътища, потърси и в най-затънтените колиби някаква

следа от девойката. Но, не откри нищо.

Тогава едно указание го наведе на предположението, че Хаджина Елизундо беше напуснала остров Корфу. И действително в малкото пристанище Алипа, в северозападната част на острова, му казаха, че една лека сперонара наскоро бе отплувала, след като бе чакала двама пасажери, за чиято сметка била тайно наета.

Но това беше твърде неясно указание. Впрочем някои съвпадения на случки и дати скоро породиха у младия офицер нови опасения.

Когато се завърна в Корфу, Анри д'Албаре узна, че „Кариста“ също беше отплувала от пристанището. И най-тежкото беше, че бе заминала в същия ден, в който и Хаджина Елизундо беше изчезнала. Трябваше ли да търси някаква връзка между тези две случки? Да не би девойката и Ксарис да са били подмамани в някаква клопка и да са били отвлечени? Дали Хаджина не се намирал в ръцете на капитана на „Кариста“?

Тази мисъл разкъса сърцето на Анри д'Албаре. Но какво да се прави? В кой край на света да търси Ни-колас Старкос? Всъщност какъв беше този авантюрист? Дошла кой знае откъде, отплувала кой знае накъде, на „Кариста“ с право можеше да се гледа като на подозрителен кораб. Все пак, когато се овладя, младият офицер отхвърли далеч тази мисъл. Щом Хаджина Елизундо заявяваше, че е недостойна за него, щом не искаше дори да го види, какво по-естествено от това да се приеме, че по своя воля се бе оттеглила под закрилата на Ксарис?

Добре, но ако беше така, Анри д'Албаре щеше да намери начин да я открие. Може би патриотизмът я беше подтикнал да вземе участие в борбата, от която зависеше съдбата на нейната страна? Може би бе пожелала да предостави за нуждите на Войната за независимост това огромно богатство, с което бе свободна да разполага, както ѝ е угодно? Защо да не е последвала примера на Бубулина, Модена, Андроника и толкова други, към които изпитваше безпределно възхищение?

За това и Анри д'Албаре, напълно убеден, че Хаджина Елизундо не е вече в Корфу, реши да заеме отново мястото си сред филелините. Полковник Фавие беше в Хиос със своите редовни части. Той реши да се присъедини към него. Напусна Йонийските острови, прекоси Северна Гърция, премина Патраския и Лепанския залив, отплува от Егинския залив, на няколко пъти успя да се измъкне не без мъка от пиратите, които кръстосваха водите около Цикладските острови, и пристигна в Хиос.

Фавие посрещна сърдечно младия офицер, което показваше колко високо го цени. Този смел войник виждаше в него не само верен другар по оръжие, но и предан приятел, на когото можеше да довери своите

грижи, а те не бяха малки. Недисциплинираността на нередовните войници, които представляваха значителна част от експедиционния корпус, малката и дори неизплатена заплата на войниците, неприятностите, предизвикани от самите хиосци, всичко това забавяше и пречеше на действията му.

Междувременно обсадата на хиоската крепост беше започнала. Все пак Анри д'Албаре беше пристигнал достатъчно навреме, за да вземе участие в землените работи. На два пъти съюзените сили наредиха на полковник Фавие да прекъсне подготовката за обсадата; открито поддържан от гръцкото правителство, полковникът не се съобрази ни най-малко с тези заповеди и продължи невъзмутимо своето дело.

Скоро тази обсада се превърна в нещо като блокада, но толкова недостатъчно плътна, че обсадените продължаваха да получават хранителни и бойни припаси.

Все пак може би Фавие щеше да успее да превземе крепостта, ако войската му, от ден на ден все по-отслабена от глада, не се бе пръснала из острова да граби, за да се изхрани. Именно при това положение на нещата една турска ескадра, съставена от пет кораба, успя да форсира хиоското пристанище и да подсили турския гарнизон с още две хиляди и петстотин души. Наистина скоро след това Мяулис се пойви със своята ескадра, за да се притече на помощ на полковник Фавие, но беше вече много късно и трябваше да се оттегли.

Заедно с гръцкия адмирал бяха пристигнали и няколко кораба, натоварени с доброволци, предназначени да подсилят експедиционния корпус в Хиос.

Към тях се бе присъединила и една жена.

След като се бе сражавала до последния момент срещу войниците на Ибрахим в Пелопонес, Андроника, която бе взела участие във войната от самото ѝ начало, сега искаше да участва и на нейния край. Затова беше дошла в Хиос, решена, ако трябва, да загине на този остров, който гърците искаха да присъединят към своята нова държава. Това щеше да бъде нещо като отплата за злото, което нейният недостоен син бе сторил по тези места при ужасните кланета през 1822 година.

Тогава султанът беше произнесъл следната страшна присъда срещу Хиос: огън, меч, робство. Капитан-паша Кара-Али бе натоварен с изпълнението ѝ. И той я изпълни. Кръвожадните му орди бяха стоварени на острова. Всички мъже над двадесет години и всички жени над четиридесет бяха безмилостно изклани. Останалите щяха да бъдат продадени като роби по пазарите на Смирна и Северна Африка. Целият остров бе

подложен на огън и сеч от тридесет хиляди турци. Двадесет и три хиляди хиосци бяха избити. Четиридесет и седем хиляди бяха определени да бъдат продадени като роби.

Именно тогава се намеси Николас Старкос. Хората му и той, след като бяха взели участие в кланетата и грабежите, станаха главни посредници в тази позорна търговия, която предоставяше цялото това човешко стадо на османската алчност. Корабите на този ренегат бяха използвани за пренасянето на хилядите клетници до малоазийските и африканските брегове. При тези отвратителни сделки Николас Старкос се свърза с банкера Елизундо. От тях бяха извлечени огромни печалби, по-голямата част от които се падна на бащата на Хаджина.

А Андроника предостатъчно знаеше какво участие бе взел Николас Старкос в хиоските кланета, каква роля бе играл при тези страшни обстоятелства. Затова бе пожелала да дойде тук, където биха я прокълнали стократно, ако узнаеха, че е майка на този негодник. Струваше й се, че да се бий на този остров, да пролива кръвта си за делото на хиосци, би било нещо като отплата, като върховно изкупление на престъпленията на нейния син.

Но, щом беше дошла в Хиос, невъзможно беше да не се срещне някой ден с Анри д'Албаре. И наистина, малко след пристигането си на 15 януари, Андроника се озова неочаквано пред младия офицер, който я бе спасил на бойното поле при Хайдари.

Тя се спусна към него с разтворени обятия и извика:

– Анри д'Албаре!

– Вие!... Андроника!... Вие!... – възкликна младият офицер. – Вие!... Да ви намеря отново тук!

– Да! – отвърна тя. – Мястото ми не е ли там, където трябва още да се борим срещу потисниците?

– Андроника – отвърна Анри д'Албаре, – бъдете горда със страната си! Бъдете горда с нейните чеда, които я бранеха като вас! Скоро няма да остане нито един турски войник на гръцка земя!

– Знам това, Анри д'Албаре и дано бог ме запази до този ден!

И тогава Андроника трябваше да разкаже как бе протекъл животът ѝ, откакто двамата се бяха разделили след битката при Хайдари. Разказа за пътуването до родния си край Мани, който бе пожелала да види още веднаж, за завръщането си в пелопонеската армия и накрая за пристигането си в Хиос.

На свой ред Анри д'Албаре ѝ разправи при какви обстоятелства бе отишъл в Корфу, за отношенията си с банкера Елизундо, за своята

уговорена и отменена женитба, за изчезването на Хаджина, която той все още се надяваше един ден да открие.

– Да, Анри д'Албаре – отвърна Андроника – макар, че не знаете каква тайна тежи върху живота на тази девойка, все пак тя си остава достойна за вас! Вие ще я видите отново и двамата ще бъдете щастливи, както и заслужавате това!

– Кажете ми, Андроника – запита Анри д'Албаре – познавахте ли банкера Елизундо?

– Не – отвърна Андроника. – Откъде бих могла да го познавам и защо ми задавате този въпрос?

– Защото, когато на няколко пъти съм споменавал вашето име пред него, отвърна младият офицер – то винаги е привличало по твърде странен начин вниманието му. Един ден ме попита дали знам какво е станало с вас, след като сме се разделили.

– Не го познавам, Анри д'Албаре, дори не съм чувала никога името на банкера Елизундо.

– Тогава тук има някаква загадка, която не мога да си обясня и която навярно никога няма да бъде разкрита, защото Елизундо го няма вече!

Анри д'Албаре помълча известно време. Спомените от Корфу бяха изплували в паметта му. Замисли се за всичко, което беше изстрадал, за всичко, което щеше още да изстрада далеч от Хаджина!

После се обърна към Андроника:

– А когато войната свърши, какво смятате да правите? – запита я той.

– Тогава господ ще има милост към мене да ме вземе от този свят – отвърна тя – от този свят, където изпитвам угризения, че съм живяла!

– Угризения ли, Андроника?

– Да.

Дали тази майка искаше да каже, че само нейният живот е бил беда, защото бе родила такъв син! Но, тя прогони тази мисъл и продължи:

– А що се отнася до вас, Анри д'Албаре, вие сте млад и бог ви е отредил още дълги дни! Използвайте ги, за да намерите тази, която сте загубили ... и която ви обича!

– Да, Андроника, ще я търся навсякъде, както навред ще търся и подлия съперник, който застана между нея и мен!

– Кой беше този човек? – запита Андроника.

– Един капитан на някакъв подозрителен кораб – отвърна Анри

д'Албаре – който напусна Корфу веднага след изчезването на Хаджина!

– И как се казва той?...

– Николас Старкос!

– Той! ...

Още една дума и щеше да издаде тайната си – че тя, Андроника, е майка на Николас Старкос!

Това име, произнесено така неочаквано от Анри д'Албаре, беше предизвикало в нея краен ужас. Колкото и корава да беше, Андроника силно преbledня, когато чу името на сина си. И тъй, цялото зло, сторено на младия офицер, на този, който я бе спасил с риск на живота си, цялото това зло му е било сторено от Николас Старкос!

Но, и на Анри д'Албаре не бе убягнало какво въздействие бе произвело върху Андроника името Старкос. Естествено той поиска да разбере нещо по този въпрос.

– Какво ви е?... Какво ви е? – извика той. – Защо се развълнувахте така, когато произнесох името на капитана на „Кариста“? Говорете!... Говорете!...

– Познавате ли този, който носи това име?

– Не... Анри д'Албаре, не! – отвърна Андроника, като заекваше въпреки волята си.

– Да, така е!... Познавате го!... Андроника, умолявам ви, кажете ми какъв е този човек... Какво прави... Къде е сега... Къде мога да го намеря?

– Не знам!

– Не... Вие знаете!... Знаете, Андроника и отказвате да ми кажете...

На мен!... На мен... Може би само с една дума можете да ме насочите по следите му... Може би по следите на Хаджина... А отказвате да говорите!

– Анри д'Албаре – отговори Андроника с глас, в който звучеше непоколебима решителност – не знам нищо!... Не знам къде се намира този капитан!...

Не познавам Николас Старкос!

И като каза това, тя си тръгна и остави младия офицер обхванат от силно вълнение. И оттогава всички усилия, които полагаше, за да срещне Андроника, отиваха напразно. Навярно тя бе напуснала Хиос и се бе завърнала в Гърция. Анри д'Албаре трябваше да се откаже от всяка надежда да я открие.

Впрочем походът на полковник Фавие скоро приключи, без да даде



някакъв резултат.

И наистина в експедиционния корпус не закъсняха прояви на дезертиране. Въпреки молбите на офицерите си войниците дезертираха и се качваха на кораби, за да напуснат острова. Артилеристите, на които Фавие смяташе, че може особено да разчита, изоставяха топовете си. Нищо не можеше да се направи пред такова обезсърчение, което засегна и най-добрите войници.

Наложи се да вдигне обсадата и да се върне в Сира, където бе организирана тази несполучлива операция. А там, като награда за героичната си съпротива, полковник Фавие получи само упреци, прояви на най-черна неблагодарност.

Анри д'Албаре беше намислил да напусне Хиос по същото време, когато щеше да замине и началникът му. Но в коя част на Архипелага да започне издирванията си? Той все още не знаеше това, когато една неочаквана случка прекъсна колебанията му.

В деня на заминаването му за Гърция получи едно писмо чрез пощата на острова.

Това писмо, с клеймо от Коринт, беше адресирано до капитан Анри д'Албаре и съдържащо само следното известие:

„В командния състав на корвета «Сифанта» от Корфу има едно свободно място. Ще приеме ли капитан д'Албаре да служи на борда му и да продължи действията, започнати срещу Сакратиф и другите пирати от Архипелага?

През първите дни на март «Сифанта» ще бъде във водите на нос Анаомера, в северната част на острова, а лодката ѝ ще стои постоянно в малкия залив Ора, в подножието на носа.

Нека капитан Анри д'Албаре постъпи така, както му диктува неговият патриотизъм!“

Никакъв подпис. Непознат почерк. Нищо, което би могло да насочи младия офицер откъде идваше това писмо.

Във всеки случай това все пак беше вест от корвета, за който от известно време не се знаеше нищо. А също така и изгоден случай за Анри д'Албаре да се върне към моряшката си професия. Това беше най-сетне възможност да се преследва Сакратиф, може би да се избави Архипелагът от него, а може би също така – и това повлия немалко на решението му! – и случай да срещне из моретата Николас Старкос и неговия кораб.

Решението на Анри д'Албаре бе взето веднага: да приеме

предложението, направено чрез това анонимно писмо. Сбогува се с полковник Фавие тъкмо когато той заминаваше за Сира, после нае една платноходка и се отправи към северната част на острова.

Пътуването нямаше да трае дълго, особено с вятър откъм сушата, който духаше от югозапад. Платно-ходката мина пред пристанището Колокинта, между островите Аносе и нос Пампака. После се насочи към нос Ора и заплува край брега, за да стигне до едноименния залив. Именно тук слезе Анри д'Албаре на 1 март следобед.

В подножието на скалите го чакаше лодка. В открито море един корвет стоеше неподвижно.

– Аз съм капитан Анри д'Албаре – каза младият офицер на матроса, който командуваше лодката.

– Капитан Анри д'Албаре желае ли да се качи на борда? – запита матросът.

– Незабавно!

Лодката се откъсна от брега. Гласкана от шест весла, тя бързо премина разстоянието, което я делеше от корвета – не повече от миля.

Щом Анри д'Албаре стигна до отвора за спускане на външна стълба на „Сифанта“, откъм дясната задна част на кораба, разнесе се продължително изсвирване – отекна топовен изстрел, последван скоро от още два. В момента, когато младият офицер стъпи на палубата, целият екипаж, строен като за парад, взе за почест и знамето на Корфу се издигна на върха на главната мачта.

Тогава помощник-капитанът на корвета пристъпи напред и със силен глас, за да бъде чуто от всички, произнесе:

– Офицерите и екипажът на „Сифанта“ са щастливи да посрещнат на борда й капитан Анри д'Албаре!

## Х. ВОЕННИ ДЕЙСТВИЯ В АРХИПЕЛАГА

„Сифанта“, корвет от втори разред, имаше разположени от двете ѝ страни двадесет и два топа калибър 24 сантиметра, а на палубата – макар че подобно нещо беше тогава рядко за кораби от този клас – шест каронади калибър 12 сантиметра. С висок вълнорез, с източена кърма, с доста повдигнати страни, тя можеше да съперничи на най-добрите кораби от това време. Беше неуморна при всякакъв вид ход, съвсем слабо се клатушкаше и плуваше великолепно и при най-остър ъгъл с вятъра като всички добри платноходни кораби. Капитанът ѝ, ако беше някой смел моряк, можеше да вдигне всичките ѝ платна, без да се бои от нищо. „Сифанта“ не би била изложена на опасност от преобръщане повече, отколкото някоя фрегата.

По скоро мачтите ѝ биха се пречупили, отколкото да потъне при вдигнати платна. Това именно даваше възможност да развие, дори при развълнувано море, изключителна скорост. Това също така увеличаваше шансовете ѝ за успех в рискованото и странствуване, на което я бяха изпратили корабоприжателите, сдружени срещу пиратите на Архипелага.

Макар, че не беше военен кораб, в смисъл, че не принадлежеше на никаква държава, а на обикновени частни лица, „Сифанта“ беше командувана по военному. Офицерите и екипажът ѝ биха правили чест и на най-добрия френски или английски корвет. Същата точност при маневрите, същата дисциплина на борда, същото държане както при плуване, така и при престой. В нея нямаше нищо от онази разпуснатост на корсарските кораби, където смелостта на моряците не е подчинена на правилник, както това се изисква от капитана на всеки военен кораб.

„Сифанта“ имаше двеста и петдесет души екипаж, почти половината от тях французи, а останалите англичани и гърци. Това бяха хора сръчни при различните действия на кораба, закалени в битки, моряци по душа, на които можеше напълно да се разчита – те бяха вече доказали това. Старши матросите бяха хора достойни за своите длъжности и служеха за посредници между офицерите и екипажа. В командния състав влизаха четирима лейтенанти, осем мичмани, също от гръцки, английски или френски произход и един помощник-капитан. Помощникът, капитан Тодрос, беше стар морски вълк от Архипелага, много ценен за тези места, чиито най-затънтени кътчета корветът трябваше да преброди.

Нямаше остров, чиито най-малки заливи и лимани да не му бяха познати. Нямаше островче, чието разположение да не беше отбелязал в предишните си плувания. Нямаше разстояние, чиято големина не беше записана в паметта му с не по-малка точност, отколкото на картите.

Този около петдесетгодишен офицер, грък от остров Идра, беше вече служил под заповедите на Канарис и Томасис и щеше да бъде ценен помощник на капитана на „Сифанта“.

Началото на своята мисия в Архипелага корветът беше извършил под заповедите на капитан Страдена. Както вече казахме, първите седмици на пътуването бяха доста успешни за него. Унищожени пиратски кораби, значителни трофеи – това беше добро начало. Но при тези действия екипажът и офицерският състав понесоха твърде чувствителни загуби. Продължителната липса на вести от „Сифанта“ се дължеше на обстоятелството, че на 27 февруари тя бе водила сражение с цяла флотилия пиратски кораби близо до остров Лимнос.

Това сражение бе струвало не само четиридесет души от екипажа, убити и ранени, но и самият капитан Страдена, засегнат смъртоносно от едно гюлле, беше загинал на своя пост.

Тогава капитан Тодрос пое командуването на корвета, след като постигна победа, той се отправи към пристанището на Егина, за да поправи бързо корпуса и мачтите на кораба.

Там, няколко дни след пристигането на „Сифанта“, екипажът узна, не без изненада, че наскоро тя е била закупена на много висока цена от един дубровнишки banker, чиито пълномощник дойде в Егина, за да уреди документите на кораба. Всичко това стана, без да може да бъде повдигнато някакво възражение и окончателно бе утвърдено, че корветът не принадлежи повече на бившите си собственици, корфиотските корабоприетежатели, които получиха значителна печалба от тази продажба.

Но, макар че „Сифанта“ смени собствениците си, предназначението ѝ си остана същото. Да прочисти Архипелага от разбойниците, които го опустошаваха, при нужда да репатрира освободените от нея пленници, да не прекрати действията си, докато не прочисти тези води от най-страшния от корсарите, пирата Сакратиф – тази задача продължи да стои пред нея. След като поправките бяха извършени, помощник-капитанът получи нареждане да се отправи към северния бряг на остров Хиос, където се намираше новият капитан, който щеше да стане „господар след бога“ на борда на „Сифанта“.

Тъкмо тогава Анри д'Албаре получи краткото писмо, с което му

съобщаваха, че в командния състав на корвета „Сифанта“ има свободно място.

Знаем, че той прие, без да подозира, че това свободно място е длъжността капитан на кораба. Така, че щом Анри д'Албаре стъпи на палубата на корвета, помощник-капитанът, офицерите и екипажът се поставиха под неговите заповеди, докато топовните изстрели поздравяваха знамето на Корфу.

Всичко това Анри д'Албаре узна от разговора, който води с капитан Тодрос. Документът, чрез който му поверяваха командването на корвета, беше редовен. Властта на младия офицер не можеше да бъде оспорена – това и не бе сторено от никого. Впрочем някои от офицерите го познаваха. Знаеха, че е флотски капитан-лейтенант, един от най-младите, но и от най-изтъкнатите във френския флот. Участието му във Войната за независимост му бе създало напълно заслужена слава. Затова още при първата му среща със строения на борда екипаж на „Сифанта“ той бе възторжено поздравен от всички.

– Офицери и моряци – каза просто Анри д'Албаре – знам каква мисия е била поверена на „Сифанта“. Ще я изпълним докрай, ако е угодно богу! Чест и слава на вашия бивш капитан Страдена, загинал геройски на поста си! Разчитам на вас! Разчитайте на мен! Свободни сте!

На другия ден, 2 март, вдигнал всичките си платна, корветът се отпави към северната част на Архипелага – бреговете на Хиос, а след тях и планината Или-ас, която се извисява над него, изчезнаха в далечината.

На моряка му трябва само един поглед и половин ден плаване, за да разбере дали корабът му струва. Силен, попътен вятър духаше откъм северозапад и не стана нужда да намалят платната. Капитан д'Албаре още през първия ден има възможност да оцени великолепните плавателни качества на корвета.

– Той може да отстъпи главните си платна на който и да е кораб – каза му капитан Тодрос – и да ги запази и при най-силния вятър!

Мисълта на доблестния моряк означаваше две неща: най-напред, че никой кораб не можеше да се мери по бързина със „Сифанта“ и второ, че здравите му мачти и неговата устойчивост му позволяваха да запази платната си дори в такова време, което би принудило всеки друг кораб да ги намали, защото иначе би рискувал да потъне.

„Сифанта“ се насочи на север, така че да мине на запад от Лесбос, един от най-големите острови на Архипелага.

На другия ден корветът мина край този остров, където още в началото на войната, през 1821 година, гърците бяха спечелили голяма

победа над османския флот.

– Аз участвах в това сражение – каза капитан Тодрос на Анри д'Албаре.

– Беше през май. Ние бяхме седемдесет брига /Малки двумачтови военни кораби в миналото. – Б. пр./ и преследвахме пет тежки турски военни кораба, четири фрегати и четири корвета, които потърсиха убежище в митилинското пристанище. Един от големите военни кораби отплува за Цариград, за да поиска помощ. Но, ние здравата го погнахме и го хвърлихме във въздуха заедно с неговите деветстотин и петдесет моряци! Да! Там бях и лично аз подпалих „ризите“ от сяра и катран, с които бяха покрили карината му. Хубави ризи, държат топло, капитане, и ви ги препоръчвам при случай ... за господата пиратите!

Трябваше да се чуе как капитан Тодрос разправя подвизите си с онова добро настроение на моряка, когато седи на приказки на предната част на кораба.

Но, това, което помощник-капитанът на „Сифанта“ разказваше, той наистина го бе извършил, и то както трябва.

След като бе поел командуването на корвета, Анри д'Албаре не без причина се бе отправил па север. Няколко дни преди заминаването му от Хиос близо до островите Лимнос и Самотраки бяха забелязани съмнителни кораби. Няколко крайбрежни левантински кораба бяха ограбени и унищожени почти до брега на Европейска Турция. Може би откакто „Сифанта“ ги преследваше така упорито, тези пирати смятаха за удобно да търсят убежище чак в северната част на Архипелага. Това беше само предпазливост от тяхна страна.

Във водите около остров Лесбос не откриха нищо. Срещнаха само няколко търговски кораба, които влязоха във връзка с корвета, чието присъствие все пак им вдъхваше сигурност.

За петнадесет дни, макар че бе подложена на големи изпитания от лошото време на равноденствието, „Сифанта“ изпълни съвестно своята задача. На два-три пъти, при последователни бурни пориви на вятъра, които принудиха екипажа да събере повечето платна, Анри д'Албаре можа да оцени не само нейните качества, но и сръчността на моряците ѝ. Но, него също го оцениха и той не опроверга репутацията на отлични моряци, с която се ползуваха офицерите от френския флот. В дарбата му на тактик при морска битка щяха да се уверят по-късно. А що се отнася до храбростта му в боя, в нея никой не се съмняваше.

При тази трудна обстановка младият капитан се показва забележително подготвен не само на теория, но и на практика. Той беше дързък

по нрав, силен духом, с непоколебимо хладнокръвие, винаги готов не само да предвиди, но и да овладее развитието на събитията. С една дума – беше истински моряк, а тази дума обяснява всичко.

През втората половина на март корветът изследва крайбрежието на Лимнос. Този остров, най-големият в тази част на Егейско море, дълъг петнадесет и широк пет-шест мили, не беше пострадал, както и съседният му Имброс, през Войната за независимост. Но, пиратите на няколко пъти бяха достигнали чак до входа на пристанището и бяха отвлекли търговски кораби. Корветът се отби в претъпканото му в момента пристанище, за да се снабди с припаси. По онова време в Лимнос се строяха много кораби, но поради страха от пирати започнатите не се довършваха, а завършените не се осмеляваха да излязат в открито море. Именно това беше причината на задръстването.

Сведенията, които капитан Анри д'Албаре събра на този остров, можеха само да го подтикнат да продължи действията си в северната част на Архипелага. Дори на няколко пъти името Сакратиф беше произнесено пред него и офицерите му.

– А! – извика капитан Тодрос. – Много съм любопитен да се срещна лице с лице с този хитрец, който, струва ми се, като че ли е малко измислен! Ще се уверя поне, че съществува!

– Нима се съмнявате в неговото съществуване? – запита живо Анри д'Албаре.

– Честна дума, капитане – отвърна Тодрос – ако искате да знаете мнението ми, не вярвам в съществуването на този Сакратиф и не познавам някого, който да може да се похвали, че го е виждал! Може би това е някакво бойно име, което главатарите на пиратите си присвояват един след друг! Нали разбирате, смятам, че досега не един от тях е увисвал под това име на фок-мачтата! Впрочем няма значение! Важното е било тези негодници да бъдат обесени и те са били обесени!

– В края на краищата това, което казвате, капитан Тодрос, е възможно – отвърна Анри д'Албаре – и това обяснява вездесъщността, на която, изглежда, този Сакратиф се радва!

– Прав сте, капитане – обади се един от френските офицери. – Щом са виждали Сакратиф, както се твърди, в един и същи ден на няколко различни места, това показва, че името Сакратиф са си присвоили едновременно неколцина главатари на тези разбойници!

– И навярно правят това, за да заблудят хората, които са се заели да ги преследват – отвърна капитан Тодрос. – Но, пак ще повторя, има един сигурен начин това име да изчезне, а именно, като се заловят и се

избесят всички, които го носят ... и дори всички, които не го носят! Така истинският Сакратиф, ако съществува, няма да се отърве от въжето, което той напълно заслужава!

Капитан Тодрос имаше право, но въпросът все пак си оставаше – къде да се открият тези неуловими злосторници!

– Капитан Тодрос – запита тогава Анри д'Албаре – през време на първите операции на „Сифанта“ или пък през вашите лични предишни плавания не сте ли срещали някога една саколева от около стотина тона, наречена „Кариста“?

– Никога – отговори помощник-капитанът.

– А вие, господа? – добави капитанът, като се обърна към офицерите.

Никой от тях не беше чувал да се говори за такава саколева. При това повечето от тях кръстосваха водите на Архипелага още от самото начало на Войната за независимост.

– Името Николас Старкос, капитанът на тази „Кариста“, не е ли достигало някога до вас? – настойчиво продължи да пита Анри д'Албаре.

Това име беше напълно непознато на офицерите на корвета. Впрочем в това нямаше нищо чудно, защото се отнасяше до собственика на един обикновен търговски кораб, каквито със стотици се срещат по ширините на Източното Средиземноморие.

Все пак Тодрос смътно си спомни, че е чувал това име през време на един свой престой в пристанището Аркадия, в Месения. То принадлежало навярно на капитана на един от онези контрабандистки кораби, които пренасяха в Северна Африка пленниците, продадени от османски-те власти.

– Добре, но това може би не е въпросният Старкос – добави той. – Вашият Старкос, казвате, е собственик на саколева, а една саколева не би могла да послужи за такъв вид търговия.

– Действително – отвърна Анри д'Албаре и приключи така този разговор.

Мислеше за Николас Старкос, защото умът му непрекъснато се връщаше на тази необяснима загадка – изчезването на Хаджина Елизундо и Андроника. Сега той не можеше вече да отдели в съзнанието си тези две имена едно от друго.

Около 25 март „Сифанта“ се намираще на ширината на остров Самотраки, на шестдесет мили северно от Хиос. От това личи, като се сравни времетраенето на плаването с изминатото разстояние, че всички



убежища в тези води навярно са били старателно претърсени. И наистина това, което корветът не можеше да извърши в по-плитките места, където водата би била недостатъчна за него, го извършваха вместо него лодките му. Но, досега нищо не бяха открили при тези претърсвания.

Остров Самотраки бе жестоко опустошен през време на войната, освен това турците все още го владееха. Можеше, значи, да се предположи, че пиратите намират сигурно убежище в многобройните му малки заливи поради липса на истинско пристанище. Планината Фенгари се издига на шест хиляди стъпки, а от тази височина наблюдателните постове лесно могат да открият и навреме да съобщят за всеки кораб, чиято поява изглежда подозрителна. Предизвестени отрано, пиратите имат пълната възможност да избягат, преди да бъдат блокирани. Навярно и сега беше станало така, защото „Сифанта“ не срещна нито един кораб в тези почти писти води.

Тогава Анри д'Албаре се насочи на северозапад, за да се приближи към остров Тасос, разположен на двадесетина мили от Самотраки. Тъй като вятърът беше насрещен, корветът трябваше да лавира срещу много силен бриз, но скоро се озова на завет зад сушата, следователно в спокойно море, където плаването беше по-лесно.

Странна е участва на всеки от тези острови на Архипелага! Докато Хиос и Самотраки бяха толкова много пострадали от турците, Тасос, както и Лимнос и Имброс не бяха почувствували последиците от войната. А в Тасос цялото население е гръцко; нравите са прости; мъжете и жените са запазили в облеклото и прическите си цялата прелест на древното изкуство. Османците, на които островът е подчинен от началото на петнадесети век, биха могли да го разграбят когато си щат, без да срещнат ни най-малка съпротива. И все пак, по някаква необяснима привилегия, макар че жителите притежават достатъчно богатства, които биха могли да раздразнят алчността на тези безскрупулни варвари, островът е бивал винаги пощаден.

Но ако „Сифанта“ не бе пристигнала, навярно островът щеше да познае ужасите на грабежа.

И действително на 2 април пристанището, което днес се нарича Пиргос, разположено в северната част на острова, беше сериозно заплашено от пиратски десант. Пет-шест от корабите им, мистики и джерми, заедно с една бригантина, въоръжена с дванадесетина топа, бяха застанали срещу града. Едно нападение на тези разбойници върху неопитното в бой население би завършило с поражение, защото островът не

разполагаше с достатъчно сили, за да им се противопостави.

Но щом корветът се появи в залива, на грот-мачтата на бригантина-та бе издигнато малко знаме, за да извести за него и тогава всички пиратски кораби се строиха в боен ред – проява на необикновена смелост от тяхна страна.

– Нима ще ни нападнат? – провикна се капитан Тодрос, който беше застанал на мостика до Анри д'Албаре.

– Ще атакуват ... или ще се защищават? – отвърна капитанът, доста изненадан от поведението на пиратите.

– Дявол да го вземе, по-скоро очаквах да видя тези хитреци да побягнат, като вдигнат всички платна!

– Напротив, нека окажат съпротива, капитан Тодрос! Нека дори атакуват! Ако побягнат, навярно някои от тях ще успеят да ни се измъкнат от ръцете! Дайте бойна тревога!

Заповедите на капитана бяха незабавно изпълнени. Батареите заредиха топовете си, гюлетата бяха поставени до тях. На палубата коронадите бяха също приготвени за стрелба, оръжията раздадени – мускети, пищови, саби и секири за абордаж. Моряците-мапевристи бяха готови за действие – както за битка на място, така и за преследване на пиратите. Всичко това бе извършено с такава точност и бързина, с каквито би било извършено, ако „Сифанта“ беше военен кораб.

Междувременно корветът се приближаваше до флотилията, готов и за нападение и за отблъскване на нападение. Намерението на капитана му беше да стреля срещу бригантината, да я поздрави с един залп, който можеше да я извади от строя, после да се прилепи до нея и да хвърли хората си в абордаж.

Но, макар че се готвеха за бой, пиратите навярно мислеха само как да се измъкнат. Вероятно не бяха сторили това по-рано, защото бяха изненадани от кор-вета, който сега им препречваше входа на залива. Не им оставаше друго, освен да съчетаят маневрите си, за да се опитат да форсират входа.

Бригантината първа откри огън. Тя насочи топовете си така, че да пречупи поне една от мачтите на кор-вета. Ако успееше, щеше да бъде в по-благоприятни условия, за да се измъкне от преследването на противника си.

Залпът мина на седем-осем стъпки над палубата на „Сифанта“, скъса няколко въжета, строши няколко рея, пръсна на трески част от резервните греди, натрупани между бизан-мачтата и грот-мачтата, и рани леко трима-четирима моряка. Общо взето, той не засегна никаква важна

част.

Анри д'Албаре не отвърна веднага. Насочи се право срещу бригантината и изпрати от десния си борд залп срещу нея едва когато димът от първите изстрели се разпръсна.

Бригантината обаче има късмет – капитанът ѝ бе използвал бриза и бе маневрирал, така че тя бе улучена само от две-три гюлета, но над ватерлинията. Двама-трима души от екипажа ѝ бяха убити, но все пак не бе извадена от строя.

Но, гюлетата на корвета, които не бяха улучили бригантината, не отидоха нахалост. Доста от тях попаднаха върху стената на левия борд на един от по-малките кораби, останал открит при маневрирането на бригантината – той бе така зле улучен, че започна да се пълни с вода.

– Ако не на бригантината, то поне натрошихме старите кокали на съдружника ѝ! – извикаха неколцина моряци, заели позиция на носовата част на „Сифанта“.

– Залагам своя дял от вино, че ще потъне за пет минути!

– За три!

– Дадено, и нека твоето вино влезе в гърлото ми така лесно, както сега водата влиза в кораба през дупките на корпуса му!

– Потъва!... Потъва!...

– Водата е стигнала до пояса му... и скоро ще му покрие и главата!

– Виж ги тези синове на дявола – бягат с главата надолу и се мъчат да се спасят чрез плуване.

– Ако предпочитат въже на шията вместо удавяне, не бива да им се пречи!

Действително корабът бавно потъваше. Затова, още преди водата да стигне до борда, екипажът му беше скочил в морето, за да се добере до някой друг кораб от флотилията.

Но, останалите кораби имаха съвсем други грижи – никак не им беше сега до спасяване на оцелелите. Единственото им желание беше да избягат. Така че всички тези нещастници се издавиха – никой не им подхвърли въже, за да се изкачат на борда на някой от корабите.

Впрочем вторият залп на „Сифанта“ бе изстрелян този път срещу една от джермите, която се бе разкрила странично, и я поразил напълно. Достатъчно беше още един такъв залп и тя бе унищожена. Скоро джермата изчезна в море от пламъци, които половин дузина нажежени гюлета бяха разпалили под палубата ѝ.

Като видяха това, другите две корабчета разбраха, че не могат да се борят срещу топовете на корвета. Очевидно беше, че дори и да

побягнат, нямаха никакви шансове да избягат от един такъв бързоходен кораб.

Затова капитанът на бригантината взе единствената мярка, която можеше да се вземе, ако искаше да спаси екипажа си. Направи им знак да се прехвърлят при него. Само за няколко минути пиратите се озоваха на борда на бригантината, като изоставиха един мистик и една джерма, подпалени предварително, които скоро полетяха във въздуха.

Подсилен по този начин със стотина души, екипажът на бригантината сега можеше при по-изгодни условия да приеме абордажна битка, в случай че не успееше да избяга.

Но, макар че сега екипажът ѝ беше равен по численост на екипажа на корвета, все пак най-доброто, което можеше да направи, беше да потърси спасение в бягство. Така, че той не се поколеба да използва качествата на бързоходния си кораб, за да потърси убежище на турския бряг. Там капитанът ѝ щеше така добре да го скрие сред крайбрежните рифове, че корветът нямаше да може нито да го открие, нито да го последва, ако го откриеше.

Вягърът се беше доста усилил. Въпреки това бригантината не се поколеба да вдигне всичките си платна и дори форбомбрамсела и кюисбомбрамсела, с риск да прекърши мачтите си и започна да се отдалечава от „Сифанта“.

– Добре! – извика капитан Тодрос. – Ще бъда много изненадан, ако краката ѝ се окажат толкова дълги, колкото краката на нашия корвет!

И се извърна към капитана в очакване на заповеди.

Но, в този момент вниманието на Анри д'Албаре беше привлечено в друга посока. Той не гледаше вече бригантината. Далекогледът му беше насочен към пристанището на Тасос. Наблюдаваше един малък кораб, който беше вдигнал всичките си платна, за да се отдалечи.

Това беше една саколева. Тласкана от попътен северозападен бриз, който даваше възможност да се използват всичките ѝ платна, тя бе навлязла в южния вход на пристанището, достъпен за нея поради малкия ѝ тонаж.

След като я наблюдава продължително, Анри д'Албаре бързо свали далекогледа от очите си.

– „Кариста“! – извика той.

– Какво! Нима това е онази саколева, за която ни споменахте? – възкликна капитан Тодрос.

– Същата!... И за да я заловя, бих дал...

Анри д'Албаре не завърши думите си. Дългът не му позволи да се

колебае между бригантината, пълна с пирати, и „Кариста“, макар че тя сигурно беше командувана от Николас Старкос. Несъмнено, ако се откажеше от преследването на бригантината, и наредеше да се насочат към външния край на входа, можеше да пресече пътя на саколевата, можеше да я настигне и да я залови. Но, това означаваше да пожертвува обществения интерес заради личния си. Не можеше да постъпи така. Да връхлети върху бригантината, без да губи повече нито секунда, да се опита да я плени, за да я унищожи – ето какво трябваше да направи. И той го направи. Хвърли още един поглед към „Кариста“, която се отдалечаваше с чудна бързина през свободния проток и даде нарежданията си да се ускори гонитбата на пиратския кораб, който беше почнал да се отдалечава в противоположна посока.

„Сифанта“, вдигнала всичките си платна, веднага бързо се спусна по следите на бригантината. Същевременно топовете ѝ, които се изпълзуваха при преследване, незабавно заеха позиция и тъй като двата кораба се намираха все още само на половин миля един от друг, корветът заговори.

Това, което той каза, несъмнено не беше по вкуса на бригантината. И затова тя се опита да лавира срещу вятъра, за да може по този начин да се отдалечи от противника си. Но, не успя.

Кормчията на „Сифанта“ завъртя малко кормилото и корветът на свой ред започна да лавира срещу вятъра.

Преследването продължи при това положение още цял час. Пиратите видимо изоставаха и нямаше съмнение, че ще бъдат догонени преди падането на нощта.

Но, борбата между двата кораба завърши по друг начин.

При един удачен изстрел едно от гуллетата на „Сифанта“ пречупи фокмачтата на бригантината. Бързината на пиратския кораб веднага спадна и на корвета му оставаше само да го настигне за четвърт час и да застане странично спрямо него.

И тогава се разнесе страшен гръм. „Сифанта“ току-що бе дала залп с всичките си топове от десния си борд, на по-малко от половин кабелтов разстояние от бригантината. Пиратският кораб сякаш бе повдигнат от тази желязна лавина, но бе засегната само надводната му част и затова не потъна. Все пак капитанът, чийто екипаж беше почти избит от този залп, разбра, че няма да може да се съпротивлява дълго и смъкна знамето си.

За много кратко време лодките на корвета стигнаха до бригантината и докараха оттам неколцината оцелели пирати. После обхванатият от

пламъци кораб горя, докато огънят достигна ватерлинията му. И тогава вълните го погълнаха.

„Сифанта“ бе свършила добра и полезна работа. Кой беше водачът на тази флотилия, името му, произходът му, не можаха да се узнаят, защото той упорито отказа да отговори на зададените му въпроси. Хората му също мълчаха, а може би, както някой път се случва, не знаеха нищо за живота на този, който ги командуваше.

Но, нямаше съмнение, че бяха пирати и бързо се разправиха с тях.

Все пак появата и изчезването на саколевата беше накарало Анри д'Албаре особено да се замисли. И наистина обстоятелствата, при които беше напуснала Тасос, не можеха да не породят подозрения спрямо нея. Дали не бе поискала да се възползува от битката, която корветът беше започнал с флотилията, за да се измъкне по-сигурно? Дали не се боеше да се озове пред „Сифанта“, която тя бе познала? Един почтен кораб би трябвало спокойно да остане в пристанището, щом пиратите се стремяха само да избягат! А бе станало обратното – с риск да попадне в ръцете им „Карнста“ бе побързала да вдигне котва и да отплува в открито море! Нищо по-подозрително от подобен начин на действие и човек можеше да се попита дали „Кариста“ не беше техен съучастник.

Всъщност Анри д'Албаре не би се изненадал, ако се окажеше, че Николас Старкос е техен човек. За жалост той можеше да разчита само на случайността, за да открие отново следите му. Нощта скоро щеше да се спусне, а за „Сифанта“, която се отправяше на юг, нямаше никаква вероятност да срещне саколевата. Така че колкото и да съжаляваше, че е изтървал възможността да залови Николас Старкос, Анри д'Албаре трябваше да се примири – все пак той бе изпълнил своя дълг. Резултатите от битката край Тасос бяха пет унищожени кораба, без почти никакви загуби от страна на екипажа на корвета. Това може би щеше да осигури за известно време спокойствие в северната част на Архипелага.

## XI. СИГНАЛИ БЕЗ ОТГОВОР

Осем дни след битката край Тасос, след като претърси и най-малките заливчета на турския бряг от Кавала до Орфано, „Сифанта“ прекоси залива Контеса, а после премина от нос Депрано до нос Палиури край заливите Света гора и Касандра, най-сетне на 15 април върховете на Атон, чиято най-висока точка достига близо две хиляди метра над морското равнище, почнаха да се губят в далечината.

Никакъв съмнителен кораб не бе забелязан през целия този път. На няколко пъти се появиха турски ескадри, но „Сифанта“, която плуваше под знамето на Ксрфу, не счете, че трябва да влезе във връзка с тези кораби, които нейният капитан би посрещнал по-скоро с топовни изстрели, отколкото със сваляне на шапка. Напротив, той се свърза с няколко крайбрежни гръцки кораба и получи някои сведения, които можеха да бъдат само от полза за мисията на корвета.

Именно при тази обстановка на 26 април Анри д'Албаре узна за едно събитие от голямо значение. Великите сили бяха решили, че всяка помощ, изпратена по море на войските на Ибрахим, ще бъде задържана. Освен това Русия бе обявила официално война на Турция. Така, че положението на Гърция продължаваше да се подобрява и макар че трябваше да потърпи още известно време, все пак тя вървеше уверено към извоюването на своята независимост.

На 30 април корветът беше проникнал до вътрешния край на Солунския залив, крайната точка, която той трябваше да достигне в северозападната част на Архипелага. Тук също му се удаде случай да подготви няколко малки пиратски кораба, които, за да не бъдат заловени, се хвърлиха върху брега. Макар, че екипажите им не загинаха до последния човек, повечето от тези кораби станаха напълно негодни. Тогава „Сифанта“ се отправи на югоизток, за да огледа внимателно южното крайбрежие на Солунския залив. Но, изглежда, сред пиратите бе дадена навреме тревога, защото нито един от тях не се появи.

Тогава именно на борда на корвета се случи нещо необикновено, необяснимо дори.

На 10 май, към седем часа вечерта, когато влезе в каюткомпанията, която заемаше цялата задна част на „Сифанта“, Анри д'Албаре намери едно писмо, оставено на масата. Той го взе, приближи се до лампата, която се люлееше на тавана и прочете адреса.

Писмото беше адресирано по следния начин:

„До капитан Анри д'Албаре, командувач корвета «Сифанта», в открито море“

На Анри д'Албаре му се стори, че познава този почерк. И наистина той приличаше на почерка на онова писмо, което беше получил в Хиос и с което му се съобщаваше, че има свободна длъжност на корвета. Ето съдържанието на това писмо, пристигнало по такъв странен начин, а не по обичайните пощенски пътища:

„Ако капитан д'Албаре желае да устрои своя план за действие в Архипелага така, че през първата седмица на септември да се намира във водите край остров Карпатос, той би постъпил най-правилно за общото благо и за задачата, която му е поверена.“

Никаква дата и пак никакъв подпис, както на писмото, получено в Хиос. Когато ги сравни, Анри д'Албаре се убеди, че и двете писма бяха написани от една и съща ръка.

Как да си обясни това? Първото писмо беше пристигнало по пощата. Но второто можеше да бъде поставено на масата само от лице, което се намира на борда на кораба. Следователно това лице или е притежавало писмото още от самото начало на действията, или то му е било предадено през някой от последните престои на „Сифанта“. Освен това писмото не беше тук, когато преди час капитанът беше напуснал кают-компанията, за да отиде на мостика да даде нарежданията си за през нощта. Значи е било поставено несъмнено преди по-малко от час върху масата на кают-компанията.

Анри д'Албаре позвъни.

Появи се един кормчия.

– Кой е идвал тук, докато аз бях на мостика? – попита Анри д'Албаре.

– Никой, капитане – отвърна морякът.

– Никой ли?... Би ли могъл някой да влезе тук, без да го забележиш?

– Не, капитане, тъй като не съм се отделял нито за миг от тази врата.

– Добре!

Кормчията се оттегли, след като отдаде чест.

„Струва ми се невъзможно наистина – каза си Анри д'Албаре –



някой от екипажа да е влязъл през вратата, без да го видят! Но, при здрач дали не би могъл да се промъкне по външната галерия и да влезе в кают-компанията през някой от прозорците?“

Анри д'Албаре отиде да провери капациите на отворите в задната част на кораба. Ала и те и прозорците на собствената му кабина бяха затворени отвътре. Очевидно невъзможно беше за външен човек да проникне през някой от тези отвори.

Общо взето, случката не можеше да предизвика кой знае какво безпокойство у Анри д'Албаре, най-много – изненада и онова незадоволено любопитство, което изпитваме пред трудно обясними факти. Едно беше сигурно – а именно, че анонимното писмо по някакъв начин бе стигнало до своя получател, който беше самият капитан на „Сифанта“.

След като размисли, Анри д'Албаре реши да не казва нищо за този случай на никого, дори и на помощника си. Каква полза би имал да разкаже за това? Тайнственият подател на писмата, който и да бе той, сигурно не би се разкрил.

А дали капитанът трябваше да се съобрази с препоръката, която се съдържаше в това писмо?

„Разбира се! – каза си той. – Този, който ми писа първия път в Хиос, не ме излъга, като ми съобщи, че в командния състав на «Сифанта» има свободно място. Защо тогава би ме лъгал във второто, като ме кани да отида към остров Карпатос през първата седмица на септември? Щом постъпва така, това би могло да бъде само от полза за задачата, която ми е поверена! Да! Ще променя своя план за действие и на определената дата ще бъда там, където ми се казва да бъда!“

Анри д'Албаре прибра грижливо писмото, с което му се даваха тези нови инструкции; после взе картите си и се зае да разучи един нов план за действие, за да запълни четирите месеца, които му оставаха да кръстосва до края на август.

Остров Карпатос е разположен на другия край на Архипелага, в югоизточната му част, сиреч на няколко-стотин мили по права линия. На корвета нямаше да му липсва време да огледа старателно крайбрежието на Пелопонес, където пиратите успяваха така лесно да се укриват, а също и цялата група на Цикладските острови, разпилени от началото на Егинския залив до остров Крит.

Въобще задължението да се озове на определената дата край Карпатос съвсем малко променяше маршрута, установен преди това от капитан д'Албаре. Щеше да извърши това, което бе решил да извърши, без да отмени нищо от набеязаната си програма. След като изследва

бреговете на малките острови Пелерион, Пипери, Саракино и Скандзура, на север от Евбея, на 20 май „Сифанта“ се отправи да огледа и остров Скирос.

Скирос е един от най-големите от деветте острова, които образуват тази група и които древността може би е трябвало да направи обиталище на деветте музи. В пристанището му Агиос Георгиос, защитено, широко и дълбоко, екипажът на корвета лесно успя да се снабди с пресни хранителни припаси, овце, яребици, жито, ечемик и да си набави от онова чудесно вино, едно от големите богатства на острова. Този остров, свързан с полумитологичните събития на Троянската война, прочул се с имената на Ликомед, Ахил и Одисеи, скоро щеше да бъде придаден към евбейската епархия на новата гръцка държава.

Тъй като крайбрежието на Скирос е силно нарязано и изпълнено със заливи и заливчета, в които пиратите лесно могат да намерят убежище, Анри д'Албаре старателно ги претърси. Докато корветът заставаше на чяколко кабела от града, лодките му не оставяха нито кътче неогледано.

Това грижливо изследване не даде никакви резултати. Всички убежища бяха пусти. Единственото сведение, което капитан д'Албаре получи от властите на острова, бе следното: преди месец в същите тези води няколко търговски кораба били нападнати, ограбени и унищожени от кораб, плуващ под пиратско знаме. Приписваха тези пиратски нападения на прочутия Сакратиф. Но, на какво почиваше това твърдение, никой не можеше да каже. До такава степен нямаше нищо сигурно, свързано със съществуването на тази личност.

Корветът напусна Скирос след пет-шест дни престой. Към края на май той се приближи до големия остров Евбея, чийто бряг огледа внимателно на повече от четиридесет мили.

Известно е, че този остров въстана един от първите още от самото начало на войната, през 1821 година; но след като се затвори в крепостта на Халкис, турците се задържаха там, оказвайки упорита съпротива, като същевременно се оттеглиха и в крепостта на Каристос. След това, подсилени с войските на Юсуф паша, те плъзнаха из острова и се отдадоха на обичайните си кланета, докато един от гръцките военачалници, Диамантис, успя да ги спре през септември 1823 година. Той нападна неочаквано турските войници, изби по-голямата част от тях, а бегълците принуди да се прехвърлят през протока и да потърсят спасение в Тесалия.

Но, в крайна сметка турците взеха превес, тъй като бяха по-

многобройни. След напразния опит на полковник Фавие и на командира на ескадрон Реньо дьо Сен-Жан-д'Анжели през 1826 година да освободят острова турците останаха окончателно господари на цяла Евбея.

Те все още го държаха, когато „Сифанта“ оглеждаше крайбрежието му. От борда на кораба Анри д'Албаре отново видя мястото, където на времето се бе водило кръвопролитно сражение, в което той лично бе взел участие. Но, сега там вече не се водеха битки и след признаването на новата държава остров Евбея със своите шестдесет хиляди жители щеше да образува една от номархиите на Гърция.

Колкото и опасно да беше да се върши полицейска служба из това море, почти под дулата на турските топове, корветът неотстъпно продължи своя път и унищожи още двадесетина пиратски кораба, които бяха дръзнали да стигнат чак до Цикладските острови.

Тези действия му отнеха по-голямата част от месец юни. После той се спусна на югоизток. В последните дни на месеца корабът се намираще на ширината на Андрос, първия от Цикладските острови, разположен на долния край на Евбея – остров, чиито родолюбиви жители се вдигнаха едновременно с жителите на остров Псара срещу османското господство. Тук капитан д'Албаре счете за удобно да промени посоката си и за да се приближи към пелопонеското крайбрежие, се насочи право на югозапад. На 2 юли се появи остров Кеа.

„Сифанта“ се спря за няколко дни в пристанището Кеа, едно от най-хубавите в тази част на Егея. Тук Анри д'Албаре и офицерите му се срещнаха с някои от онези смели жители на острова, някогашни техни другари по оръжие през първите години на войната. Така че на корвета бе оказан един от най-радушните приеми. Но, тъй като никой пират не би и помислил да потърси убежище в някой от заливите на Кеа, „Сифанта“ скоро пое отново по своя път и на 5 юли обходи нос Колон, на югоизточния край на Атика.

Към края на седмицата поради безветрие плуването бе забавено точно пред Егинския залив, който се врязва така дълбоко в сушата – чак до Кринтския провлак. Трябваше да се прояви изключителна бдителност. Почти постоянно неподвижна, „Сифанта“ не можеше да се извърне нито наляво, нито надясно.

А в тези не особено оживени води, ако я нападнаха стотина лодки с гребла, тя трудно можеше да се защити. Затова и екипажът беше готов да отблъсне всяко нападение. И с право беше нащрек.

Наистина няколко лодки, в чиито намерения не можеше да има съмнение, се приближиха към кораба. Но, все пак те не се осмелиха да

двйдат твърде близко до топовете и мускетите на корвета.

На 10 юли вятърът задуха откъм север – благоприятно обстоятелство за „Сифанта“, която мина почти пред малкия град Дамала, след което обходи нос Скили, крайната точка на Навплионския залив.

На 11-и тя се появи пред Идра, а след два дни и пред Специя. Излишно е да повтаряме какво участие взеха жителите на тези два острова във Войната за независимост. В началото на войната идриотите, специотите и техните съседи ипсариотите притежаваха повече от триста търговски кораба. След като ги превърнаха във военни кораби, те ги хвърлиха с успех срещу османските флоти. Тук бе люлката на родовете Кондуриотис, Томбазис, Мяулис, Орландос и на още много други от знатен произход, които платиха първо с богатството си, а после и с кръвта си своята дан към родината. Оттук тръгнаха онези смели кораби-подпалвачи, които скоро се превърнаха в страшилища за турците. Затова, въпреки междусобните борби, кракът на подтисни-ка никога не оскверни тези два острова.

По времето, когато Анри д'Албаре ги посети, те бяха почнали да се оттеглят от борбата, чието напрежение бе почнало да намалява и от едната, и от другата страна. Не беше вече далеч денят, когато те щяха да се присъединят към новата държава и да образуват епархии от Коринтско-Арголидския окръг.

На 20 юли корветът се отби в пристанището Хермополис на остров Сира, родината на предания Евмей, така поетично възпят от Омир. По онова време той все още служеше за убежище на всички, които турците бяха прогонили от континентална Гърция. Сира постави всичките си средства на разположение на Анри д'Албаре.

В никое пристанище на своята родина младият капитан не би намерил по-добър и по-сърдечен прием.

Едно-единствено съжаление огорчи радостта, която той изпита от този тъй радушен прием – съжалението, че не бе пристигнал три дни по-рано.

И действително в разговор с френския консул Анри д'Албаре узна от него, че преди около шестдесет часа една саколева, наречена „Кариста“ и плуваща под гръцко знаме, бе напуснала пристанището. От това той направи извода, че след като бе избягала от Тасос по време на битката на корвета с пиратите, „Кариста“ се бе отправила към южната част на Архипелага.

– Но може би е известно къде е отишла? – запита живо Анри д'Албаре.

– Според това, което чух да се говори – отвърна консултът – изглежда, че се е насочила към югоизточните острови, а може би и към някое критско пристанище.

– Не сте ли имали някакъв досег с капитана и? – запита Анри д'Албаре.

– Никакъв, капитане.

– А не знаете ли дали капитанът и не се нарича Николас Старкос?

– Нямам представа.

– И нищо ли не ви накара да се усъмните, че тази саколева принадлежи към пиратските флотилии, които опустошават тази част на Архипелага?

– Нищо, но ако е така – отвърна консултът – не е чудно да се е отравила към Крит, където някои пристанища са винаги открити за тези разбойници!

Тази новина развълнува силно капитана на „Сифанта“, както всичко, което пряко или косвено бе свързано с изчезването на Хаджина Елизундо. Това беше наистина лош късмет – да пристигне малко след заминаването на саколевата.

Но, щом като беше тръгнала на юг, може би корветът, който също трябваше да се отправи в тази посока, щеше да успее да я догони? Ето защо Анри д'Албаре, който така страстно желаше да се озове лице с лице с Николас Старкос, напусна Сира още на 21 юли вечерта, като отплува при лек вятър, който, ако трябваше да се вярва на предвижданията на барометъра, щеше да се усили.

Трябва наистина да се признае, че цели петнадесет дни капитан Анри д'Албаре търсеше еднакво колкото саколевата, толкова и пиратите. Според него „Кариста“ несъмнено си беше заслужила същото отношение и то по същите причини. В случай че я срещнеште, тогава щеше да реши как да постъпи с нея.

Но, въпреки търсенията си корветът не успя да открие следите на саколевата. Той посети всички пристанища на Наксос, ала „Кариста“ не се бе отбивала тук. Издирванията сред островчетата и рифовете, които обграждаха този остров, не бяха по-успешни. Впрочем не беше ли странно – никакви пирати и то във води, навестявани твърде често от тях. А търговията между тези богати Цикладски острови е много оживена и възможностите за грабеж би трябвало особено много да ги привличат.

Същото положение беше и на остров Парос, отделен от Наксос само от един проток, широк седем мили. Николас Старкос не беше

посетил никое от пристанищата му – нито Паркия, нито Науса, нито Света Мария, нито Агула или Дико. Навярно, така както бе казал и френският консул в Сира, саколевата се бе отправила към някоя точка от критското крайбрежие.

На 9 август „Сифанта“ хвърли котва в пристанището на остров Милос. Този остров, богат чак до средата на XVIII век, е бил съсипан от земетресения от вулканичен произход и днес вредните изпарения, излизащи от земята, отравят въздуха му и населението му все повече намалява.

И тук търсеха напразно. Не само че „Кариста“ не се бе мяркала на сам, но нямаше и нито един от пиратите, които обикновено кръстосваха водите на Циклад-ските острови. Човек се питаше дали появата на „Сифанта“, забелязана винаги навреме, не ги караше да изчезват. Корветът беше сторил достатъчно зло на пиратите от северната част на Архипелага, затова събратята им от южната му част надали биха искали да се срещнат с него. Така или иначе, но тези води никога в миналото не са били така безопасни, както бяха сега. Човек имаше впечатлението, че търговските кораби можеха да плуват сега в пълна безопасност. Капитаните или собствениците на някои от големите каботажни кораби, срещнати по пътя, бяха разпитани, но от отговорите им Анри д'Албаре не можеше да извлече нищо, което можеше да му послужи.

Междувременно беше станало вече 14 август. Оставаха само две седмици до първите дни на септември, когато корабът трябваше да достигне остров Карпа-гос. Щом излезе от групата на Цикладските острови, „Сифанта“ трябваше да плува право на юг в продължение на седемдесет до осемдесет мили. Продълговатата земя на Крит затваря това море и вече най-високите върхове на този остров, покрити с вечни снегове, се появиха отвъд хоризонта.

Капитан д'Албаре реши да се отправи именно в тази посока. След като стигнеше пред Крит, трябваше само да завие на изток, за да доплува до Карпатос.

Междувременно, след като напусна Милос, „Сифанта“ се насочи още по на югоизток, чак до остров Санторин и претърси и най-малките извивки на възчерните му скалисти брегове. Опасни води, където под напора на вулканичните сили всеки миг можеше да се появи нов риф. После, като взе за ориентир планината Ида, която се издига на Крит на повече от седем хиляди стъпки височина, корветът се спусна право към него, тласкан от попътен бриз от запад-северозапад, който позволяваше да се вдигнат всичките платна.

След два дни, на 16 август, планините на този остров, най-големи в

целия Архипелаг, се открояваха с живописните си очертания на яския хоризонт от нос Спада чак до нос Ставрос. Една рязка извивка на брега все още скриваше от погледа залива, в дъното на който се намира Ираклион, главният град на острова.

– Имате ли намерение, капитане – запита капитан Тодрос – да спрем в някое от пристанищата на острова?

– Крит все още е в турски ръце – отвърна Анри д'Албаре – и смятам, че нямаме работа тук. Според сведенията, които получих в Сира, след като превзели Ретимнос, войниците на Мустафа успели да завладеят целия остров въпреки храбростта на сфакиотите.

– Смели планинци са тези сфакиоти! – каза капитан Тодрос. – Още от самото начало на войната с право си спечелиха голяма слава с храбростта си ...

– Да, с храбростта си ... и с алчността си, Тодрос! – отвърна Анри д'Албаре. – Само до преди два месеца съдбата на Крит беше в техни ръце. Мустафа и хората му, нападнати неочаквано от тях, са щели да бъдат избити до един; но по негова заповед войниците му започнали да хвърлят скъпоценности, накити, красиви оръжия, всичко най-ценно, което имали, и докато сфакиотите се хвърлили да събират тези предмети, турците успели да се измъкнат и да избягат през прохода, където са щели да намерят смъртта си!

– Да, тъжно е наистина ... – съгласи се капитан Тодрос, който беше от гръцки произход.

Крит нямаше да бъде включен в пределите на новообразуваната гръцка държава. Като Самос и той щеше да остане под османско владичество или поне до 1832 година, когато султанът щеше да отстъпи всичките си права над острова на Мехмед-Алн.

А при сегашното положение на нещата капитан д'Албаре нямаше никакъв интерес да влезе във връзка с някое от критските пристанища. Ираклион се беше превърнал в главен арсенал на египтяните и именно оттук пашата беше хвърлил дивите си войници срещу Гърция. А що се отнася до Ханя, подтикнато от османските власти, населението му би могло да посрещне недружелюбно знамето на Корфу, което се вееше на мачтата на „Сифанта“. Най-сетне Анри д'Албаре не би могъл да получи нито в Йерапетра, нито в Суда, нито в Кисамос сведения, които биха му помогнали да увенчае действията си срещу пиратите със залавянето на някой голям кораб.

– Не – каза той на капитан Тодрос – струва ми се, че е излишно да оглеждаме северния бряг, но можем да заобиколим острова откъм

северозапад, да обходим нос Спада и да кръстосваме един-два дни пред Грабуза.

Очевидно това беше най-доброто решение. В ползуващите се с лоша слава води на Грабуза „Сифанта“ може би щеше да има случай, какъвто не й се бе отдал повече от месец, да изстреля някой и друг залп по пиратите на Архипелага.

Освен това, ако саколевата, както можеше да се допусне, беше поела към Крит, не беше невъзможно да се е отбила в Грабуза. Още едно основание за капитан д'Албаре да огледа околността на това пристанище.

По онова време Грабуза наистина беше все още гнездо на пирати. Преди седем месеца бе се наложило намесата на една англо-френска флота и на една редовна гръцка част под командването на Маврокордатос, за да се справят с това пиратско свърталище. И най-страшното в този случай бе отказът на критските власти да предадат дванадесетина пирати, за което бе настоял командувачият английската ескадра. Затова той бе принуден да открие огън срещу крепостта, да подпали няколко кораба и да стовари войски, за да бъдат удовлетворени исканията му.

Естествено беше, значи, да се предположи, че след оттеглянето на съюзническата ескадра пиратите са предпочели да потърсят убежище в Грабуза, тъй като там съвсем неочаквано бяха открили съюзници. Затова Анри д'Албаре реши да се отправи към Карпатос, като плува край южния бряг на Крит, така че да мине край Грабуза. Той даде своите нареждания, а капитан Тодрос побърза да ги приведе в изпълнение.

Времето беше чудесно. Впрочем при този приятен климат декември е началото на зимата, а януари – края. Щастлив остров е Крит, родина на цар Минос и на строителя Дедал! Та нали именно тук Хипократ е изпращал богатите си пациенти от Гърция, която обхождал, учейки другите на изкуството да се лекува. „Сифанта“ започна да лавира, за да заобиколи нос Спада, вдадем в края на онази ивица суша, проточила се между заливите на Ханя и Кисамос. Носът бе обходен привечер.

През нощта – една от онези толкова ясни нощи в Ориента! – корветът заобиколи крайната точка на острова. Само една промяна на положението на предните платна му бе достатъчна, за да поеме отново на юг, и на сутринта той вече лавираше пред входа на Грабуза.

В продължение на шест дни капитан д'Албаре не престана да оглежда западния бряг на острова между Грабуза и Кисамос. Няколко търговски кораба напуснаха пристанището. „Сифанта“ поразпита някои от тях и не откри нищо съмнително в техните отговори. На въпросите,



зададени им във връзка с това, че Грабуза е дала убежище на пирати, те отвърнаха много сдържано. Чувствувахе се, че се боят да не се компрометират. Анри д'Албаре дори не можа да узнае дали са-колевата „Кариста“ се намира в момента в пристанището или не.

Тогава корветът разшири района, подложен на наблюдение. Навлезе във водите между Грабуза и нос Кριο. След това на 22-ри, с попътен бриз, който се усилваше през деня и отслабваше през нощта, той заобиколи този нос и заплува колкото се може по-близо до бреговете на Либийско море, не толкова начупени и нарязани и не толкова изпълнени със скалисти носове, колкото крайбрежието на Критско море, на отвъдната страна на острова. На хоризонта на север се разстиляше планинската верига Аспровуна, чийто най-висок връх се издига в източната ѝ част и носи поетичното име Ида, покрит с вечни снегове, които слънцето на Архипелага никога не стопява.

На няколко пъти, без да влиза в никое от тези малки пристанища, корветът заставаше на около половин миля от Румели, Анополи, Сфакия, но дежурните наблюдатели не забелязаха нито един пиратски кораб в тази част на морето.

На 27 август, следвайки очертанятията на големия месарийски залив, „Сифанта“ достигна и обходи нос Матала, най-южната точка на Крит, чиято ширина на това място не надвишава повече от десет-единадесет мили. Не изглеждаше вероятно, че това разузнаване би могло да даде някакъв що-годе полезен резултат. И наистина малко кораби прекосяват Либийско море на тази ширина. Те плуват или по на север, през Архипелага или по на юг, като се приближават до египетския бряг. Срещаша се само рибарски лодки, спрели край скалите и от време на време от онези дълги гемии, натоварени с морски охлюви, особен вид мекотели, които много се търсят и които биват изпращани в огромни количества по всички острови.

След като корветът не беше срещнал нищо по тази част на крайбрежието, което завършва с нос Матала, там, където сред многобройните островчета могат да се скрият толкова малки плавателни съдове, не беше вероятно, че ще има повече щастие в останалата половина на южния бряг. Анри д'Албаре се готвеше да поеме направо за Карпатос с риск да се озове там по-рано от определената в тайнственото писмо дата, когато на 29 август вечерта му се наложи да промени плановете си.

Беше шест часът. Капитанът, помощникът му и няколко офицери се бяха събрали на юта и наблюдаваха нос Матала. В този миг се разнесе гласът на един от моряците, на пост на фокмачтата:

– Кораб отляво напред!

Далекогледите веднага бяха насочени към тази точка, на няколко мили пред корвета.

– Действително – каза капитан д'Албаре – ето един кораб, който плува под земята...

– И който навярно я познава добре, щом плува така бързо близо до нея! – добави капитан Тодрос.

– Вдигнал ли е знамето си?

– Не, капитане – отвърна един от офицерите.

– Попитайте дежурните наблюдатели дали е възможно да се узнае националността на този кораб!

Заповедта бе изпълнена. След малко бе получен отговор, че никакво знаме не се вее нито на флагшока, нито на мачтите на кораба.

Все пак беше още достатъчно светло, за да се определи поне величината му, щом не можеше да се определи националността му.

Това беше бриг, чиято главна мачта беше силно наклонена назад. Извънредно дълъг, с много източени форми, с голям брой мачти, с широко кръстовище, той имаше, доколкото можеше да се прецени от такова разстояние, седем-осемстотин тона водоизместимост и навярно плуваше изключително добре при всякакъв вид ход. Но дали беше въоръжен? Дали имаше артилерия на палубата си? Дали по флаговете си имаше отвори за топове и дали капците им не бяха спуснати? Именно това и най-добрите далекогледци на борда на „Сифанта“ не можаха да установят.

И действително поне четири мили разделяха брига от корвета. Освен това слънцето току-що се беше скрило зад върховете на Аспровуна и нощта бе почнала да се спуска, а долу, на самата земя, цареше вече дълбока тъмнина.

– Странен кораб! – каза капитан Тодрос.

– Струва ми се, че иска да мине между остров Платана и брега! – обади се един от офицерите.

– Да, като кораб, който съжालява, че е бил забелязан – отвърна помощник-капитанът – и би желал да се крие!

Анри д'Албаре не отговори, но очевидно споделяше мнението на своите офицери. Маневрата на брига му се струваше все тъй подозрителна.

– Капитан Тодрос – каза той най-сетне – не бива да загубим следите на този кораб през нощта. Ще маневрираме така, че да останем в едни и същи води с него до сутринта. Но, тъй като не трябва да ни вижда, ще

наредите да се угасят всички светлини на борда.

Помощник-капитанът даде съответните нареждания. Продължиха да наблюдават брига, докато все още беше видим на фона на далечната суша, с която той се сливаше. Когато нощта настъпи, той изчезна напълно и никаква светлина не даваше възможност да се определи къде се намира.

На другия ден, още с първите проблясъци на зората, Анри д'Албаре беше вече на носа на „Сифанта“ и чакаше мъглата да се вдигне от повърхността на морето.

Към седем часа мъглата се разнесе и всички далекогледци се насочиха на изток.

Бригът плуваше все тъй по протежение на брега и се намираще край нос Аликопорита, на около шест мили пред корвета. Това означаваше, че беше спечелил значителна преднина спрямо корвета през нощта и то без да прибави нищо към платната, с които се движеше предния ден, а именно фока, гротмарсела, фокмар-села и форбрамсела, като бе оставил прибрани грота и бизана.

– Това съвсем не е ход на кораб, който се опитва да избяга – забеляза помощник-капитанът.

– Няма значение! – отвърна Анри д'Албаре. – Нека се постареем да го видим по-отблизо! Капитан Тодрос, насочете се към брига!

Горните платна бяха незабавно вдигнати по сигнала на началника на екипажа и скоростта на корвета чувствително нарасна.

Но, изглежда, че бригът искаше да поддържа това разстояние помежду им, защото вдигна бизана и гротбрамсела си – нищо повече. Той явно не желаше „Сифанта“ да го настигне, но вероятно също така не желаше тя да изостане. Във всеки случай продължи да следва линията на брега, като се старееше да плува колкото се може по-близо до него.

Към десет часа сутринта, било защото беше повече благоприятствувал от вятъра, било защото непознатият кораб бе решил да му позволи да се поприблужи до него, корветът беше намалил разстоянието помежду им с цели четири мили.

Сега можеха да наблюдават кораба по-добре. Беше въоръжен с двадесетина каронади и навярно имаше междинно помещение между двете палуби, макар че бордовете му бяха ниско над водата.

– Вдигнете знамето! – каза Анри д'Албаре. Знамето бе вдигнато на флагшока и придружено с топовен изстрел. Това означаваше, че корветът иска да узнае националността на съзрения кораб. Но, на този сигнал не бе отговорено нищо. Бригът не измени нито посоката, нито скоростта

си и се пригответи да заобиколи нос Кератон.

– Не е възпитан тоя синковец! – казаха моряците.

– Не е благоразумен може би! – обади се един стар моряк, наблюдател на фок-мачтата. – С тази си наклонена гротмачта, изглежда, като че ли е накривил шапката над ухото и не желае да я изтъква, за да поздравява хората!

Втори топовен изстрел бе даден от корвета. Напразно. Бригът не спря, а продължи спокойно пътя си, без да се интересува повече от заповедите на корвета, сякаш той бе потънал.

Тогава започна истинска надпревара в бързина между двата кораба. Всички платна на „Сифанта“ бяха вдигнати – кливерът, бомкливерът, форбомбрамселът и дори фор-стенстакселът. Но, от своя страна и бригът увеличи платната си и невъзмутимо запази разстоянието.

– Този има някакъв дяволски механизъм в корема си! – извика старият моряк от фокмачтата.

На борда на корвета наистина почнаха да се вбесяват не само моряците, но и офицерите, и най-вече нетърпеливият Тодрос! Дявол да го вземе, той би дал своя пай от трофеите само да може да пипне този бриг, от каквато и националност да беше!

На предната си част „Сифанта“ беше въоръжена с далекобоен топ, който можеше да изстреля петнадесет килограмово гюлле на почти две мили разстояние.

Капитан д'Албаре, спокоен, поне външно, даде заповед за стрелба.

Отекна гърмеж, но гюллето, след като рикошира, падна на около двадесетина разтега от брега.

Вместо отговор бригът се задоволи да вдигне още няколко допълнителни платна и скоро увеличи разстоянието, което го отделяше от корвета.

Нима трябваше да се откажат да го догонят било като увеличат площта на платната си, било като го обстрелват? Това положение беше унижително за такъв добър мореходец като „Сифанта“!

Междувременно нощта се спусна. Корветът се намираше почти край нос Перистера. Вятърът се усили, дори доста чувствително, та се наложи да съберат някои платна и да оставят само тези, които бяха подходящи за през нощта.

Капитанът наистина си мислеше, че на утрото нямаше да открие нищо от този кораб, нито дори върховете на мачтите му, които щяха да се скрият било отвъд хоризонта, било зад някоя извивка на брега.

Той се лъжеше.

При изгрев слънце бригът беше все тъй отпред, със същия ход, запазил същото разстояние. Човек би казал, че нагласява скоростта си според скоростта на корвета.

– Все едно, че ни тегли с въже! – говореха помежду си моряците на носа на кораба.

Съвсем вярно.

След като беше преминал през протока Куфониси, между едноименния остров и Крит, сега бригът обхождаше нос Какялити, за да поеме край източния бряг на големия остров.

Дали щеше да потърси убежище в някое пристанище или щеше да изчезне в някой от тесните ръкави на крайбрежието?

Нищо подобно не се случи. В седем часа сутринта той се насочи право на североизток и пое към открито море.

„Дали не се отправя към Карпатос?“ – запита се не без изненада Анри д'Албаре.

Вятърът се усиливаше все повече и повече и заплашваше да пречупи част от мачтите, но Анри д'Албаре продължи това безконечно преследване, от което задълженията на неговата мисия, а и честта на кораба не му даваха право да се откаже.

Тук, в тази част на Архипелага, открита към всички посоки на компаса, сред това безбрежно море, което планините на Крит вече не закриваха, „Сифанта“ като че ли намали малко разстоянието между нея и брига. Около един часа следобед то беше сведено до по-малко от три мили. Изстреляни бяха още няколко гюлета, но те не достигнаха целта и не предизвикаха никаква промяна в хода на брига.

Планинските върхове на Карпатос вече почваха да се подават отвъд хоризонта, иззад малкия остров Касос, който е закачен за долния край на острова, както Сицилия е закачена за долния край на Италия.

Тогава у капитан д'Албаре, у офицерите и моряците му се появи надеждата, че най-сетне ще могат да разберат кой е този загадъчен и доста неучтив кораб, който не отвърща нито на сигналите, нито на гюлетата.

Но, към пет часа следобед вятърът стихна и бригът възстанови преднината си.

– Ах, негодникът му неден!... Дяволът е на негова страна!... Ще ни се изплъзне! – извика капитан Тодрос.

И тогава бяха поставени в действие всички средства, познати на един опитен моряк, с цел да увеличи скоростта на своя кораб: намокряне на платната, за да се затегне тъканта, повесени ха маци, чието люлеене би могло да придаде на кораба люшкане, благоприятстващо хода

му, всичко бе поставено в действие – и не без известен успех. И наистина към седем часа, малко преди залез слънце, най-много две мили деляха двата кораба.

Но, по тези ширини нощта пада бързо. Здрачът трае много кратко време. Трябваше да увеличат още повече скоростта на корвета, за да успеят да настигнат брига преди спускането на нощта.

В момента той преминаваше между островчетата Касопуло и остров Касос. След това зави зад Касос, навлезе в тесния проток, който го отделя от Карпатос и се скри от погледа.

Половин час по-късно „Сифанта“ стигна до същото място, като продължаваше да се придържа близо до сушата, за да използва вятъра. Беше все още достатъчно светло, за да може да бъде забелязан кораб от тази величина в радиус от няколко мили.

Бригът беше изчезнал.

## XII. НАДДАВАНЕ В КАРПАТОС

Ако Крит, според легендата, е бил някога люлката на боговете, древният Карпатос е бил люлка на титаните, най-смелите техни противници. Макар, че нападат само обикновените смъртни, съвременните пирати са все пак достойни потомци на митологическите злосторници, които дръзнали да шурмуват Олимп.

А по това време изглежда, че най-различни пирати бяха превърнали в своя главна квартира този остров, където са се родили четирите сина на Япет, внуци на Уран и Гея.

И действително Карпатос беше много удобен за всички действия, които пиратският занаят налагаше в Архипелага. Той е разположен почти усамотено в югоизточния край на Егейско море, на повече от четиридесет мили от Родос. Благодарение на високите си върхове той се забелязва още отдалече. Голяма част от крайбрежието му е силно нарязано, изпълнено с многобройни заливи, обградени от безчислени рифове. Поради това водите около него са много опасни – избягвали са ги в древността не по-малко, отколкото ги избягват и сега.

Все пак не липсват и добри пристанища на този остров, последно зърно от дългата броеница Спорадски острови. Като се почне от нос Сидро и нос Перниса и се стигне до нос Бонандреа и Андемо, по този бряг могат да се намерят добри убежища. Четири пристанища – Агата, Порто ди Тристано, Порто Грато, Порто Мало Нато – на времето са били много посещавани от каботажните кораби на Изтока, преди Родос да отнеме търговското им значение. Сега много нарядко някой и друг кораб се отбива в тях.

Карпатос е гръцки остров или поне е населен с гърци, но принадлежи на Османската империя. След окончателното образуване на новата гръцка държава той остана пурски, управляван само от един обикновен кадия, който тогава живееше в нещо като укрепена къща над градеца Аркаса.

По това време на острова имаше много турци, към които, трябва да признаем това, населението не се държеше недружелюбно, тъй като не беше взело участие във Войната за независимост. Станал дори център на най-долни търговски сделки, Карпатос приемаше със същата готовност както турските, така и пиратските кораби, които стоварваха тук своите пратки от пленници. Комисионерите от Мала Азия и Северна

Африка се тъпяха на това тържище, където се разпродаваше човешката стока. Тук се провеждаха търговете, тук се определяха цените, които се изменяха съобразно търсенето и предлагането на роби. И трябва да признаем, че кадията не беше никак безразличен към този род сделки, които той лично ръководеше, а комисионерите считаха, че не биха изпълнили дълга си, ако не му отстъпят процент от продажбата.

Пренасянето на тези клетници по тържищата на Смирна или Африка се извършваше с кораби, които идваха да ги натоварят най-често на пристанището Аркаса, разположено на западния бряг на острова. Ако корабите не достигаха, изпращаше се специален пратеник на срещуположния бряг и пиратите никак не се гнусяха от тази отвратителна търговия.

В момента на източния бряг на Карпатос, сврени в дъното на почти неоткриваеми заливи, се намираха не по-малко от двадесетина малки и големи кораба, с общо около хиляда и двеста – хиляда и триста души на борда. Тази флотилия очакваше само пристигането на главатаря си, за да се впусне в нови престъпни действия.

„Сифанта“ хвърли котва на 2 септември вечерта в пристанището Аркаса на един кабелтов от вълнолома при отличната дълбочина от десет разтега. Когато стъпи на острова, Анри д'Албаре никак не предполагаше, че случаят го беше отвел точно в главното стоварище на търговията с роби.

– Смятате ли да останем известно време в Аркаса, капитане? – запита капитан Тодрос, когато маневрите по спускането на котвата бяха приключени.

– Не знам – отвърна Анри д'Албаре. – Много обстоятелства могат да ни принудят да напуснем бързо това пристанище, но също и много други биха могли да ни задържат тук!

– Хората ще слезат ли на сушата?

– Да, но само на групи. Половината от екипажа трябва винаги да се намира на борда на „Сифанта“.

– Разбрано, капитане – отвърна капитан Тодрос. – Тук ние сме повече на турска, отколкото на гръцка земя и тръбва да си отваряме очите!

Спомняме си, че Анри д'Албаре не беше казал нищо нито на помощника си, нито на офицерите си за причините, поради които бяха дошли тук, нито за определената му среща в първите дни на септември чрез онова анонимно писмо, стигнало на борда по необясним начин. Впрочем той се надяваше да получи тук някое ново известие, което щеше да му изясни какво очаква от корвета в тези води тайнственият му



подател.

Но, не по-малко странно беше неочакваното изчезване на брига отвъд Касоския проток тъкмо когато „Сифанта“ вече смяташе, че го настига.

Затова, преди да хвърли котва в Аркаса, Анри д'Албаре счете, че не бива да изостави току-така работата. След като се бе приближил до сушата толкова, доколкото му позволяваше водоизместимостта на кораба, той се бе заел да огледа всички извивки на бреговата линия. Но, сред тези води, осеяни с рифове, които сякаш бранят брега, под закрилата на високите и стръмни скали, които го очертават, кораб като брига можеше лесно да се скрие. Зад тази преграда от подводни канари, до които „Сифанта“ не можеше да се приближи, без риск да се разбие в тях, един познаващ тези протоци капитан имаше пълната възможност да заблуди своите преследвачи. Така, че ако бригът се беше скрил в някое тайно заливче, щеше да бъде много трудно да бъде открит – не по-малко трудно, отколкото можеха да бъдат открити другите пиратски кораби, приютили се в неznайните пристани на острова.

Корветът продължи търсенията два дни, но напразно. Дори да беше потънал изведнъж в морето отвъд Касос, бригът нямаше да бъде по-не-намираем. Колкото и да го беше яд, капитан д'Албаре трябваше да се откаже от надеждата да го открие.

И затова бе решил да хвърли котва в пристанището на Аркаса. А тук не му оставаше нищо друго, освен да чака.

На другия ден между три и пет часа следобед голяма част от населението на острова щеше да изпълни градеца Аркаса, без да се смятат чужденците, европейци и азиатци, които също щяха да се струпат по този случай. И наистина в този ден ставаше голям пазар. Клетници от всички възрасти и съсловия, заловени напоследък от турците, щяха да бъдат изложени за продан.

По това време в Аркаса имаше специален пазар, определен за този вид търговия – „батистан“, каквито има и по някои градове в Северна Африка. В този батистан тогава имаше около стотина пленници – мъже, жени и деца – плячка от последните грабежи, извършени в Пелопонес. Те бяха наблъскани безразборно в един двор без сянка, под палещото още слънце – по дрипавите им дрехи, по унилия им вид, по отчаяните им лица личеше какво са изстрадали. Едва хранени, и то с лоша храна, оставени почти без вода и то мътна, тези нещастници се бяха събрали по семейства до онзи миг, когато по прищявката на купувачите жените щяха да бъдат разделени от мъжете си, а децата от бащите и майките си.

Те биха предизвикали дълбоко чувство на жал у всеки друг, но не и у тези свирепи „баши“ – пазачите, които никакво страдание не би могло да развълнува. Но какво бяха тези мъки пред изтезанията, които ги очакваха в шестнадесетте каторги в Алжир, Тунис, Триполи, където смъртта създаваше много скоро такива празнини, че трябваше непрекъснато да се попълват?

Все пак ие всяка надежда да си възвърнат свободата беше убита у тези пленници. Купувачите правеха наистина добра сделка, като ги купуваха, но не по-малко изгодна и като им връщаха свободата – на много висока цена, особено за онези, чиято стойност се определяше от известно обществено положение в родното им място. По този начин мнозина от тях биваха освобождавани от робство било чрез обществено откупване, когато самата държава ги препродаваше преди заминаването им, било чрез пряко споразумение на собствениците със семействата на пленниците, било чрез монасите от Ордена на изкуплението, които събираха волни пожертвования по цяла Европа и отиваха да ги освободят чак в главните центрове на Северна Африка. Често пъти някои частни лица, изпълнени с чувство за милосърдие, отделяха част от богатството си за това благотворително дело. Напоследък дори бяха използвани значителни суми от неизвестен изпращач за такива откупи и най-вече за освобождаване на роби от гръцки произход, които превратностите на войната бяха захвърлили в ръцете на комисионерите от Африка и Мала Азия.

Продажбите в Аркаса се извършваха на публично наддаване. Всички, чужденци и местни жители, можеха да вземат участие, но тъй като този ден търговците щяха да закупуват само за пазарите на Северна Африка, имаше само една пратка пленници.

В зависимост от това кой комисионер щеше да я закупи, пратката щеше да бъде изпратена за Алжир, Триполи или Тунис.

Имаше две категории пленници. Едните произхождаха от Пелопонес – те бяха най-многобройни. Другите бяха наскоро заловени на борда на един гръцки кораб, който ги връщаше от Тунис в Карпатос, откъдето трябваше да бъдат изпратени по родните им места.

Съдбата на тези нещастни хора, които щяха да видят толкова мъки, щеше да се определи от последната цена при наддаването, а можеше да се наддава, докато удари пет часът. Топовният изстрел от крепостта на Аркаса, който оповестяваше затварянето на пристанището, същевременно прекъсваше и последните наддавания на пазара.

И така, на този ден, 3 септември, около батистана не липсваха

комисионери. Имаше много посредници, дошли от Смирна и други съседни малоазийски градове и както вече споменахме, всички те действиха за сметка на страните от Северна Африка.

Тази припряност беше лесно обяснима. Последните събития предвещаваха близък край на Войната за независимост. Ибрахим беше отлъснат от Пелопонес, а маршал Мезон наскоро беше дебаркирал там начело на един експедиционен корпус от две хиляди французи.

Така че износът на пленници за в бъдеще щеше чувствително да намалее.

Затова продажната им цена щеше още повече да нарасне за голямо задоволство на кадията. Сутринта посредниците бяха посетили батистана и се бяха запознали с количеството и качеството на пленниците, които навярно щяха да достигнат много високи цени.

– Кълна се в Мохамед – повтаряше един посредник от Смирна, който дърдореше непрекъснато и превзето сред група свои събратя – времето на хубавите сделки отмина! Помните ли, когато корабите ни стоварваха тук не със стотици, а с хиляди пленници!

– Да ... както стана тогава след кланетата в Хиос! – отвърна друг посредник. – Наведнъж повече от четиридесет хиляди роби! Понтоните не достигаха, за да ги поберат!

– Така е безспорно – обади се трети посредник, който, изглежда, имаше голям търговски усет. – Но, много пленници – голямо предлагане, а голямо предлагане – голямо спадане на цените! По-добре да се вземат по-малко при по-изгодни цени, защото удръжките са си все същите, макар че разноските ще бъдат по-големи!

– Да!... Особено в Северна Африка!... Дванадесет на сто от цялата сума за пашата, кадията или управителя!

– Без да се смята единият процент за поддържането на пристанището и крайбрежните батареи!

– И още един процент от нашия джоб в джоба на марабутата /Марабу – мюсюлмански отшелник, отдал се на благочестив живот. – Б. пр./

– Всъщност това е разорително както за собствениците на корабите, така и за търговските посредници!

Такива разговори се водеха между тези комисионери, които дори не съзнаваха мерзостта на своята търговия. Все едни и същи оплаквания по едни и същи въпроси за права! Те щяха навярно да продължат да отпращат упреци, ако камбанен звън не беше сложил край на препирните им, като оповести откриването на пазара.

Не ще и дума, че кадията ръководеше продажбата. Задължен беше

да върши това не само като представител на турското правителство, но и от личен интерес. Той беше вече тук, разположил се на нещо като подиум под една шатра, над която беше издигнато червеното знаме с полумесеца, беше се полуизлегнал върху широки възглавници с чисто османска ленивост.

До него глашатаят беше готов за службата си. Но, не бива да си представяме, че глашатаят щеше да се задъха от викане. Съвсем не! При този род сделки посредниците не бързаха да наддават. Ако въобще настъпваше някаква по-оживена борба за окончателната оценка, то това ставаше навярно през последния четвърт час на търга.

Един посредник от Смирна даде първата цена – хиляда турски лири.

– Хиляда турски лири! – повтори глашатаят.

И после затвори очи, сякаш имаше достатъчно време да си подремне, докато чакаше следващата цена.

През първия час оценката се покачи от хиляда едва на две хиляди турски лири. Комисионерите се гледаха, наблюдаваха се, разговаряха помежду си за съвсем други работи. Всеки предварително беше взел своето решение. Щяха да рискуват да предложат най-високата цена чак през последните минути преди топовния изстрел, с който приключваше наддаването.

Но, пристигането на един нов конкурент щеше да промени този ред и да придаде неочакван тласък на наддаването. И наистина към четири часа на пазара на Аркаса се появиха двама мъже. Откъде идваха те? Навярно от източната част на острова, ако се съдеше по посоката на каруцата, която ги бе докарала до самия вход на батистана.

Появата им предизвика голяма изненада и тревога. Очевидно посредниците не очакваха да се появи ново лице, с което ще трябва да се съобразяват.

– Кълна се в аллаха! – извика единият от тях. – Това е самият Николас Старкос!

– И неговият проклет Скопелос! – обади се друг. – А ние мислехме, че са отишли по дяволите!

Тези двама мъже бяха наистина Николас Старкос и Скопелос – добре познати на пазара в Аркаса. Не-веднаж бяха сключвали огромни сделки, като закупуваха пленници за сметка на търговците на роби в Северна Африка. Никога не им липсваха пари, макар да не се знаеше откъде ги имат, но това си беше тяхна работа.

А що се отнася до кадията, той можеше само да се радва, че са

пристигнаха такива големи конкуренти.

Много вещ в тази област, на Скопелос му беше достатъчно да хвърли само един поглед върху стоката, за да определи стойността на партидата пленници. Задоволи се да прошепне само няколко думи на ухото на Старкос, който му отвърна, като просто кимна утвърдително.

Но колкото и наблюдателен да беше, помощник-ка-питанът на „Кариста“ не бе забелязал движението на ужас, който появата на Николас Старкос предизвика у една от пленничките.

Това беше възрастна, висока на ръст жена. Седнала настрани в един ъгъл на батистана, тя се изправи рязко, сякаш тласната от неударима сила. Дори пристъпи няколко крачки и навярно от устата ѝ щеше да се изтръгне вик. Но успя да се овладее. После отстъпи бавно, загърната от главата до петите в малко наметало, и се върна на мястото си зад група пленници, като застана така, че напълно да се притули. Очевидно не беше достатъчно да скрие само лицето си – искаше въобще да се скрие цялата от погледа на Николас Старкос.

А в това време, без да го заговорят, посредниците не сваляха поглед от капитана на „Кариста“. А той като че ли не им обръщаше никакво внимание. Дали беше дошъл да съперничи с тях за тази партида пленници? Безспорно имаше защо да се боят, тъй като знаеха връзките на Николас Старкос с пашите и бейовете в страните от Северна Африка.

Неведението им не трая дълго. В този миг глашатаят се изправи и с висок глас повтори последната це на при надаването:

– Две хиляди лири!

– Две хиляди и петстотин! – каза Скопелос, който при подобни случаи говореше от името на своя капитан.

– Две хиляди и петстотин лири! – обяви глашатаят.

И различните групи отново подеха частните си разговори, като се наблюдаваха с известно недоверие.

Изтече четвърт час. След Скопелос никаква друга дена не беше още дадена. Безразличен и високомерен, Николас Старкос се разхождаше около батистана. Никой вече не можеше да се съмнява, че накрая търгът ще бъде спечелен от него, при това без голяма борба.

Все пак комисионерът от Смирна, след като предварително се допита до двама-трима свои колеги, предложи нова цена – две хиляди и седемстотин лири.

– Две хиляди и седемстотин лири! – повтори глашатаят.

– Три хиляди!

Този път се бе обадил самият Николас Старкос.

Какво се беше случило? Защо се бе намесил лично в борбата? Защо в гласа му, обикновено толкова студен, сега прозираше силно вълнение, което беше изненадало и самия Скопелос?

От известно време, след като бе прекрачил оградата на батистана, Николас Старкос се разхождаше сред групите от пленници. Когато го видя, че се приближава, старата жена се сви още повече в наметалото си. Така че той не можа да я види.

Но, неочаквано вниманието му бе привлечено от двама пленници, които стояха по-настрана от останалите. И се бе спрял като прикован на място.

Една изтощена от умора девойка лежеше на земята до висок, снажен мъж.

Когато забеляза Николас Старкос, мъжът рязко се изправи. Девойката веднага отвори очи. Но щом видя капитана на „Кариста“, тя се дръпна назад.

– Хаджина! – възкликна Николас Старкос.

Това наистина беше Хаджина Елизундо, която Кса-рис бе прегърнал, сякаш за да я защити.

– Тя тук! – повтори Николас Старкос. Хаджина се бе освободила от прегръдките на Ксарис и гледаше право в лицето бившия клиент на баща си.

Именно в този момент, без дори да се опита да разбере как наследницата на банкера Елизундо се е озовала изложена за продан на пазара в Аркаса, Николас Старкос с разстроен глас бе обявил новата цена от три хиляди лири.

– Три хиляди лири! – бе повторил глашатаят. Минаваше четири и половина часът. Още двадесет и пет минути – топовният изстрел щеше да проехти и търгът щеше да бъде спечелен от този, който бе наддал последен.

Посредниците, след като бяха поговорили помежду си, се готвеха да напуснат площада, твърдо решени да не покачват повече цената. Изглеждаше вече напълно сигурно, че капитанът на „Кариста“, поради липса на конкуренти, щеше да спечели търга, когато неочаквано посредникът от Смирна се опита още веднъж да продължи борбата.

– Три хиляди и петстотин лири! – извика той.

– Четири хиляди! – веднага отвърна Николас Старкос.

Скопелос, който не беше забелязал Хаджина, не можеше да проумее прекалената разпаленост на капитана. По негово мнение тези четири хиляди лири далеч надхвърляха стойността на стоката. Затова той се

питаше какво ли кара Николас Старкос да се хвърля по този начин в неизгодна сделка.

Продължително мълчание бе последвало последните думи на глашатая. Дори комисионерът от Смирна, по знак на колегите си, се бе отказал от наддаването. Нямаше вече никакво съмнение, че то щеше да бъде спечелено от Николас Старкос, на когото му бяха необходими само няколко минути, за да излезе победител.

Ксарис беше разбрал това. И беше притиснал още по-плътнo до себе си девойката. Можеха да я изтръгнат от ръцете му само ако го убият.

В този миг, сред настъпилата дълбока тишина, се разнесе един мощен глас – три думи бяха отправени към глашатая:

– Пет хиляди лири! Николас Старкос се извърна.

Група моряци току-що бяха пристигнали до входа на батистана. Пред тях стоеше един офицер.

– Анри д'Албаре! – извика Николас Старкос. – Анри д'Албаре ... Тук!

В Карпатос!

Единствено случаят бе довел капитана на „Сифанта“ на пазарния площад. Той дори не знаеше, че този ден – сиреч двадесет и четири часа след пристигането му в Карпатос – в главния град на острова ще има разпродажба на роби. От друга страна, тъй като никъде не беше зърнал саколевата на котва, той беше не по-малко изненадан да открие Николас Старкос в Аркаса, отколкото самия капитан на „Кариста“, че вижда д'Албаре тук.

От своя страна Николас Старкос не знаеше, че корветът беше под командуването на Анри д'Албаре, макар и да знаеше, че корабът е спрял в Аркаса.

Нека си представим тогава какви чувства обзеха двамата противници, когато застанаха лице с лице един срещу друг.

Анри д'Албаре беше дал тази неочаквана цена, защото сред пленниците беше забелязал Хаджина и Ксарис – Хаджина, която можеше да попадне отново в ръцете на Николас Старкос! Но, Хаджина го беше видяла, беше го чула и веднага би се втурнала към него, ако пазачите не бяха и попречили.

С едно движение Анри д'Албаре успокои и задържа девойката. Колкото и силно да беше възмущението му, когато видя насреща си своя отвратителен съперник, той запази самообладание. Да! Ако трябваше дори с цената на цялото си имущество, щеше да изтръгне от Николас Старкос тези пленници, наблъскани на тържището на Аркаса, а заедно с

тях и тази, която толкова бе търсил, тази, която беше загубил надежда да види!

Във всеки случай борбата щеше да бъде гореща. И наистина Николас Старкос не можеше да разбере как така Хаджина Елизундо се намира сред пленниците, но за него тя все тъй си оставаше богатата наследница на банкера от Корфу. Милионите не можеха да изчезнат с нея. Те непременно щяха да бъдат използвани, за да я откупят от този, чиято робиня би станала. Значи, нямаше никакъв риск да се наддава. И затова Николас Старкос реши да наддава с още по-голямо настървение, тъй като ставаше въпрос да се бори със съперника си с най-големия си съперник!

– Шест хиляди лири! – извика той.

– Седем хиляди! – отвърна капитанът на „Сифанта“, без дори да се извърне към Николас Старкос.

Кадията можеше само да се радва на обрата, който нещата бяха взели. При наличието на тези двама конкуренти, той не се и опитваше да прикрие задоволството си, което прозираше под османската му важност.

Но, докато този алчен управител вече изчисляваше каква сума ще получи, Скопелос не можеше повече да се сдържи. Беше познал Анри д'Албаре, а след това и Хаджина Елизундо. Ако от омраза Николас Старкос продължаваше да упорствува, сделката, която в известни рамки би могла да бъде изгодна, можеше да стане много неизгодна, особено ако девойката беше загубила богатството си, както беше загубила свободата си – което впрочем беше напълно възможно!

И затова той дръпна Николас Старкос настрана и кротко му направи няколко разумни забележки. Но, беше така посрещнат, че повече не дръзна да се обади. Сега капитанът на „Кариста“ лично извикваше на глшатая своите цени, при това с оскърбителен за противника си тон.

Както можем да предположим, когато почувствуваха, че битката се разгорещява, посредниците останаха, за да следят развоя ѝ. Тълпата любопитни проявяваше с гръмки викове интереса си към тази борба, в която ударите се нанасяха с хиляди лири. Повечето от тях познаваха капитана на саколевата, но никой не познаваше капитана на „Сифанта“. Дори не знаеха какво търси тук във водите на Карпатос, този корвет, който плуваше под знамето на Корфу. Но, от началото на войната толкова много кораби от най-различни националности се занимаваха с пренасянето на роби, че ако се съдеше по всичко, и „Сифанта“ беше заета с търговия от този род. Така, че който и да ги купеше, Анри д'Албаре или Николас Старкос, за пленниците щеше да бъде все същото – все робство



ги очакваше.

Във всеки случай до пет минути този въпрос щеше да бъде напълно разрешен. На последната цена, обявена от глашатая, Николас Старкос беше отвърнал:

– Осем хиляди!

– Девет хиляди! – каза Анри д'Албаре.

Отново настъпи мълчание. Капитанът на „Сифанта“, все тъй спокоен, следеше с поглед Николас Старкос, който яростно крачеше напред-назад – Скопелос не смееше да се приближи до него. Впрочем сега никаква забележка вече не можеше да задържи надпреварата в наддаването.

– Десет хиляди лири! – извика Николас Старкос.

– Единадесет хиляди! – отвърна Анри д'Албаре.

– Дванадесет хиляди! – отговори този път без никакво забавяне Николас Старкос.

Капитан д'Албаре не отвърна веднага. Не че се колебаеше да го стори.

Но, видя как Скопелос се спусна към Николас Старкос, за да го възпре от това безумно дело – а това за миг отклони вниманието на капитана на „Кариста“.

В същото време старата пленница, която дотогава се бе крила така упорито, сега се беше изправила, сякаш ѝ бе хрумвало да покаже лицето си на Николас Старкос. В този момент на върха на Аркасаската крепост за миг проблесна пламък сред вихрушка от дим. Но, преди още гърмежът да стигне до батистана, един гръмък глас подхвърли нова цена:

– Тринадесет хиляди лири!

И веднага след това се чу гърмежът, последван от нескончаеми радостни възгласи.

Николас Старкос беше отблъснал така силно Скопелос, че той се беше отърколил на земята ... Сега беше вече много късно! Николас Старкос нямаше повече право да наддава! Хаджина Елизундо му се беше изплъзнала, и то завинаги навярно!

– Да вървим! – каза той с глух глас на Скопелос. А след това измърмори:

– Ще бъде по-сигурно и ще струва по-евтино!

След това двамата се качиха на каруцата си и изчезнаха зад първия завой на пътя, който водеше към вътрешността на острова.

Повлечена от Ксарис, Хаджина Елизундо беше вече преминала преградата на батистана и се намираще в обятията на Анри д'Албаре,

който я притискаше до сърцето си и повтаряше:

– Хаджина!... Хаджина!... Бих жертвувал цялото си богатство, за да ви откупя... – Както аз пожертвувах своето, за да откупя честта на името си! – отвърна девойката. – Да, Анри!... Хаджина Елизундо е бедна сега и е достойна за вас сега!

### ХІІІ. НА БОРДА НА „СИФАНТА“

На другия ден, 3 септември, след като вдигна котва към десет часа сутринта, „Сифанта“ се движеше по посока на вятъра с малък брой платна, за да излезе през входа на пристанището на Карпатос.

Някои от откупените от Анри д'Албаре пленници бяха настанени в помещението между двете палуби, други – в помещението на батареята. Макар, че прекосяването на Архипелага не отнемаше повече от няколко дни, офицерите и моряците бяха решили да нагласят колкото се може по-удобно тези нещастни хора.

Още предния ден капитан д'Албаре беше направил необходимото, за да може да отплува. За изплащането на тринадесетте хиляди лири той беше представил гаранции, които бяха задоволители кадията. Така че пленниците бяха качени на кораба без всякаква пречка и след три дни тези клетници, които бяха осъдени на мъките на североафриканските каторги, щяха да бъдат стоварени в някое пристанище в Северна Гърция, където нищо не би заплашвало повече свободата им.

Те дължаха своето освобождение изцяло на този, който ги беше изтръгнал от ръцете на Николас Старкос! И затова, щом стъпиха на борда на корвета, изразиха по трогателен начин своята признателност.

Сред тях се намираше един поп, стар свещеник от Леондари. Следван от своите другари по съдба, той се приближи до юта, където Хаджина Елизундо, Анри д'Албаре и още няколко офицери разговаряха. След това всички коленичиха начело със стареца, който протегна ръце към капитана и произнесе:

– Анри д'Албаре, бъдете благословен от всички, на които вие възвърнахте свободата!

– Приятели мои, аз изпълних само своя дълг! – отвърна дълбоко развълнуван капитанът на „Сифанта“.

– Да!... Бъди благословен от всички ... от всички ... и от мен, Анри! – добави Хаджина, като на свой ред коленичи.

Анри д'Албаре бързо я вдигна и тогава възгласи: „Да живее Анри д'Албаре!“, „Да живее Хаджина Елизундо!“ се разнесоха от кърмата чак до носа на кораба и от вътрешността на батареята чак до долните напърични греди на мачтите, на които се бяха струпал петдесетина моряци и надаваха силни възторжени викове.

Една-единствена пленница – онази, която се криеше предния ден в

батистана, не беше взела участие в тази проява на благодарност. Когато се качваше на кораба, тя се погрижи само да мине незабелязана сред пленниците. Беше успяла в това и никой не ѝ обърна повече внимание, щом старата жена се сви в най-тъмния ъгъл на помещението между двете палуби. Очевидно тя разчиташе, че ще може да слезе от кораба също така незабелязана. Но, защо вземаше такива предпазни мерки? Да не би някой от офицерите или моряците на корвета да я познаваше? Във всеки случай навярно имаше сериозни причини да запази това инкогнито през трите или четирите дни – колкото щеше да продължи прекосяването на Архипелага.

Но, ако Анри д'Албаре заслужаваше признателността на пасажерите на корвета, какво тогава пък заслужаваше Хаджина за това, което бе извършила от заминаването си от Корфу насам? „Анри – беше казала тя предния ден, – Хаджина Елизундо е бедна сега в достойна за вас сега!“

Да, тя наистина беше бедна сега! Но достойна за младия офицер?... Сега ще можем да преценим това.

Анри д'Албаре обичаше Хаджина, когато тежки събития ги бяха разделили един от друг, но сега любовта му нарасна още повече, като узна как бе протекъл животът на девойката през цял ата тази година на раздяла!

Веднага щом разбра произхода на богатството, оставено ѝ от баща ѝ, Хаджина Елизундо реши да го употреби изцяло за откупуването на пленници, от търговията с които бе натрупана по-голямата му част. Тя не пожела да запази нищо от тези двадесет милиона, придобити по такъв отвратителен начин. Хаджина довери своите намерения само на Ксарис. Ксарис ги одобри и всички ценни книжа на банката бяха бързо превърнати в пари.

Анри д'Албаре получи писмото, с което тя го молеше да ѝ прости и се сбогуваше с него. След това, придружена от своя смел и предан Ксарис, Хаджина напусна тайно Корфу и отиде в Пелопонес.

По това време войниците на Ибрахим все още подлагаха на жестоки кланета населението на Централен Пелопонес, което беше изтеглило толкова много и от толкова дълго време. Нещастниците, които оцеляваха от кланетата, биваха изпращани в главните пристанища на Месения, в Патрас или в Наварин. Оттук с кораби – едни наети от турските власти, други поставени на разположение от пиратите на Архипелага – ги пренасяха с хиляди било в Карпатос, било в Смирна, където имаше постоянен пазар за роби.

През двата първи месеца след изчезването си Хаджина Елизундо и

Ксарис не отстъпиха пред никаква цена и успяха да освободят няколкостотин пленника от онези, които не бяха още напуснали Месения. После положиха всички грижи да ги откарат на сигурно място, едни – на Йонийските острови, а други – в свободните части на Северна Гърция.

След като свършиха това, двамата отидоха в Мала Азия, в Смирна, където се вършеше голяма търговия с роби. Тук пристигаха многобройните конвои кораби, които докарваха цели товари заловени гърци, които Хаджина Елизундо най-вече се стремеше да освобождава. Предлаганите от нея цени бяха толкова високи – много по-високи от цените на посредниците от Северна Африка или малоазийското крайбрежие, че за турските власти беше много по-изгодно да се спазаряват с нея. Не ще и съмнение, че тези посредници се възползуваха от благородната ѝ страст, за да натрупат печалби. Но, все пак няколко хиляди пленници и дължаха избавлението си от каторгите на африканските бейове.

И все пак имаше още много да се прави в това отношение и тъкмо тогава на Хаджина ѝ дойде на ум гш тръгне по други пътища към целта, която си бе поставила да достигне.

И действително не беше достатъчно само да се откупват пленниците, изложени за продан по обществените пазари или да се освобождават робите от самите им каторги. Трябваше също така да се унищожат и пиратите, които залавяха корабите по всички краища на Архипелага.

Хаджина Елизундо се намираше в Смирна, когато научи какво се беше случило със „Сифанта“ след първите месеци на действията ѝ. Тя знаеше, че корветът беше въоръжен от корфиотските корабоприетжатели и за какво беше предназначен. Знаеше, че началото на действията му беше успешно, но тъкмо тогава пристигна вестта, че „Сифанта“ е загубила капитана си, няколко офицери и част от екипажа си в сражение срещу пиратска флотилия, командувана, както разправяха, лично от самия Сакратиф.

Хаджина Елизундо веднага влезе във връзка с представителя в Корфу на собствениците на „Сифанта“. Предложи им такава цена, че те се съгласиха да я продадат. Корветът беше купен на името на някакъв банкер от Дубровник, но всъщност принадлежеше на наследницата на Елизундо, която само подражаваше на Бубулина, Модена, Захариас и други храбри патриотки, чиито кораби, въоръжени с техни средства още в началото на Войната за независимост, нанесоха толкова загуби на османската флота.

Но, докато действуваше така, на Хаджина ѝ хрумна да повери командването на „Сифанта“ на капитан Анри д'Албаре. Един неин човек,

племенник на Ксарис, моряк от гръцки произход като чичо си, тайно беше следил младия офицер както в Корфу, когато той напразно търсеше девойката, така и в Хиос, където отиде, за да се присъедини към полковник Фавие.

По нейно нареждане този човек постъпи като моряк на корвета точно когато се извършваше попълването на екипажа след битката при Лимнос. Той именно донесе двете писма на Анри д'Албаре, написани от Ксарис – първото, в Хиос, с което му съобщаваха, че има свободно място в командния състав на „Сифанта“ и второто, което той постави на масата в трапезарията, когато беше на пост, и с което се определяше срещата на корвета през първите дни на септември във водите на Карпатос.

Хаджина Елизундо възнамеряваше да отиде именно там по това време, след като завърши своето самопожертвувателно и милосърдно дело. Искаше „Сифанта“ да върне в родния им край последната група пленници, които тя беше откупила с остатъците от богатството си.

Но, още колко трудности щеше да изтърпи, на колко опасности щеше да се изложи през следващите шест месеца!

Придружена от Ксарис, за да изпълни своята мисия, смелата девойка не се поколеба да отиде чак до Северна Африка, в гъмжащите от пирати пристанища на африканското крайбрежие, господари на което, до завладяването на Алжир, бяха станали най-големите разбойници. Тя рискуваше свободата си, смело посрещаше всички опасности, на които се излагаше поради красотата и младостта си.

Но, нищо не я спря. Тя замина.

И тогава почна да се появява преоблечена като монахиня от Ордена на изкуплението в Триполи, в Алжир, в Тунис и дори в най-мизерните пазари на Северна Африка. Навред, където имаше продадени гръцки пленници, тя ги откупуваше на висока цена от господарите им. Навсякъде, където търговците на роби продаваха на търг стадата от човешки същества, тя се появяваше с пари в ръка. Именно тогава Хаджина можа да види в целия им ужас всички мъки на робството в една страна, където няма никаква задръжка за страстите.

По онова време Алжир беше във властта на една армия, съставена от мюсюлмани и ренегати, измета на трите континента, които образуват крайбрежието на Средиземно море; тези разбойници живеяха само от продажбата на заловените от пиратите хора и от откупуването им от християните. През седемнадесетия век на африканска земя се наброяваха вече около четиридесет хиляди роби от двата пола, отвлечени от Франция, Италия, Англия, Германия, Фландрия, Холандия, Гърция,

Унгария, Русия, Полша, Испания или заловени по всички европейски морета.

В Алжир, в каторгите на пашата, на Али-Мами, на Кулугис и на Сиди-Хасан, в Тунис, в каторгите на Юсиф-Дей, на Галере-Патроне и на Сикала в Триполи. Хаджина Елизундо издири най-вече тези, които бяха станали роби през Войната за независимост. Закриляна сякаш от някакъв талисман, тя премина през всичките тези опасности, като облекчаваше страданията на клетниците. Избягна като по чудо хилядите рискове, които поради естеството на дейността ѝ възникваха около нея. В продължение на шест месеца, на борда на леки каботажни кораби, тя обходи и най-затъntenите места на североафриканското крайбрежие – от Триполитания до крайните предели на Мароко – до Тетуан, който някога е бил пиратска република, напълно редовно организирана; до Танжер, в чийто залив тези разбойници са зимували; до Сале, на западния бряг на Африка, където нещастните пленници живееха в подземия, издълбани на дванадесет до петнадесет стъпки под земята.

Най-сетне, когато завърши мисията си и от милионите на баща ѝ не остана нищо, Хаджина Елизундо реши да се върне в Европа с Ксарис. Заедно с последните откупени от нея пленници тя се качи на един гръцки кораб, който се отправи към Карпатос. Хаджина възнамеряваше да се срещне там с Анри д'Албаре. И оттам беше решила да се върне в Гърция на борда на „Сифанта“. Но три дни след като напусна Тунис, корабът бе пленен от един турски кораб и Хаджина бе отведена в Аркаса, за да бъде продадена като робиня заедно с тези, които наскоро бе освободила!

С една дума, резултатите от предприетото от Хаджина Елизундо дело бяха следните: няколко хиляди пленници бяха откупени със същите тези пари, спечелени от тяхната продажба. Макар и разорена сега, девойката бе поправила в границите на възможното злото, сторено от баща ѝ.

Ето какво научи Анри д'Албаре. Да, бедната сега Хаджина беше достойна за него и за да я изтръгне от ръцете на Николас Старкос, той би станал също така беден като нея!

Междувременно още на следния ден, на разсъмване, от „Сифанта“ вече се виждаха бреговете на Крит. Тогава тя се насочи към северозападната част на Архипелага. Капитан д'Албаре възнамеряваше да се приближи към източните брегове на Гърция на ширината на остров Евбея. Тук пленниците можеха да слязат на сигурно място, било в Халкис, било в Егина, далеч от турците, които сега бяха изтикани във вътрешността на Пелопонес. Впрочем по това време на гръцкия полуостров не

беше останал нито един от войниците на Ибрахим.

Клетите хора, за които на борда на „Сифанта“ се полагаха изключителни грижи, вече се съвземаха от преживените ужасни страдания. През деня те излизаха на групи на палубата, за да подишат чистия морски въздух на Архипелага – деца, майки, бащи, заплашени до вчера от вечна раздяла, а сега събрани завинаги. Те също знаеха какво бе извършила Хаджина Елизундо и когато тя минаваше под ръка с Анри д'Албаре, всички изразяваха по най-трогателен начин своята признателност.

В ранните часове на 4 септември върховете на критските планини се изгубиха от погледа, но вятърът бе почнал да стихва и „Сифанта“ измина сравнително малко разстояние през деня, макар че бе вдигнала всичките си платна. Но сега двадесет и четири или четиридесет и осем часа повече или по-малко вече нямаше никакво значение. Морето беше тихо, небето великолепно. Нищо не показваше близка промяна на времето. Трябваше само да се оставят да „се носят“, както казват моряците, а плуването щеше да свърши, когато е рекъл господ.

Това спокойно пътуване беше много благоприятно за разговори. На борда на кораба нямаше кой знае колко работа. Обикновено дежурство на офицерите на мо-стика и на моряците-наблюдатели на фок-мачтата, за да се съобщава за суша или за забелязани кораби.

Хаджина и Анри д'Албаре тогава седяха на юта на една пейка, запазена само за тях. Тук те най-често разговаряха не за миналото, а за бъдещето, на което сега се чувствуваха господари. Крояха планове, които се надяваха скоро да осъществят, и не пропускаха да ги споделят с предания Ксарис, който наистина бе като член на тяхното семейство. Щяха да отпразнуват женитбата си веднага щом стъпят на гръцка земя. Така се уговориха. Работите на Хаджина Елизундо не можеха да създадат вече никакви затруднения или отлагане. Годината, изминала в благотворителни дела, беше опростила всичко! После, след сключването на брака им, Анри д'Албаре щеше да отстъпи командването на корвета на капитан Тодрос и да отведе младата си жена във Франция, откъдето смяташе отново да я върне в родината ѝ.

Тъкмо тази вечер те говореха за всички тези неща. Лекият полъх на бриза едва успяваше да издуе горните платна на „Сифанта“. Хоризонтът сияеше от великолепия залез на слънцето, което все още разпръсваше тук-таме златистозелени лъчи иззад леко потъмнелите му очертания на запад. На другия край на небосклона вече блещукаха първите звезди на изтока. Морето потръпваше от вълнистото движение на своите фосфоресциращи люспи. Нощта обещавахе да бъде великолепна.



Анри д'Албаре и Хаджина се бяха отдали на очарованието на тази чудна вечер. Гледаха едва очертаната от няколко бели дантели от пяна следа, която корветът оставяше след себе си. Само пляскането на бизана, чиито гънки леко шумоляха, нарушаваше тишината. И той и тя не виждаха нищо друго освен себе си и онова, което беше свързано със самите тях. Най-сетне бяха възвърнати към действителността – Анри д'Албаре чу, че някой го вика и то настойчиво.

Ксарис беше застанал пред него.

– Капитане! – извика Ксарис за трети път.

– Какво има, приятелю? – запита Анри д'Албаре, защото му се стори, че Ксарис се колебае да заговори.

– Какво има, добри ми Ксарис? – намеси се и Хаджина.

– Искам да ви кажа нещо, капитане.

– Какво?

– Ще ви кажа. Пасажерите на корвета ... тези добри хорица, които вие връщате в родината им ... са намислили нещо и ме натовариха да ви го съобщя.

– Добре, слушам ви, Ксарис.

– Ето какво, капитане. Те знаят, че вие и Хаджина ще се жените ...

– Несъмнено – отвърна Анри д'Албаре, като се усмихна, – това не е тайна за никого!

– И тъй, тези добри хорица биха били много щастливи да присъствуват на вашата сватба.

– И ще присъствуват, Ксарис, ще присъствуват и никоя невеста не би могла да има такова сватбено шествие, ако можеха да се съберат около нея всички онези хора, които е избавила от робство!

– Анри!... – помъчи се да го прекъсне девойката.

– Капитанът има право – отвърна Ксарис. – Във всеки случай пасажерите на корвета ще присъствуват и ...

– Щом пристигнем в Гърция – продължи Анри д'Албаре – ще ги поканя всички на сватбата ни!

– Добре, капитане – каза Ксарис. – Но, след като намислили това, на тези добри хора им дошло на ум и още нещо!

– Толкова хубаво, колкото и първото ли?

– Още по-хубаво. Искат да ви помолят женитбата ви да стане на борда на „Сифанта“! Не е ли къс от тяхната земя този чудесен корвет, който ги връща в Гърция?

– Тъй да бъде, Ксарис! – отвърна Анри д'Албаре. – Съгласна ли сте, скъпа Хаджина?

Вместо отговор Хаджина само му подаде ръка.

– Добър отговор – каза Ксарис.

– Можете да съобщите на пасажерите на „Сифанта“ – добави Анри д'Албаре – че ще постъпим така, както те желаят.

– Разбрано, капитане. Но ... – поколеба се Ксарис – все пак това не е всичко!

– Хайде, говори, Ксарис – подкани го девойката.

– Ето какво. Тези добри хорица, след като им хрумнало нещо хубаво, а след това нещо още по-хубаво, накрая им дошло на ум нещо, което те направо считат, че е чудесно!

– Наистина ли има и трето! – възкликна Анри д'Албаре. – И какво е то?

– Биха искали женитбата ви не само да се състои на кораба, но и да се извърши в открито море ... още утре! Сред тях има един стар свещеник ...

Неочаквано гласът на моряка, който беше на пост на фокмачтата, прекъсна думите на Ксарис.

– Кораби по вятъра!

Анри д'Албаре веднага стана и отиде при капитан Тодрос, който се взираше в указаната посока.

Една флотилия, съставена от дванадесетина кораба с най-различен тонаж, се беше появила на по-малко от шест мили на изток. Поради безветрието „Сифанта“ беше напълно неподвижна, докато тази флотилия, тласкана от последните повеи на бриза, който не достигаше до корвета, накрая щеше непременно да го достигне.

Анри д'Албаре беше взел далекоглед и внимателно наблюдаваше движението на корабите.

– Капитан Тодрос – каза той, като се обърна към помощника си – тази флотилия е още твърде далеч, за да можем да си изясним намеренията ѝ и да установим силата ѝ.

– Така е, капитане – отвърна помощникът, – а и в тази безлунна нощ, която ще стане още по-тъмна, няма да можем да определим нищо! Ще трябва да чакаме до утре.

– Да, ще трябва – каза Анри д'Албаре – но тъй като тези води не са много безопасни, наредете да се бди най-зорко! Да се вземат също така всички необходими мерки, в случай че тези кораби се приближат към „Сифанта“.

Капитан Тодрос даде съответните нареждания, които бяха незабавно изпълнени.

На корвета бе установено подсилено наблюдение, което щеше да продължи до разсъмване.

От само себе си се разбира, че поради непредвидените неща, които можеха да се случат, решението за отпразнуването на сватбата бе отложено за по-късно.

Анри д'Албаре помоли Хаджина да се прибере в своята кабина.

През цялата тази нощ екипажът на „Сифанта“ почти не мигна. Присъствието на забелязаната в открито море флотилия не можеше да не разтревожи всекиго. Следиха движението ѝ, докато това беше възможно. Но, към девет часа падна доста гъста мъгла и скоро я загубиха от поглед.

На другия ден сутринта все още имаше малко изпарения, които закриваха хоризонта на изток при изгрев слънце. И тъй като нямаше никакъв вятър, изпаренията се разнесоха едва към десет часа сутринта. Все пак зад тях не се забелязваше нищо подозрително. Но, когато се разсяха, цялата флотилия се появи на по-малко от четири мили разстояние. Значи, от снощи тя бе преминала две мили в посоката на „Сифанта“ и не бе успяла да се приближи още, повече, само поради мъглата, която ѝ бе попречила да маневрира. Състоеше се от около дванадесетина кораба, които се движеха като галери с помощта на дълги гребла. Корветът, който поради големината си не би могъл да използва този способ, продължаваше да стои неподвижно на същото място. По принуждение трябваше да стои и да чака, без да може да извърши никакво движение.

И все пак човек не можеше да се заблуди относно намеренията на тази флотилия.

– Това е сбирщина от кораби, които изглеждат особено подозрителни! – каза капитан Тодрос.

– И стават още по-подозрителни – обади се Анри д'Албаре, – защото сред тях забелязвам и брига, който напразно преследвахме във водите на Крит!

Капитанът на „Сифанта“ не се лъжеше. Бригът, който така странно беше изчезнал отвъд онзи морски нос на остров Карпатос, беше начело на флотилията. Той маневрираше така, че да се отдели от другите кораби, които бяха под заповедите му.

Междувременно откъм изток се бе вдигнал слаб вятър, който благоприятствуваше движението на флотилията, но повеите, които нагъваха леко повърхността на морето, замираха на един-два кабелтова от корвета. Изведнъж Анри д'Албаре сне далекогледа, който дотогава не бе отместил от очите си.

– Бойна тревога! – извика той.

Току-що бе забелязал дълга струя дим, която бе излетяла от носовата част на брига, а в същото време на флагщока му бе издигнато знаме – и в този миг тътенът на топовен изстрел долетя до корвета. Знамето бе черно, а едно грозно червено „С“ разсичаше цялото му поле.

Това беше знамето на пирата Сакратиф.

## XIV. САКРАТИФ

Тази флотилия, съставена от дванадесет кораба, беше излязла предния ден от бърлогите си на Карпатос. Дали идваше да започне бой при крайно неравни условия за корвета, като го атакува фронтално или го обкръжи? Това беше повече от очевидно. Но поради безветрието сражението трябваше да бъде прието. Впрочем дори и да имаше възможност да избегне борбата, Анри д'Албаре нямаше да го стори. Знамето на „Сифанта“ не можеше да се опозори, като побегне пред знамето на пиратите на Архипелага.

Сред тези дванадесет кораба имаше четири брига с по шестнадесет или осемнадесет топа. Останалите осем кораба имаха по-малък тонаж, но притежаваха лека артилерия и въобще бяха въоръжени като за водене на война. Според преценката на офицерите на корвета срещу тях имаше повече от сто топовни дула, на които те можеха да отвърнат само с двадесет и два топа и шест каронади. Двеста и петдесетте моряци на „Сифанта“ щяха да се бият срещу седем-осемстотин души. Несъмнено – неравна борба. Все пак превъзходството на артилерията на „Сифанта“ може би й даваше известни шансове за успех, но при условие да не допусне вражеските кораби да се приближат твърде много до нея. Трябваше, значи, да се държи флотилията на разстояние, като постепенно се унищожават корабите ѝ чрез точни залпове. С други думи, касаеше се да се избегне на всяка цена абордаж, сиреч борба тяло с тяло.

В такъв случай в края на краищата по-многочислената страна щеше да надделее, защото този фактор има още по-голямо значение на море, отколкото на суша, понеже тук отстъплението е невъзможно и всичко се Свежда до това: да скочиш в морето или да се предадеш.

Един час след като мъглата се беше разнесла, флотилията чувствително се беше приближила към корвета, който стоеше така неподвижно, сякаш беше хвърлил котва сред някой залив.

Междувременно Анри д'Албаре не преставаше да наблюдава движението и маневрите на пиратите. Бойната тревога бе бързо изпълнена на борда на „Сифанта“. Всички, офицери и моряци, бяха на бойния си пост. Онези от пътниците, които бяха боеспособни, бяха пожелали да се бият в редиците на екипажа и им беше раздадено оръжие. В батареята и на палубата цареше пълна тишина, която се нарушаваше понякога от кратките думи, които капитанът разменяше с капитан Тодрос.

– Няма да ги оставим да се приближат до нас – Каза му той. – Нека изчакаме първите кораби да попаднат под сигурен обстрел и тогава ще открием огън с топовете от дясната ни страна.

– Как ще стреляме – за потопяване или за пречупване на мачтите? – запита помощник-капитанът.

– За потопяване! – отвърна Анри д'Албаре.

Това беше най-добрият начин за справяне с пиратите, така страшни при абордаж, и особено този Сакратиф, който току-що нагло бе издигнал знамето си. Щом беше постъпил така, това без съмнение означаваше, че според него нито един човек от корвета нямате да остане жив, за да се похвали, че е бил лице с лице с него.

Към един часа по обед флотилията се намираще само на една миля. Тя продължаваше да се приближава с помощта на гребла. Обърнала нос на северозапад, „Сифанта“ се задържаше не без мъка в това положение. Пиратите се приближаваха към нея в боен ред – два брига в средата, а други два – на двата края. Движеха се по такъв начин, че да обкръжат корвета отпред и отзад, да го поставят в средата на един кръг, чийто радиус щеше постепенно да се скъсява. Очевидно целта им беше най-напред да го смажат със съсредоточен огън, а после да го превземат на абордаж.

Анри д'Албаре беше разбрал този така опасен за него маньовър, но не можеше да го избегне, защото беше принуден да стои неподвижно. Може би щеше да успее да разбие с топовен обстрел бойния ред на противника си, преди той да го обгърне от всички страни. Офицерите дори вече се питаха защо техният капитан не дава заповед за откриване на огън с обичайния си спокоен и гвърд глас.

Не! Анри д'Албаре искаше да улучи със сигурност и затова оставяше неприятеля да се приближи достатъчно.

Изтекоха още десет минути. Всички чакаха – мерачите, с очи, впити в топовете си, офицерите от батареята, готови да предадат заповедите на капитана, а моряците на палубата, нащрек, като от време на време хвърляха поглед през фалшборда. Дали първите залпове нямаше да бъдат дадени от неприятеля, след като разстоянието вече му позволяваше да стори с успех гова?

Анри д'Албаре продължаваше да мълчи. Той гледеше редицата на корабите, която почваше да се огъва в двата края. Двата средни брига – на единия от тях се вееше черното знаме на Сакратиф! – се намираха на по-малко от миля.

Но, както капитанът на „Сифанта“ не бързаше да открие огън,

изглежда, че и водачът на флотилията също така не бързаше да стори това. Може би дори се надяваше да се доближи до корвета, без да даде нито един изстрел, и да хвърли няколкокостотин от пиратите си на бордаж.

Най-сетне Анри д'Албаре сметна, че не бива да чака повече. Лек повей на вятъра, който стигна до корвета, му даде възможност да заста-не така, че двата средни брига да се озоват от дясната му страна на по-малко от половин миля.

– Внимание! Батарейта и коронадите на палубата готови! – извика той.

Леко шумолене се разнесе на борда, последвано от пълна тишина.

– Да се потопят! – каза Анри д'Албаре. Заповедта бе веднага повтo-рена от офицерите и мерачите на батареята се прицелиха внимателно в долната част на двата брига, а мерачите на палубата – в мачтите им.

– Огън! – извика капитан д'Албаре.

Гръмна залп. От палубата и от батареята на корвета единадесет то-па и три коронади избулваха гюллетата си и между тях и няколко чифта от онези свързани с верига или желязна пръчка, които са пригодени да пречупват мачтите от средно разстояние.

Щом барутният дим се разнесе назад и разкри хоризонта, можаха да установят резултата от залпа срещу двата брига. Не беше напълно сполучлив, но все пак беше значителен.

Един от двата средни брига беше засегнат над ватерлинията. Освен това, тъй като някои от възетата му бяха скъсани, фокмачтата му, пречупена на няколко стъпки височина от палубата, беше паднала напред и бе строшила върха на гротмачтата. При това положение този бриг щеше да загуби известно време, докато поправи нанесените му щети, но все пак той можеше да продължи да стреля срещу корвета. Така че опасността от обкръжаване не беше намаляла.

И наистина двата други брига, разположени на лявото и дясното крило, сега се бяха изравнили със „Сифанта“. От това положение те се спуснаха към нея от двете ѝ страни, но сториха това, като същевременно я поздравиха с по един залп, отправен по цялата ѝ дължина, които тя не бе в състояние да избегне.

За жалост тя бе двойно засегната. Бизанмачтата на корвета беше пречупена. Всичките платна на задната мачта се стовариха в безпорядък, но за щастие не повлякоха нищо от частите на гротмачтата. Същевременно резервните греди и една спасителна лодка бяха разтрошени. Но най-жалкото беше загубата на един офицер и двама моряци, убити на

място, без да се сметнат още трима-четирима тежко ранени, които бяха пренесени в долната палуба.

– Анри д'Албаре веднага даде нареждане ютът незабавно да бъде разчистен. Въжета, платна, части от мачти, греди, всичко бе вдигнато само за няколко минути. Мястото отново бе свободно и годно за работа. Нямаше никакво време за губене. Артилерийският двубой щеше да започне отново с още по-голяма сила. Притиснат между два огъня, корветът щеше да бъде принуден да се отбранява и от двете си страни.

В това време „Сифанта“ даде нов залп, и то така добре прицелен този път, че два от по-малките кораби на флотилията бяха улучени в корпуса под ватерлинията и потънаха само за няколко мига. Екипажите им едва можаха да скочат в спасителните лодки, за да се прехвърлят в двата средни брига, където веднага ги прибраха.

– Ура! Ура!

Викаха моряците на корвета след този двоен успех, който правеше чест на техните артилеристи.

– Два са потопени! – каза капитан Тодрос.

– Да – отвърна Анри д'Албаре – но тези нехранимайковци, които бяха на тях, успяха да се качат на борда на бриговете и аз продължавам да се опасявам от абордаж, в който те ще имат числено надмощие!

Артилерийският двубой продължи все така още четвърт час. Както пиратските кораби, така и корветът изчезнаха сред белия барутен дим и трябваше да чакат той да се разнесе, за да се видят взаимно нанесените щети. За жалост тези щети бяха твърде чувствителни на борда на „Сифанта“. Няколко моряци бяха убити, мнозина други бяха тежко ранени. Един френски офицер, улучен в гърдите, беше се строполил тъкмо когато капитанът му даваше някакви нареждания.

Мъртвите и ранените бяха веднага пренесени в долната палуба. Хирургът и помощниците му не смогнаха да извършат всички превръзки и операции, които състоянието на засегнатите пряко от гуллетата или косвено от отхвъркналите парчета дърво налагаше.

Макар, че мускетите на онези кораби, които се намираха на половин топовен изстрел, не бяха още заговорили, макар че нямаше за вадене куршуми от обикновени и тежки бискайски пушки, раните не само че не бяха по-малко тежки, но бяха и по-ужасни.

Жените, които бяха събрани в трюма, изпълняваха докрай своя дълг. Хаджина Елизундо им даде пример. Всички се надпреварваха да окажат помощ на ранените, окуражаваха ги, утешаваха ги.

Старата пленница от Карпатос най-сетне също излезе от тъмния



ъгъл, където се бе оттеглила. Видът на кръвта съвсем не я ужаси, навярно превратностите на живота я бяха отвеждали неведнаж на бойното поле. Под светлината на лампите на долната палуба тя се навеждаше над възглавето на ранените, помагаше при най-тежките операции и когато нов залп разтърсваше из основи корвета, нито едно нейно движение или поглед не издаваха, че тези ужасни взривове биха могли да я накарат да трепне.

И все пак приближаваше онзи миг, когато екипажът на „Сифанта“ щеше да бъде принуден да се бие с хладно оръжие срещу пиратите. Клещите се бяха затворили в обръч, който постепенно се стесняваше. Корветът стана прицелна точка на огъня на всички пиратски кораби.

Но, той се отбраняваше добре, за чест на знамето, което продължаваше да се вее на флагшока му. Артилерията му нанасяше големи загуби на пиратските фло тилии. Унищожени бяха още два кораба. Единият по-тъна. Другият, надупчен с нажежени гюллета, скоро изчезна сред пламъци във водната бездна.

И все пак абордажът беше неизбежен. „Сифанта“ можеше да го избегне само ако успееше да пробие веригата от кораби, която я обграждаше. Но, тъй като нямаше вятър, не можеше да направи това, а в това време пиратите с помощта на греблата си се приближаваха и все повече стесняваха кръга.

Бригът с черния флаг беше вече само на един изстрел с пищов, когато даде нов залп. Едно гюлле улучи железните части на ахтерщевена в задната част на корвета и откачи кормилото му.

Анри д'Албаре се приготви да посрещне нападение то на пиратите и нареди да се издигнат специалните мрежи против абордаж. Сега между двете страни избухна престрелка с по-леки огнестрелни оръжия. Малки топове и шишанета, мускети и пищови обсипваха с град от куршуми палубата на „Сифанта“. Паднаха още доста хора, повечето ударени смъртоносно. Много пъти Анри д'Албаре едва не бе засегнат; но застанал неподвижно и спокойно на мостика, той даваше нареждания със същото хладнокръвие, с което би командувал почетен залп при морски парад.

През разкъсаните валма на дима биещите се екипажи можеха да се видят един друг. Чуваха се отвратителните проклетия на бандитите. Анри д'Албаре напразно се мъчеше да зърне на борда на брига с черния флаг този Сакратиф, чието име само всяваше ужас по целия Архипелаг.

Тъкмо тогава този бриг и един от онези, които бяха затворили кръга, се приближиха, подкрепяни малко по-назад от останалите кораби и

притиснаха от двете страни корвета, чиито стени изстенаха под натиска им. Ловко хвърлени, абордажните куки се вкопчиха за въжета, мачти и бордове и свързаха трите кораба.

Топовете им трябваше да млъкнат. Но, тъй като отворите за тях по фланговете на корвета представляваха готови пробиви за пиратите, прислугата на топовете остана по местата си, за да брани тези подстъпи с брадви, пищови и пики. Такава беше заповедта на капитана – тя беше предадена на батареята в момента, когато двата брига се опряха до корвета.

Изведнаж от всички страни се разнесе един-единствен вик и то с такава сила, че за миг заглуши пуко-тевицата на мускетите, шишанетата и пищовите.

– На абордаж! На абордаж!

Тогава се разгоря страшна битка тяло с тяло. Нито изстрелите на малките топове, на шишанетата и пушките, нито ударите с брадви и пики можеха да попречат на тези побеснели, замаяни от ярост, жадни за кръв разбойници да стъпят на борда на корвета. От марсовете на мачтите летяха гранати върху „Сифанта“ и превръщаха палубата в ад, макар че и корветът им отвръщаше със същото от своите марсове чрез ръцете на моряците-наблюдатели.

Анри д'Албаре се видя атакуван от всички страни. Бордовете, макар и по-високи от бордовете на бриговете, бяха завзети и прехвърлени с щурм. Разбойниците преминаваха от рей на рей, разкъсваха противоабордажните мрежи и се стоварваха на палубата. Какво значение имаше, че някои биваха убити още преди да стигнат до нея! Те бяха толкова много, че липсата им не се чувствуваше.

Сведен до по-малко от двеста души, способни да държат оръжие, екипажът на корвета сега трябваше да се бие срещу повече от шестстотин пирати.

И наистина през двата брига непрекъснато прииждаха нови и нови корсари, които лодките на флотилията докарваха до тях. Това беше същинска сган, срещу която беше почти невъзможно да се устои. Скоро кръв та потече на потоци по палубата на „Сифанта“. Сред гърчовите на агонията, ранените се привдигаха със сетни сили, за да гръмнат още веднаж с пищова или да забият камата си. Всички се бяха смесили сред барутния дим. Но, знамето на Корфу нямаше да бъде смъкнато, докато все още имаше поне един човек, за да го защитава!

Ксарис се биеше като лъв сред най-гъстата част на боя. Той не беше напуснал юта. Брадвата му, прикрепена с ремък към яката му китка, се

стовари поне двајсет пъти върху пиратските глави и спаси по този начин от смърт Анри д'Албаре.

Капитанът на „Сифанта“, безпомощен срещу многочисления противник, беше запазил самообладание сред настъпилата суматоха. За какво мислеше той? Дали искаше да се предаде? Не! Един френски офицер не се предава на пирати! Но какво можеше да направи тогава? Дали щеше да последва примера на онзи герой Бисон, който преди десетина месеца, при подобно положение, се беше взривил, за да не попадне в ръцете на турците? Дали щеше да унищожи заедно с корвета и двата брига, които се бяха вкопчили в него от двете му страни? Но, това означаваше да обрече на гибел и ранените на „Сифанта“, и изтръгнатите от лапите на Николас Старкос пленници, и жените, и децата!... Това значеше да пожертвува и Хаджина!...

А онези, които биха оцелели след взрива, ако Сакратиф им дареше живота, как щяха да се избавят този път от ужасите на робството?

– Пазете се, капитане! – извика Ксарис, който се хвърли към него.

Още миг и Анри д'Албаре щеше да бъде мъртъв. Но, Ксарис сграбчи с две ръце пирата, който се готвеше да удари капитана и го запрати в морето. Още трима други се опитаха да достигнат Анри д'Албаре – и тримата Ксарис ги просна мъртви в краката си.

Все пак палубата на корвета бе изцяло залята от сганта на нападателите. Само тук-таме се чуваха изстрели. Биеха се главно с хладно оръжие, а кръсъците заглушаваха гърмежите.

Пиратите, вече господари на предната част на кораба, бяха успели да завземат цялото пространство до гротмачтата. Малко по малко те изтикваха екипаж на „Сифанта“ към юта.

Те бяха поне десет срещу един. Възможна ли беше въобще съпротивата? Ако бе пожелал да хвърли корвета във въздуха, капитан Анри д'Албаре вече не би имал възможност да го стори. Нападателите вече бяха завзели люковете и другите отвори, през които можеше да се проникне във вътрешността на корвета. Те се бяха пръснали в батареята и помещението между двете палуби, където борбата продължаваше със същото ожесточение. Не можеше вече и да се мисли да се стигне до барутния погреб.

Впрочем навсякъде пиратите надделяваха поради численото си надмощие. Само една преграда, образувана от телата на техни ранени или убити другари, ги делеше от задната част на „Сифанта“. Първите им редици, изтласкани от задните, преминаха тази преграда, след като я направили още по-висока, застилайки я с нови трупове. После, тъпчейки по

тези тела и газейки в кръв, те се хвърлиха в шум, за да завладеят юта.

Тук се бяха събрали около петдесетина моряци и пет-шест офицери начело с капитан Тодрос. Те бяха обкръжили своя командир, решени да се съпротивяват до смърт.

В това тясно пространство се разгоря отчаяна борба. Знамето, което бе паднало от флагшока заедно с бизанмачтата, беше отново издигнато на един прът на кърмата. Това беше последният пост, който честта повеляваше да бъде защищаван до последния човек.

Но, колкото и храбра да беше, какво можеше да направи тази малка група от хора срещу петстотин или шестстотин пирати, завзели вече предната част, палубата, марсовете, откъдето се сипеше град от гранати? Пиратите от оставалите кораби на флотилията продължаваха да приждат, за да помогнат на тези, които първи бяха започнали атаката. Това бяха все бандити със съвсем пресни сили, докато числото на защитниците на юта намаляваше с всяка измината минута.

Но все пак ютът се бе превърнал в нещо като крепост. Трябваше на няколко пъти да подновяват шумра срещу него. Не би могло да се каже колко кръв бе пролята, за да го завладеят. Накрая бе превзет! Хората от „Сифанта“ бяха изгласкани до края на кърмата. Тук те се събраха около знамето, като образуваха с телата си преграда пред него. Застанал в средата, с кама в едната ръка и с пищов в другата, Анри д'Албаре се би до последния куршум.

Не! Капитанът на корвета не се предаде! Но той беше смазан от численото надмощие на противника Тогава той реши да умре ... Но, напразно!

Изглежда, че тези, които се нахвърляха върху него, бяха получили изрична тайна заповед да го заловят жив – заповед, чието изпълнение струва живота на двадесет от най-настървените пирати, които паднаха под брадвата на Ксарис.

Най-сетне Анри д'Албаре беше заловен заедно с онези от офицерите, които бяха оцелели, биейки се де него. Ксарис и останалите моряци бяха вече безпомощни. Знамето на „Сифанта“ престана да се вее на кърмата й!

В същото време от всички страни се разнесоха викове, крясъци и ура.

Победителите ревяха диво, за да приветствуват своя главатар.

– Сакратиф!... Сакратиф!...

Тогава главатарят се появи на борда на корвета. Разбойническата сган отстъпи, за да му направи път. Той се запъти бавно към кърмата,

като стъпваше, без да им обръща дори внимание, върху трупове на своите доскорошни другари. След това се изкачи по потъналата в кръв стълба на юта и се приближи до Анри д'Албаре.

Капитанът на „Сифанта“ най-сетне можа да види гози, когото пиратската сган току-що бе приветствувала с името Сакратиф.

Това беше Николас Старкос.

## XV. РАЗВРЪЗКА

Боят между флотилията и корвета беше продължил повече от два часа и половина. Нападателят бяха дали най-малко сто и петдесет убити и ранени – почти толкова беше дал и екипажът на „Сифанта“, който наброяваше двеста и петдесет души. Тези цифри показват с какво ожесточение се бяха били и двете страни.

Но, численото надмощие бе взело връх над храбростта. Победата не беше справедлива. Анри д'Албаре, офицерите, моряците, пътниците, всички бяха сега в ръцете на безмилостния Сакратиф.

Сакратиф или Старкос, това наистина беше един и същи човек. Дотогава никой не знаеше, че под това име се крие грък, син на Мани, един предател, преминал на страната на потисниците. Да! Именно Николас Старкос командуваше тази флотилия, чиито страшни злодеяния бяха всявали ужас из тези води! Той именно беше съчетал гнусния пиратски занаят с една още по-гнусна търговия! Той именно продаваше на варвари, на неверници, своите сънародници, оцелели от турските кланета! Той, Сакратиф! И това бойно име или по-скоро това пиратско име беше името на сина на Андроника Старкос!

Сакратиф – ще го наричаме така вече – Сакратиф от много години насам беше установил своя център на остров Карпатос, откъдето предприемаше действията си.

Тук, в дъното на неизвестните заливи на източния бряг, можеха да се открият главните бази на флотилията му. Тук, от негови събрата, които не признаваха никакъв закон и порядък и сяпа му се подчиняваха – той можеше да поиска от тях да извършат най-дръзки и жестоки неща! – се съставяха екипажите на двадесетина кораба, които той командуваше безпрекословно.

След като бе тръгнал от Корфу с „Кариста“, Сакратиф се бе отправил направо за Карпатос. Възнамеряваше да поднови действията си в Архипелага с надежда да срещне корвета, на чието отплаване бе присъствувал и чието предназначение му бе известно. Все пак, макар че сега го занимаваше „Сифанта“, той не се бе отказал да открие Хаджина Елизундо и нейните милиони, както не се бе отказал да си отмъсти на Анри д'Албаре.

Пиратската флотилия се зае да открие корвета. Но, макар че често чуваше да се говори за него и за наказателните му действия срещу

корсарите от северната част на Архипелага, Сакратиф не успя да попадне на следите му. Той съвсем не беше командувал, както се разправяше, пиратските кораби в онази битка край Лимнос, в която капитан Страдена бе намерил смъртта си. Но, той именно бе избягал от остров Тасос със саколевата, възползвайки се от боя, който корветът водеше пред пристанището. Само, че по това време Сакратиф все още не знаеше, че Анри д'Албаре бе поел командването на „Сифанта“ – узна това едва когато го видя на тържището в Карпатос.

След като напусна Тасос, Сакратиф спря в Сира и отплува от този остров само четиридесет и осем часа преди пристигането на корвета. Не се бяха излъгали, като бяха предположили, че саколевата ще се отправи към Крит. Тук, в пристанището на Грабуза, чакаше бригът, който щеше да отведе Сакратиф в Карпатос, където искаше да подготви нови пиратски действия. Корветът го бе забелязал скоро след като бе отплувал от Грабуза и го бе подгонил, без да може да го стигне – бригът беше наистина по-бърз от него.

Сакратиф веднага беше познал „Сифанта“. Най-напред беше помислил да връхлети върху корвета, да се опита да го завладее на абордаж и да задоволи омразата ей, като го унищожи. Но, като размисли, реши, че ще бъде по-добре да се остави да го преследват край бреговете на Крит, да подмами корвета чак до Карпатос и после да изчезне в някое от онези убежища, които само той знаеше.

Така и направи и тъкмо се бе заел да подготви флотилията си за нападението срещу „Сифанта“, когато събитията ускориха развързката на тази драма.

Знаем вече какво се случи, знаем защо Сакратиф беше дошъл на пазара в Аркаса, знаем как, след като откри Хаджина Елизундо сред пленниците в батистана, той се озова лице с лице с Анри д'Албаре, капитана на корвета.

Тъй като мислеше, че Хаджина Елизундо е все още богатата наследница на корфиотския banker, Сакратиф си каза, че ще я купи на всяка цена ...

Но, намесата на Анри д'Албаре провали намеренията му.

Решен повече от всякога да отнеме Хаджина Елизундо от съперника си, да му отмъсти и да унищожи корвета, Сакратиф отведе Скопелос и се върна на западния бряг на острова. Не можеше да има и съмнение, че Анри д'Албаре ще напусне незабавно Карпатос, за да откара пленниците в родината им.

Така че флотилията беше събрана почти в пълен състав и отплува

още на другия ден. Обстоятелствата бяха благоприятствували нейното придвижване и „Сифанта“ бе завладяна.

Когато Сакратиф стъпи на палубата на корвета, беше вече три часа следобед. Вятърът започна да се усилва и това позволи на другите кораби да застанат така, че да държат постоянно „Сифанта“ под заплахата на топовете си. А бриговете, които я бяха притиснали от двете ѝ страни, трябваше да чакат главатарят да благоволи да се качи на някой от тях.

Но, засега той още не мислеше да си тръгва и затова стотина пирати останаха с него на борда на корвета.

Сакратиф не беше заговорил още капитан д'Албаре. Беше се задоволил да размени-само няколко думи със Скопелос, който нареди пленниците, офицери и моряци, да бъдат отведени към люковете. Събраха ги заедно с техните другари, пленени в батареята и в помещението между двете палуби. После ги накара да слязат в трюма и затвориха капаците. Каква участ им отреждаха? Навярно някаква страшна смърт – щяха да ги погубят, като унищожат „Сифанта“!

На юта бяха останали само Анри д'Албаре и капи тан Тодрос, обезоръжени, завързани, зорко пазени.

Заобиколен от дванадесетина от най-свирепите си пирати, Сакратиф пристъпи към тях.

– Не знаех – каза той – че „Сифанта“ е под ко мандуването на Анри д'Албаре! Ако знаех това, нямаше да се поколебая да завържа бой с него още във водите на Крит и той нямаше да отиде да прави конкуренция на отците от Ордена на изкуплението на тържището в Карпатос.

– Ако Николас Старкос ни беше изчакал във водите на Крит – отвърна капитан д'Албаре – той щеше вече да бъде обесен на фокмачтата на „Сифанта“!

– Наистина ли? – поде Сакратиф. – Експедитивно и съкратено правосъдие...

– Да!... Правосъдие, подходящо за един пиратски главатар!

– Внимавайте, Анри д'Албаре – извика Сакратиф – внимавайте! Фокмачтата на корвета е все още здрава и достатъчно е да дам само знак и...

– Дайте го!

– Един офицер не може да бъде обесен! – извика капитан Тодрос. – Той може да бъде само разстрелян! Тази позорна смърт...

– Та нали тя е единствената, която може да се очаква от един опозорен човек! – отвърна Анри д'Албаре.

При тези думи Сакратиф направи едно движение, чието значение



беше твърде добре познато на пиратите.

То означаваше смърт.

Пет-шест души се нахвърлиха върху Анри д'Албаре, докато другите задържаха капитан Тодрос, който се мъчеше да скъса ремъците, с които беше вързан.

Капитанът на „Сифанта“ бе повлечен към предната част на кораба сред отвратителни крясъци. От фок-мачтата вече бяха спуснали едно въже, само още няколко мига и един френски офицер щеше да бъде екзекутиран по позорен начин, когато неочаквано на палубата се появи Хаджина Елизундо.

Девојката бе доведена тук по заповед на Сакратиф. Тя знаеше, че главатар на пиратите е Николас Старкос. Но нито самообладанието, нито гордостта я напуснаха.

Очите ѝ потърсиха най-напред Анри д'Албаре. Тя не знаеше дали той бе останал жив сред почти изцяло изстребения си екипаж. Хаджина го видя!... Той беше жив... жив, но тъкмо когато се канеха да го екзекутират!

Хаджина Елизундо се спусна към него, като викаше:

– Анри!... Анри!...

Пиратите понечиха да ги разделят, когато Сакратиф, който се бе отправил към предната част на корвета, се спря на няколко крачки от Хаджина и Анри д'Албаре. Той ги изгледа с жестока ирония.

– Ето че Хаджина Елизундо падна в ръцете на Николас Старкос! – каза той, като скръсти ръце. – Значи, мога да разполагам, както си искам, с богатата наследница на банкера от Корфу!

– Наследницата на банкера от Корфу – да, но не с наследството! – отвърна студено Хаджина.

Сакратиф не можеше да схване разликата. Затова и продължи:

– Искане ми се да вярвам, че годеницата на Николас Старкос няма да му откаже ръката си за това, че го открива под името Сакратиф!

– Аз! – извика Хаджина.

– Да, вие! – отвърна още по-иронично Сакратиф. – Правилно е да изпитвате признателност към великодушния капитан на „Сифанта“, загдето ви е откупил!

Но, той направи това, което аз също се опитах да сторя! Заради вас, а не заради пленниците, за които никак не ме е грижа. Да, само заради вас аз жертвувах цялото си богатство! Още миг, хубава Хаджина и аз щях да стана ваш господар... или по-скоро ваш роб!

Докато говореше така, Сакратиф пристъпи крачка напред.

Девојката се притисна още по-силно към Анри д'Албаре.

– Мизерник! – извика тя.

– Е, да, наистина съм мизерник, Хаджина – отвърна Сакратиф. – И тъкмо за това разчитам на вашите милиони, за да се измъкна от мизерията!

При тези думи девојката пристъпи към Сакратиф.

– Николас Старкос – каза тя със спокоен глас – Хаджина Елизундо вече не притежава нищо от онова богатство, за което вие ламтите! Тя изразходва това богатство, за да поправи злото, което баща ѝ бе сторил, за да го придобие! Николас Старкос, Хаджина Елизундо сега е по-бедна от най-бедния от тези нещастници, които „Сифанта“ връщаше в родина-та им.

Това неочаквано откритие предизвика обрат у Сакратиф. Държането му рязко се промени. В очите му блесна яростен пламък. Да, той все още разчиташе на тези милиони, които Хаджина Елизундо би пожертвувала, за да спаси живота на Анри д'Албаре! А от тези милиони – тя току-що бе заявила това с тон, който не оставяше никакво съмнение! – не беше ѝ останало нищо!

Сакратиф гледаше Хаджина, гледаше Анри д'Албаре. Скопелос го наблюдаваше, познаваше го достатъчно добре, за да знае каква ще бъде разврзката на тази драма. Впрочем той вече бе получил нареждания във връзка с унищожаването на корвета и чакаше са мо знак, за да ги изпълни.

Сакратиф се обърна към него.

– Върви, Скопелос! – каза той.

Следван от още няколко пирати, Скопелос се спусна по стълбата, която водеше за батареята и се отправи към барутния погреб на кърмата на „Сифанта“.

В същото време Сакратиф заповяда на пиратите да се прехвърлят на борда на бриговете, които бяха все още прикрепени към „Сифанта“.

Анри д'Албаре разбра. Сакратиф не искаше да си отмъсти само чрез неговата смърт. Стоотици нещастници бяха осъдени да загинат заедно с него, за да може това чудовище да задоволи напълно омразата си!

Двата брига бяха вече откачили абордажните си куки и започнаха да се отдалечават, като вдигнаха няколко платна и загребаха с веслата.

На борда на корвета бяха останали само двадесетина пирати. Те само чакаха заповед от Сакратиф, за да скочат заедно с него в лодките си, наредени край „Сифанта“.

В този момент Скопелос и хората му отново ее появиха на

палубата.

– Качвай се в лодките! – каза Скопелос.

– Качвай се в лодките! – извика Сакратиф със страшен глас. – След няколко минути няма да остане нищо от този проклет кораб! Е, нали не искаше позорна смърт, Анри д'Албаре! Тъй да бъде! Взривът няма да пощади нито пленниците, нито екипажа, нито офицерите на „Сифанта“! Благодарни ми, че ти отреждам такава смърт в такава добра компания!

– Да, благодари му, Анри – каза Хаджина – благодари му! Поне ще умрем заедно!

– Ти да умреш, Хаджина! – отвърна Сакратиф. – Не! Ти ще живееш и ще бъдеш моя робиня... моя робиня!... Чуваш ли?

– Мерзавец! – извика Анри д'Албаре. Девойката се беше притиснала още по-силно към него. Тя, в ръцете на този човек!

– Хванете я! – заповяда Сакратиф.

– И качвайте се на лодките! – добави Скопелос. – Крайно време е!

Двама пирати се нахвърлиха върху Хаджина. Те я повлякоха към лодките.

– А сега – извика Сакратиф – нека всички загинат заедно със „Сифанта“, всички.

– Да!... Всички... И майка ти също!

Това беше старата пленница – беше се появила на палубата този път без да крие лицето си.

– Майка ми!... Тук, на борда!... – извика Сакратиф.

– Да, майка ти, Николас Старкос! – отвърна Андроника. – Ще загинат от твоята ръка!

– Отведете я!... Отведете я!... – изкрещя Сакратиф.

Няколко пирати се спуснаха към Андроника.

Но, в този миг оцелелите от „Сифанта“ нахълтаха на палубата. Бяха успели да разбият люковете на трюма, където ги бяха затворили и бяха изскочили през предната палуба.

– На помощ!... На помощ!... – извика Сакратиф.

Пиратите, които се намираха още на палубата, поведени от Скопелос, се опитаха да му се притекат на помощ. Но, моряците, въоръжени с ками и брадви, ги избиха до един.

Сакратиф се почувствува загубен. Но, поне заедно с него щяха да загинат и всички, които той мразеше!

– Хайде, върви по дяволите, проклет корвет! – извика той. – Върви по дяволите!

– Да отиде по дяволите!... Нашата „Сифанта“!... Никога!

Това беше Ксарис, който се появи със запален фитил в ръка, измъкнат от едно от буретата на барутния погреб. После той се нахвърли върху Сакратиф и с един удар с брадва го просна на палубата.

Андроника нададе вик. Всичко, което бе останало от майчинското чувство в сърцето на майката, дори след толкова престъпления, беше откликнало в нея. Тя бе искала да отклони този удар, който беше поразил сина й...

Тогава тя се приближи към тялото на Николас Старкос, коленичи, сякаш за да му отдаде последно прости при последно сбогом... После на свой ред се строполи.

Анри д'Албаре се спусна към нея.

– Мъртва! – каза той. – Нека бог прости на сина от милост към майката!

Междувременно някои от пиратите, които бяха в лодките, бяха успели да се качат на един от бриговете. Вестта за смъртта на Сакратиф бързо се разнесе.

Трябваше да отмъстят за него – топове на флотилията отново загърмяха срещу „Сифанта“.

Но, този път напразно. Анри д'Албаре бе поел отново командването на корвета. Оцелелите от екипажа му, около стотина души, застанаха зад топове в батареята и зад коронадите на палубата и отвърсчаха победоносно на пиратските залпове.

Скоро един от бриговете – същият, на който Сакратиф беше издигнал черния си флаг – беше засегнат под ватерлинията и потъна сред отвратителните проклетия на разбойниците на борда му.

– Смело, момчета, смело! – извика Анри д'Албаре. – Ще спасим нашата „Сифанта“!

И борбата продължи, но нямаше го вече страшния Сакратиф да поведе пиратите си и те не посмяха да рискуват един нов абордаж.

Скоро от цялата флотилия останаха само пет кораба. Топове на „Сифанта“ можеха да ги потопят от голямо разстояние. Затова, тъй като вятърът доста се усили, те вдигнаха платната си и побягнаха.

– Да живее Гърция! – извика Анри д'Албаре, докато знамето на „Сифанта“ се издигаше на върха н гротмачтата.

– Да живее Франция! – отвърна целият екипаж, като обедини тези две имена, които бяха така тясно свързани през Войната за независимост.

Беше пет часът следобед. Въпреки преживелиците и умората никой от хората не пожела да си отдъхне, докато корветът не стане отново

годен за плуване. Привързаха към рейовете запасни платна, подсилиха с подпори долната част на мачтите, издигнаха една временна мачта на мястото на бизанмачтата, прокараха нови въжета за платната, прикрепиха и изпънаха нови фордуни и вапти, поправиха кормилото и още същата вечер „Сифанта“ пое отново на северозапад.

Тялото на Андроника Старкос, положено на юта, бе пазено с онази почит, дължима ѝ в памет на проявения от нея патриотизъм. Анри д'Албаре искаше да върне на родната им земя тленните останки на тази храбра жена.

Привързаха едно гюлле за краката на трупа на Николас Старкос и той изчезна във водите на същия този Архипелаг, който пиратът Сакратиф толкова пъти бе размътил със злодеянията си!

Двадесет и четири часа по-късно, на 7 септември, към шест часа вечерта „Сифанта“ приближаваше остров Егина и скоро влезе в пристанището му след цяла година действия, които бяха възвърнали сигурността в гръцките води.

Въздухът се разтресе от многократното „ура“ на пътниците. После Анри д'Албаре се сбогува с офицерите и екипажа на „Сифанта“ и предаде на капитан Тодрос командването на корвета, който Хаджина Елизундо подари на новото гръцко правителство.

Няколко дни по-късно, при стечение на много народ и в присъствието на командния състав и екипажа на „Сифанта“ и на върнатите в родината им пленници, бе отпразнувана женитбата на Хаджина Елизундо с Анри д'Албаре. На другия ден двамата заминаха за Франция заедно с Ксарис, който вече не ги напусна никога; но те възнамеряваха да се върнат пак в Гърция, щом обстоятелствата позволяха това.

Впрочем тези води, някога толкова несигурни, започваха да стават спокойни. Последните пирати бяха изчезнали и „Сифанта“ под командването на капитан Тодрос никога повече не откри следа от черния флаг, погълнат от вълните заедно със Сакратиф. Това не беше вече Архипелагът в пламъци, а един Архипелаг, открит отново за търговията с Далечния Изток, след като и последните пламъци бяха угасени.

Благодарение на героизма на своите чеда гръцката държава скоро зае своето място сред свободните европейски страни. На 22 март 1829 година султанът подписа едно споразумение с Великите сили. На 22 септември битката при Петра затвърди окончателно победата на гърците. Гръцката държава беше създадена.

Приблизително по това време, 1832 година, Анри д'Албаре и

Хаджина Елизундо се установиха в Гърция. Наистина материалното им положение беше скромно, но какво повече им беше нужно, за да бъдат щастливи, щом щастието беше в самите тях!

КРАЙ

© 1973 Георги Куфов, превод от френски

Jules Verne  
L'Archipel en feu, 1884

Сканиране: Darko  
Редакция: mahavishnu, 2008

**Публикация**

Жул Верн. Архипелагът в пламъци  
Роман  
Френска. Първо издание  
Литературна група IV. Тематичен номер 3647

Превел от френски Георги Куфов  
Рецензент Пенка Пройкива  
Редактор Пенка Пройкива  
Художник Людмил Чехларов  
Художник-редактор Васил Йончев  
Техн. редактор Александър Димитров  
Коректор Евдокия Попова

Дадена за набор на 24. X. 1972 г. Подписана за печат през февруари 1973 г. Излязла от печат през март 1973 г.

Формат 84×108/32. Печатни коли 12. Издателски коли 9,31. Цена 0,74 лв.

Народна култура, София, 1973

Печат: „Стоян Добрев – Странджата“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7459>]